

Jaarverslag 2008

Vijf jaar kerncijfers KAS BANK N.V.

Geconsolideerd in miljoenen euro's

	2008	2007	2006	2005	2004
Eigen vermogen toekomend aan de aandeelhouders van de bank	167,5	254,9	217,6	207,8	204,4
Aansprakelijk vermogen (Eigen vermogen toekomend aan de aandeelhouders van de bank en Achtergestelde schulden)	167,5	266,3	247,1	237,3	233,9
Totaal activa	7.360,2	8.371,8	6.448,5	7.774,0	6.036,8
Baten					
Rente	28,9	21,6	16,8	23,3	24,6
Provisie	89,2	93,4	83,3	77,7	67,3
Handel/Beleggingen	10,9	32,9	28,5	19,1	16,8
Overige baten	0,6	26,2	1,7	0,4	0,1
	129,6	174,1	130,3	120,5	108,8
Operationele bedrijfslasten	108,2	102,1	94,2	93,3	85,0
Bijzondere waardeverminderingen	73,4	4,7	0	0	0
Bedrijfslasten	181,6	106,8	94,2	93,3	85,0
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen	-52,0	67,3	36,1	27,2	23,8
Resultaat over de verslagperiode toekomend aan de aandeelhouders van de bank	-39,9	50,9	26,6	19,4	15,9
Gegevens per aandeel van nominaal € 1,00 (in euro's)					
Intrinsieke waarde na voorgesteld dividend	11,49	14,19	13,65	13,55	13,46
Gewoon resultaat per aandeel	-2,70	3,41	1,79	1,32	1,09
Dividend	0,45	2,60	1,40	1,00	0,95
Hoogste slotkoers	29,30	29,69	23,15	19,10	16,20
Laagste slotkoers	9,45	20,49	18,66	15,11	14,56
Koers per ultimo	9,90	25,00	20,85	18,70	15,10
Ratio's					
Nettorendement op gemiddeld eigen vermogen (%)	-20,2	23,7	13,2	9,7	8,2
Efficiency ratio (operationele bedrijfslasten/baten)	81	76	77	77	78
Groei gewoon resultaat per aandeel (%)	-179	91	36	21	22
BIS-ratio (gemiddeld)*	15	16	17	17	23

* De BIS-ratio's over de jaren 2004 tot en met 2007 zijn gebaseerd op Basel I.

De BIS-ratio over 2008 is gebaseerd op Basel II.

JAARVERSLAG 2008

Profiel van KAS BANK N.V.

KAS BANK N.V. is een solide, gespecialiseerde Europese bank met een breed scala aan effectendiensten en investor services. De focus ligt op toegevoegdewaardediensten op het gebied van treasury, risicobeheersing en managementinformatie. Deze dienstverlening wordt ontwikkeld op de basisdiensten beleggingsadministratie, custody, clearing en settlement.

KAS BANK richt zich primair op institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, beleggingsfondsen en asset managers) en financiële instellingen (banken en brokers). KAS BANK verricht geen actieve assetmanagementdiensten en is ongebonden, hetgeen de volledige neutraliteit en onafhankelijkheid van de bank onderstreept. Een laag risicoprofiel vormt een integraal onderdeel van onze dienstverlening.

In de dienstverlening staan Client Focus en Operational Excellence centraal: het gaat om de klant en de foutloze processing waarop deze rekt. Dit wordt bereikt door proactieve dienstverlening, vooruitstrevende informatietechnologie en optimale procesbeheersing. KAS BANK hanteert één centraal technologisch platform voor alle Europese markten waar zij direct op is aangesloten.

KAS BANK is gevestigd in Amsterdam, Londen, Frankfurt en Wiesbaden. Bij KAS BANK werken circa 800 medewerkers. Sinds 1986 is KAS BANK genoteerd aan de effectenbeurs van NYSE Euronext Amsterdam. KAS BANK is opgericht in 1806.

Inhoud

Personalia	4
Aandeelhoudersinformatie	7
Bericht van de Raad van Commissarissen	11
Verslag van de Raad van Bestuur	16
Jaarrekening	
• Geconsolideerde winst- en verliesrekening	30
• Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	31
• Geconsolideerde balans (voor verwerking van de voorgestelde resultaatbestemming)	32
• Geconsolideerd kasstroomoverzicht	33
• Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	35
• Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	50
• Toelichting op de geconsolideerde balans	55
• Toelichting op de buiten de balansstelling opgenomen verplichtingen	73
• Risicobeheer	74
• Segmentatie	94
• Optieregeling en verbonden partijen	96
• Honorarium controlerend accountant	106
• Vennootschappelijke winst- en verliesrekening	107
• Vennootschappelijke balans	108
• Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	109
• Bestuursverklaring en ondertekening	111
Overige gegevens	
• Resultaatbestemming 2008	112
• Accountantsverklaring	115
Diverse verslagen en verklaringen	
• Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK	117
• Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK Effectenbewaarbedrijf	119
• Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS Derivaten Clearing	120
Corporate governance	121

Personalia

per 20 maart 2009

Raad van Commissarissen

Drs. D.J.M.G. Baron van Slingelandt (1946), voorzitter

Prof. dr. J.M.G. Frijns (1947), vicevoorzitter

Drs. C. Griffioen RA (1941)

A.H. Lundqvist (1945)

Prof. dr. R.A.H. van der Meer RA (1949)

Mevrouw drs. H. Donkervoort (1953)

Drs. D.J.M.G. Baron van Slingelandt, voorzitter

Beroep/huidige hoofdfunctie : Geen

Voormalige hoofdfunctie : Lid Raad van Bestuur Rabobank Nederland en voorzitter Directie Rabobank International.

Nevenfuncties : Lid Raad van Commissarissen IHC Merwede Holland B.V., Redevco Europe Services B.V. en Robeco Groep N.V.

Eerste benoeming : 2007

Lopende benoemingstermijn : 2011

Prof. dr. J.M.G. Frijns, vicevoorzitter

Beroep/huidige hoofdfunctie : Bijzonder hoogleraar Beleggingsleer aan de Vrije Universiteit, kerndocent aan de post-graduate opleiding Corporate Governance, voorzitter van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code

Voormalige hoofdfunctie : Directeur Beleggingen en lid van de Hoofddirectie van Pensioenfonds ABP

Nevenfuncties : Commissaris bij IMC International Marketmakers B.V., Bouwinvest B.V. en de Nederlandse Waterschaps Bank N.V. (tot april 2008); lid van de Board of Directors van de JP Morgan Funds in Luxemburg en van Rabo Ledencertificaten N.V.; lid van de beleggingscommissie van PGGM en van de Advisory Board van het Noorse Government Pension Fund

Eerste benoeming : 2008

Lopende benoemingstermijn : 2012

Drs. C. Griffioen RA

Beroep/huidige hoofdfunctie : Geen

Voormalige hoofdfunctie : Lid Raad van Bestuur en CFO van Koninklijke KPN N.V.

Nevenfuncties : Vicevoorzitter Raad van Commissarissen en voorzitter Auditcommissie Tennet B.V. en N.V. Nederlandse Gasunie; vicevoorzitter Raad van Commissarissen Berenschot Holding B.V.; vicevoorzitter Raad van Toezicht Zorggroep Noorderbreedte; Adviseur lid Raad van Bestuur Deloitte

Eerste benoeming : 1998

Lopende benoemingstermijn : 2010

A.H. Lundqvist

Beroep/huidige hoofdfunctie : Voorzitter College van Bestuur van de Technische Universiteit Eindhoven
 Voormalige hoofdfunctie : Voorzitter Directie IBM Nederland N.V.
 Nevenfuncties : Voorzitter Raad van Commissarissen Generali Verzekeringsgroep N.V.,
 Surfned B.V. en Surfdiensten B.V.; lid Raad van Commissarissen TIAS-
 Nimbas Business School; voorzitter Raad van Toezicht St. Anna
 Zorggroep; lid van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en
 Technologiebeleid
 Eerste benoeming : 2001
 Lopende benoemingstermijn : 2009

Prof. dr. R.A.H. van der Meer RA

Beroep/huidige hoofdfunctie : Hoogleraar Finance aan de Rijksuniversiteit Groningen, directeur P&C B.V./
 Lesuit Finance B.V.
 Voormalige hoofdfunctie : Lid Raad van Bestuur Fortis
 Nevenfuncties : Voorzitter Raad van Commissarissen Fortis Obam, Stadsherstel Den Haag
 N.V., Teslin Capital Management N.V. en vicevoorzitter Córío N.V.; lid Raad
 van Commissarissen European Asset Trust N.V., Fortis Investments SA,
 GITP International B.V., Robein Bank N.V., Greenfield Capital Partners N.V.
 en J.P Morgan (sicav); lid Administratiekantoor Van der Moolen N.V. en
 Corporate Express N.V. (Staples); lid Arbitragecommissie DSI; Raad
 (plaatsvervanger) Ondernemingskamer (Gerechtshof Amsterdam)
 Eerste benoeming : 2005
 Lopende benoemingstermijn : 2009

Mevrouw drs. H. Donkervoort

Beroep/huidige hoofdfunctie : Geen
 Voormalige hoofdfunctie : Voorzitter Raad van Bestuur Dyade
 Nevenfuncties : Directeur ID Management & Advies B.V.; Lid Raad van Commissarissen
 Woonborg
 Eerste benoeming : 2006
 Lopende benoemingstermijn : 2010

De nationaliteit van de commissarissen is de Nederlandse.

Raad van Bestuur

Jhr. mr. A.A. Röell (1959), voorzitter
 Drs. N.E. Blom (1962), Chief Operational Officer
 Drs. H. Kadiks (1949)

Chief Financial Officer

R.J. Kooijman RA (1961) (met ingang van 1 januari 2009)

Directeur

Drs. L.G. Vis

Onderdirecteur

H. Brink

Interne accountant

J. Voskuilen RA

Secretaris Raad van Bestuur

Mr. M.G.F.M.V. Janssen

Geachte aandeelhouder,

Konden wij in 2007 nog schrijven dat KAS BANK slechts in beperkte mate was geraakt door de kredietcrisis, in 2008 bleek dat ook KAS BANK niet ongevoelig is voor de crisis, die de financiële sector met name in het tweede halfjaar teisterde.

KAS BANK levert effectendiensten aan de zakelijke markt, dat wil zeggen haar cliënten zijn alle onderdeel van de financiële sector. Hoewel KAS BANK zelf een laag risicoprofiel nastreeft – zij handelt slechts in beperkte mate, treedt niet op als asset manager en is geen actieve belegger – is zij niet immuun gebleven voor de effecten van de crisis. Zowel door het in surseance raken van banken en andere instellingen als door het terugvallen van bepaalde activiteiten als gevolg van de crisis werd het resultaat van KAS BANK in 2008 in aanzienlijke mate negatief beïnvloed. Daarnaast is het resultaat over 2008 onderhevig aan de effecten van de waarderingsregels vanuit IFRS, die ertoe bijdragen dat als gevolg van de fors gedaalde koersen van effecten in de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar, een gedeelte van de koersverliezen moet worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. Het operationele resultaat is ondanks de kredietcrisis positief en slechts 20% lager dan in 2007.

De vooruitzichten voor 2009 zijn gemengd: de kredietcrisis woedt nog voort en is in alle hevigheid overgeslagen op de gewone economie, die zich in een recessie bevindt. Binnen ons vakgebied – asset and securities servicing – is het verheugend vast te stellen dat het 'pure play' model van KAS BANK, gebaseerd op onafhankelijkheid en transparantie, zijn waarde bewijst, juist in deze tijden van crisis. Immers, objectieve administratie en rapportage van beleggingen, gekoppeld aan risicobeheersende dienstverlening en bewaring van effecten vormen een belangrijk fundament waarop vermogensbeheerders moeten kunnen vertrouwen. Daarnaast kunnen we constateren dat het kernbedrijf van KAS BANK, zowel wat betreft basisdienstverlening als wat betreft toegevoegdewaardediensten, goed gefunctioneerd heeft. Ook ons Europese platform voor de afwikkeling van effectentransacties op zowel bestaande als nieuw opgerichte beurzen heeft zich tijdens het hoogtepunt van de onrust op de financiële markten volgens verwachting gedragen. Hoewel wij geen uitspraak over 2009 kunnen doen, geeft dit wel vertrouwen voor het nieuwe jaar, waarin de focus op herstel van de rentabiliteit en voorzichtige uitbouw van onze huidige marktpositie zal liggen.

Wij bieden u onze verontschuldiging aan voor het negatieve totaalresultaat en wij danken u voor uw loyaliteit aan KAS BANK en uw onverminderde steun in 2009.

Jhr. mr. A.A. Röell
Voorzitter Raad van Bestuur
KAS BANK N.V.

Aandeelhoudersinformatie

Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 23 april 2008 vertegenwoordigden de aanwezige aandeelhouders en certificaathouders net boven 50% van het stemgerechtigde kapitaal. Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK, die optreedt voor certificaathouders die niet zelf naar de vergadering komen, vertegenwoordigde daarmee minder dan 50% van het stemrecht. Alle certificaathouders die aan de vergadering deelnamen, kregen automatisch stemvolmacht van het Administratiekantoor. In de vergadering zijn alle besluiten bij acclamatie genomen.

Vergadering van certificaathouders

Op 13 oktober 2008 is voor het eerst een vergadering van certificaathouders van KAS BANK gehouden. Het betrof een informatieve vergadering waarin met name de corporategovernanceontwikkelingen zijn toegelicht door het bestuur van de Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK. De vergadering heeft geresulteerd in enkele aanpassingen op het gebied van de certificering. De doelomschrijving van het Administratiekantoor is aangepast in die zin dat het behartigen van de belangen van de certificaathouders nu centraal staat, waarbij ook de belangen van de vennootschap, de daarmee verbonden onderneming en alle stakeholders worden betrokken. De bestuursleden van het Administratiekantoor worden voortaan benoemd door het bestuur zelf. Inmiddels zijn de statuten van de Stichting in deze zin aangepast.

Beursnotering

De gewone aandelen zijn sinds 1986 in de vorm van certificaten van aandelen genoteerd aan de Officiële Markt van de effectenbeurs van NYSE Euronext Amsterdam N.V. KAS BANK maakt deel uit van de Amsterdam Smallcap Index (AScX index) van NYSE Euronext.

Dividendbeleid

Het dividendbeleid, zoals dat met de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2005 is besproken, is ongewijzigd. De langetermijn-pay-out bedraagt gemiddeld 60 tot 80% van de winst. In bijzondere omstandigheden kan daarin flexibiliteit worden betracht. Over het jaar 2008 wordt voorgesteld het dividend behoudens het reeds betaalde interim-dividend te passeren.

5%-belangen

In het kader van de Wet op het financieel toezicht en het Besluit melding zeggenschap en kapitaalbelang in uitgevende instellingen zijn de volgende meldingen in het openbaar register van de AFM opgenomen:

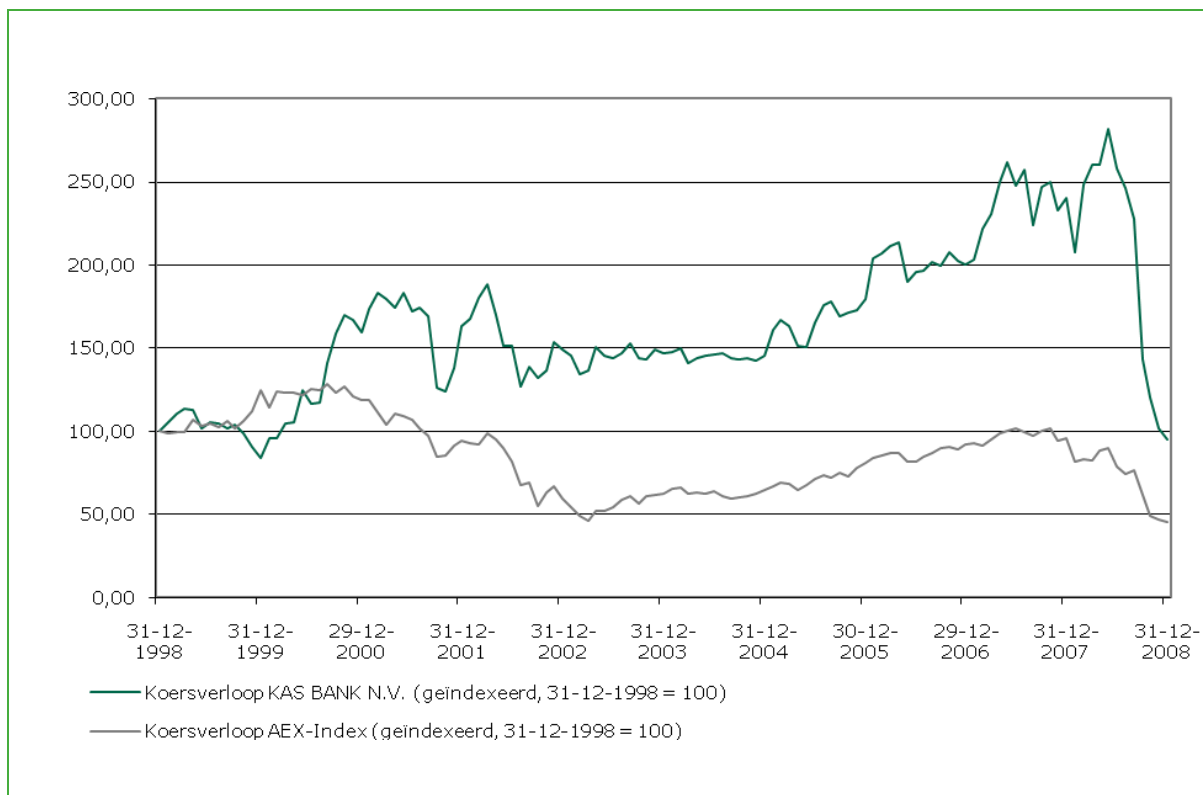
- Aviva plc.	12,7%
- Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn	11,0%
- Delta Deelnemingen Fonds N.V.	10,0%
- Parcom Quoted Equity Management B.V. (ING Groep N.V.)	7,9%
- Stichting Pensioenfonds ABP	6,9%

Standard & Poor's rating 'A-'

In 2008 ontving KAS BANK van Standard & Poor's een 'A-' long-term rating en een 'A-2' short-term rating. De vooruitzichten zijn 'stable'.

Koersverloop

In de grafiek hieronder is het (geïndexeerde) koersverloop van het certificaat van aandeel KAS BANK over de afgelopen tien jaar afgezet tegen het (geïndexeerde) verloop van de AEX-index.

Gegevens aandeel KAS BANK

De koers van het aandeel KAS BANK is het afgelopen jaar met circa 60% gedaald van € 25,00 (stand per ultimo 2007) tot € 9,90 (stand per ultimo 2008). Het gewoon resultaat per aandeel KAS BANK bedroeg in 2008 € 2,70 negatief (2007: € 3,41 positief). Gemiddeld werden in 2008 op NYSE Euronext Amsterdam per dag zo'n 14.000 aandelen KAS BANK verhandeld. De gegevens per gewoon aandeel KAS BANK zijn opgenomen in het overzicht 'Vijf jaar kerncijfers KAS BANK N.V.'

Belangrijke data in 2009

26 februari 2009	- bekendmaking jaarcijfers 2008 - analistenbijeenkomst
26 maart 2009	- publicatie jaarverslag 2008
22 april 2009	- jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders
20 augustus 2009	- bekendmaking halfjaarcijfers 2009 - analistenbijeenkomst
21 augustus 2009	- ex-dividendnotering van het certificaat van aandeel KAS BANK
25 augustus 2009	- record date ter bepaling van de dividendgerechtigheid
9 september 2009	- betaalbaarstelling interim-dividend 2009

Belangrijke data in 2010

4 maart 2010	- bekendmaking jaarcijfers 2009 - analistenbijeenkomst
25 maart 2010	- publicatie jaarverslag 2009
21 april 2010	- jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders
23 april 2010	- ex-dividendnotering van het certificaat van aandeel KAS BANK
27 april 2010	- record date ter bepaling van de dividendgerechtigheid
5 mei 2010	- betaalbaarstelling slotdividend 2009
26 augustus 2010	- bekendmaking halfjaarcijfers 2010 - analistenbijeenkomst
27 augustus 2010	- ex-dividendnotering van het certificaat van aandeel KAS BANK
31 augustus 2010	- record date ter bepaling van de dividendgerechtigheid
8 september 2010	- betaalbaarstelling interim-dividend 2010

Bericht van de Raad van Commissarissen

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Helaas moeten wij u een jaarverslag aanbieden met een teleurstellend financieel jaarresultaat. Ook KAS BANK is geraakt door de storm die over de financiële wereld raast. Over de oorzaken van het negatieve jaarresultaat wordt u in dit jaarverslag openhartig geïnformeerd. Dit past in ons streven naar een transparante organisatie en een open discussie met onze aandeelhouders en andere stakeholders van KAS BANK.

Jaarrekening 2008

De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening 2008 met de Raad van Bestuur en de externe accountant besproken. De externe accountant KPMG Accountants N.V. heeft de jaarrekening 2008, die is opgemaakt door de Raad van Bestuur, gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende verklaring zoals opgenomen op pagina 115 van dit jaarverslag. Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld de jaarrekening 2008 vast te stellen in de vergadering van 22 april 2009.

In aansluiting op het met u besproken reserverings- en dividendbeleid van de vennootschap stellen wij voor het dividend over 2008 vast te stellen op € 0,45 per gewoon aandeel van nominaal € 1,00. Dit bedrag is reeds als interim-dividend ter beschikking gesteld. Voorgesteld wordt derhalve geen slotdividend over 2008 uit te keren.

Tevens stellen wij u voor decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Bestuur voor hun bestuur in 2008 en aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het uitgeoefende toezicht in 2008.

Corporate governance

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2008 zijn de laatste ontwikkelingen op het gebied van corporate governance met aandeelhouders besproken. Naar aanleiding van vragen en opmerkingen in die vergadering en naar aanleiding van het verzoek van één van de certificaathouders, is in het najaar van 2008 een vergadering van certificaathouders gehouden waarin de stand van zaken van corporate governance bij KAS BANK nader is besproken tussen het bestuur van de Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK en de certificaathouders. De vergadering heeft een aantal aanbevelingen gedaan ten aanzien van het Administratiekantoor, die door de Raad van Commissarissen worden ondersteund. In de doelomschrijving van het Administratiekantoor is het behartigen van de belangen van de certificaathouders naar voren gehaald en de bestuurders van het Administratiekantoor worden voortaan door het bestuur zelf benoemd. De corporate-governancestructuur van de vennootschap is beschreven in het hoofdstuk Corporate governance op pagina 121.

Samenstelling Raad van Bestuur

Met ingang van 1 januari 2009 is de heer R.J. Kooijman RA benoemd tot Chief Financial Officer (CFO) van KAS BANK. De heer Kooijman zal per de datum van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2009 door de Raad van Commissarissen worden benoemd tot lid van de Raad van Bestuur. Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal kennis worden gegeven van de voorgenomen benoeming. De heer Kooijman volgt de heer drs. J.S.A. van Scheijndel op, die per 1 september 2008 de vennootschap heeft verlaten vanwege zijn besluit om zich buiten KAS BANK te heroriënteren in de richting van risicobeheer en asset management. De Raad van Commissarissen is de heer Van Scheijndel zeer erkentelijk voor zijn langjarige bijdrage aan de professionele ontwikkeling en voortgaande groei van de vennootschap. Begin 2009 heeft de Raad van Commissarissen bekend gemaakt het voornemen te hebben om met ingang van 1 juli 2009 de heer S.A.J. van Katwijk te benoemen tot lid van de Raad van Bestuur en Chief Commercial Officer van KAS BANK. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal op 22 april 2009 in kennis worden

gesteld van de voorgenomen benoeming. De heer Van Katwijk zal binnen de Raad van Bestuur de heer Kadiks opvolgen, die de bank per 1 september 2009 zal verlaten.

Toezicht en advies

In 2008 heeft de Raad van Commissarissen negenmaal met de Raad van Bestuur vergaderd. Gegeven de bijzondere omstandigheden gedurende het jaar en de betrokkenheid van de Raad van Commissarissen daarbij lag de vergaderfrequentie ongeveer 50% hoger dan normaal. Geen van de commissarissen is frequent afwezig geweest.

De belangrijkste onderwerpen in de vergaderingen waren de gevolgen van de kredietcrisis voor de vennootschap, de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen in de veranderde financiële markt, de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten en de strategische ontwikkelingen en plannen van de vennootschap (waaronder de overname van Delta Lloyd Investment Managers GmbH in Duitsland). Bijzondere aandacht is besteed aan de ontwikkelingen van de financiële resultaten, de analyses van de cijfers en het verslaggevingproces in relatie tot de doelstellingen en de begroting, alsmede de gevoeligheid van het resultaat voor externe omstandigheden. Belangrijke onderwerpen waren de samenstelling van de Raad van Bestuur en het beloningsbeleid. De ICT-structuur van de bank is uitgebreid besproken. Verder zijn besproken de rapporten van de rating agencies en van de analisten. In het kader van specifieke kennis-overdracht en informatievoorziening aan de commissarissen worden regelmatig presentaties gegeven.

Risicobeheersing kreeg in 2008 de bijzondere aandacht. Op het hoogtepunt van de financiële crisis bleken de risicobeheersingsmaatregelen niet onder alle omstandigheden bestand tegen de enorme volatiliteit in de markt. Onder andere bij collateral management ontstonden in enkele gevallen als gevolg van grote fluctuaties in de waarde van onderpand en een niet optimale spreiding tekorten bij de uitwinning na faillissement van een tegenpartij. Om herhaling te voorkomen is eind 2008 binnen KAS BANK een uitgebreid risicobeheersing-programma gestart, waarvan de implementatie nauwkeurig door de Raad van Commissarissen wordt gevolgd. Bij de analyse en het beheersen van de risico's wordt gebruikgemaakt van de FIRM-systematiek van DNB, waarmee zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij best practices in de markt. Bij de aanpak volgens het FIRM-model worden primaire en secundaire processen van de bank geanalyseerd aan de hand van een framework, waarin de tien belangrijkste risicocategorieën van financiële instellingen zijn samengebracht.

De Raad van Commissarissen heeft eenmaal buiten aanwezigheid van het bestuur vergaderd. Hierbij is het functioneren van de Raad van Commissarissen, de Raad van Bestuur en de relatie tussen de beide colleges besproken.

Tweemaal hebben leden van de Raad van Commissarissen deelgenomen aan de overlegvergadering van de Ondernemingsraad, waarin naast de algemene gang van zaken van de onderneming de resultaten van en ontwikkelingen bij de bank werden besproken.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De punten voor de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 22 april 2009 zijn opgenomen in de agenda met toelichting.

Hoofdpijnen van het bezoldigingsbeleid/remuneratierapport

Het huidige beloningsbeleid van de Raad van Bestuur is vastgesteld en goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 april 2007 en is gepubliceerd op de website van KAS BANK. De vaststelling van de beloning van de Raad van Bestuur vindt plaats door de Raad van Commissarissen op advies

van de Commissie Benoemingen en Beloningen, die voor de vaststelling van de componenten voor de bepaling van de variabele beloning gebruikmaakt van de Interne Accountantsdienst van KAS BANK.

Het vaste inkomen is gebaseerd op een mandje van circa dertig ondernemingen, die qua dienstverlening of qua regio (Nederland en Europa) en omvang vergelijkbaar zijn met KAS BANK. Het niveau van de beloning bevindt zich tussen het zogenaamde mediaanniveau en het derde kwartiel en wordt elke twee jaar opnieuw getoetst aan de ontwikkelingen in de markt. Met één bestuurder, de heer Kadiks, is gezien de vaste duur van het arbeidscontract een andere beloningsstructuur voor zowel vast als variabel overeengekomen.

De jaarlijkse korte termijn variabele beloning van de Raad van Bestuur wordt bepaald aan de hand van een aantal door de Raad van Commissarissen vastgestelde performancecriteria. De basis voor deze criteria is in 2007 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders als onderdeel van het bezoldigingsbeleid en te vinden op de website van de vennootschap.

Gelet op de resultaten van de vennootschap over 2008 heeft de Raad van Bestuur evenwel afgezien van de korte termijn variabele beloning.

Voor de lange termijn variabele beloning geldt dat deze pas na drie jaar onvoorwaardelijk wordt toegekend, waarbij als uitgangspunt voor toekenning na drie jaar voor de 'at target performance' een gemiddelde groei van de winst per aandeel van 10% per jaar geldt.

Conform de overeengekomen pensioenregeling voor de Raad van Bestuur, die gebaseerd is op een Defined Contribution (DC)-regeling, werd aan elke bestuurder een vaste bijdrage van 24,9% in de pensioen- en levensloopvoorziening uitgekeerd. Daarnaast droeg de onderneming de lasten van de arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen ten behoeve van de leden van de Raad van Bestuur.

Met de twee nieuwe bestuurders is een 'change of control'-bepaling overeengekomen. Deze zal ook in de contracten met de overige bestuurders worden opgenomen. In de kern komt de regeling erop neer dat bij een 'change of control' de bestuurder aanspraak kan maken op één jaarsalaris.

Samenstelling Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen bestaat uit zes leden. Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de corporate governance code. Voormalige bestuurders hebben geen zitting in de Raad van Commissarissen. De commissarissen ontvangen geen resultaatafhankelijke beloning. Geen van de commissarissen bezit aandelen of opties KAS BANK.

De Raad van Commissarissen heeft een profielschets opgesteld voor zijn omvang en samenstelling. De profielschets is besproken met de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2004 en 2005 en is te vinden op de website van de vennootschap. De belangrijkste elementen zijn kennis van of ervaring of bekendheid met ICT en administratieve organisatie, nationaal en internationaal bankieren, effecten en derivaten, sociaal beleid, (internationaal) ondernemen, de werkwijze van institutionele beleggers en financiële instellingen en de (Europese) effectenindustrie.

De taakverdeling en de werkwijze van de Raad van Commissarissen zijn neergelegd in een reglement dat is te vinden op de website van de vennootschap.

Voor de leden van de Raad van Commissarissen geldt een rooster van aftreden. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2008 waren drs. P. Ribourdouille en drs. C. Griffioen RA volgens het rooster aan de beurt om af te treden. De heer Ribourdouille heeft zich niet beschikbaar gesteld voor herbenoeming, de heer Griffioen heeft zich wel voor herbenoeming beschikbaar gesteld. De heer Ribourdouille is acht jaar als commissaris aan de vennootschap verbonden geweest, waarvan zeven jaar als voorzitter. De Raad van Commissarissen dankt de heer Ribourdouille voor zijn grote betrokkenheid en deskundigheid, waarmee hij een bijzondere bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van de vennootschap gedurende de periode van zijn commissariaat.

Als opvolger van de heer Ribourdouille is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd de heer prof. dr. J.M.G. Frijns voor een periode van vier jaar en met ingang van 23 april 2008. Per dezelfde datum is de heer Griffioen op voordracht van de Raad van Commissarissen herbenoemd als lid van de Raad van Commissarissen voor een periode van twee jaar. Door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders waren geen andere kandidaten aanbevolen. De Raad van Commissarissen heeft de heer Van Slingelandt tot voorzitter van de Raad van Commissarissen benoemd en de heer Frijns tot vicevoorzitter.

Per het einde van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2009 zijn de commissarissen prof. dr. R.H.A. van der Meer RA en A.H. Lundqvist volgens het rooster aan de beurt om af te treden. Beide commissarissen hebben zich beschikbaar gesteld voor herbenoeming.

Commissies Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft uit zijn midden drie commissies ingesteld, te weten de Commissie Toezicht Risicobeheer, de Auditcommissie en de Commissie voor Benoemingen en Beloningen. De taak van die commissies is om de besluitvorming van de Raad van Commissarissen voor te bereiden.

De Commissie Toezicht Risicobeheer richt zich op het toezicht op de Raad van Bestuur ten aanzien van de aspecten van de interne risicobeheersings- en controlesystemen binnen de vennootschap vanuit bancaire technisch oogpunt. Hieronder worden begrepen de kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, marktrisico's en operationele risico's. De Commissie Toezicht Risicobeheer heeft in 2008 driemaal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen waren de respons op de kredietcrisis, risicobeheersing en interne risicomodellen, de ontwikkelingen op het gebied van veiligheidszaken en compliance binnen de bank, kredietrapportages en schadeanalyses. De Commissie Toezicht Risicobeheer bestaat uit de commissarissen prof. dr. R.A.H. van der Meer RA (voorzitter), drs. D.J.M.G. Baron Van Slingelandt en prof. dr. J.M.G. Frijns.

De Auditcommissie richt zich op het toezicht op de Raad van Bestuur ten aanzien van de aspecten van de interne risicobeheersings- en controlesystemen binnen de vennootschap vanuit financieel administratief-technisch oogpunt. De kwaliteit, integriteit en keuzes van de financiële informatieverschaffing, de rol en het functioneren van de Interne Accountantsdienst, de relatie met de externe accountant, waaronder in het bijzonder zijn onafhankelijkheid, en de ICT-beveiliging van de bank staan centraal. De Auditcommissie heeft in 2008 driemaal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen waren de financiële verslaglegging van de jaarcijfers en halfjaarcijfers, de IT-structuur en de interne controle.

De Auditcommissie bestaat uit de commissarissen drs. C. Griffioen RA (voorzitter), prof. dr. R.A.H. van der Meer RA en A.H. Lundqvist.

De Commissie voor Benoemingen en Beloningen richt zich op het opstellen van selectiecriteria en benoemingsprocedures voor bestuurders en commissarissen, en het voorbereiden van (her)benoemingen van

bestuurders en commissarissen. Daarnaast doet deze commissie voorstellen aan de Raad van Commissarissen betreffende het te voeren bezoldigingsbeleid en de bezoldiging van de individuele bestuurders. De Commissie voor Benoemingen en Beloningen heeft in 2008 vijfmaal vergaderd. In deze vergaderingen zijn onder andere de voorstellen voorbereid voor de benoemingen van de nieuwe bestuurder en van de nieuwe commissaris, de bezoldiging van de bestuurders en de pensioenregeling van de bestuurders. De Commissie voor Benoemingen en Beloningen bestaat uit de commissarissen A.H. Lundqvist (voorzitter), drs. D.J.M.G. Baron van Slingelandt en mevrouw drs. H. Donkervoort.

De Raad van Commissarissen ontvangt de notulen van iedere vergadering van een commissie, aan de hand waarvan de voorzitter van die commissie verslag doet van de beraadslagingen, bevindingen en aanbevelingen.

Amsterdam, 20 maart 2009

De Raad van Commissarissen:

Drs. D.J.M.G. Baron van Slingelandt, voorzitter

Prof. dr. J.M.G. Frijns, vicevoorzitter

Drs. C. Griffioen RA

A.H. Lundqvist

Prof. dr. R.A.H. van der Meer RA

Mevrouw drs. H. Donkervoort

Verslag van de Raad van Bestuur

Resultaatontwikkeling 2008

Geschoond voor bijzondere posten daalde de operationele winst in 2008 met 21% tot € 18,7 miljoen (2007: € 23,6 miljoen). Onder invloed van de onrustige markt en lagere beurskoersen daalden de baten fractioneel met € 1 miljoen tot € 132,3 miljoen (2007: € 133,2 miljoen). Lagere provisiebaten werden gecompenseerd door hogere rentebaten.

De operationele kosten zijn conform de verwachting gestegen met 5,7% in verband met investeringen in automatisering, productontwikkeling en de kwaliteit van de dienstverlening. Ten opzichte van de tweede helft 2007 bedraagt de stijging van de operationele kosten in de tweede helft 2008 1,2%.

Bijzondere waardeverminderingen inzake kredieten, waaronder Lehman en een Madoff-gerelateerde uitzetting, obligaties en aandelen in de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar, goodwill, en een tweetal bijzondere lasten, hebben een negatief effect op het nettoresultaat 2008 van € 58,7 miljoen. Hierdoor komt het netto resultaat 2008 inclusief bijzondere posten uit op +/- € 39,9 miljoen. Inclusief het positieve effect van de bijzondere posten in 2007 van € 27,4 miljoen, bedroeg de nettowinst in 2007 € 50,9 miljoen.

De obligaties, het geldmarktpapier en de aandelen in de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar zijn als volgt naar rating (volgens Moody's) ingedeeld:

Beleggingen voor verkoop	2008	%	2007	%
<i>In miljoenen euro's</i>				
P1 t/m P2	100	15%	425	31%
Aaa t/m Aa3*	510	75%	870	63%
A1 t/m A3*	34	5%	21	2%
Baa1 t/m Baa3	10	1%	11	1%
Aandelen	28	4%	42	3%
	682	100%	1.369	100%

*o.a. circa € 10 miljoen Tier 1-instrumenten

De daling van de omvang van de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar ten opzichte van ultimo 2007 met 50% wordt grotendeels verklaard doordat afgeloste beleggingen zijn uitgezet tegen zeer korte (rente)looptijden, waarmee de liquiditeit van de bank is bevorderd.

Operationele baten

Ten opzichte van 2007 stegen de rente-inkomsten met 33,4% tot € 28,9 miljoen (2007: € 21,6 miljoen). Bij ongeveer stabiele cliëntvolumes werd een stijging van de rentemarge gerealiseerd.

De provisie-inkomsten namen met 4,5% af tot € 89,2 miljoen (2007: € 93,4 miljoen). In de volgende tabel is de verdeling van de provisie weergegeven.

<i>Provisie in miljoenen euro's</i>	2008	2007	verschil	%
Custody en Investment Management Services	28,7	32,8	-4,1	-13%
Clearing en Settlement	37,6	39,4	-1,8	-5%
Verbruikleen	17,2	15,5	1,7	11%
Overige	5,7	5,7	0,0	0%
Totaal	89,2	93,4	-4,2	-5%

De afname van de inkomsten uit custody en Investment Management Services met 13% tot € 28,7 miljoen (2007: € 32,8 miljoen) hangt samen met de gedaalde beurskoersen.

Door lagere transactievolumes, met name inzake derivatentransacties, zijn de provisies inzake clearing en settlement in 2008 met 5% afgenomen tot € 37,6 miljoen (2007: € 39,4 miljoen).

De inkomsten uit verbruikleen namen toe met 11% tot € 17,2 miljoen (2007: € 15,5 miljoen) met name als gevolg van betere marges. Als gevolg van verslechterde marktomstandigheden was er sprake van een daling van de inkomsten uit verbruikleen in het vierde kwartaal 2008.

De overige provisie-inkomsten bleven stabiel op € 5,7 miljoen, ondanks het wegvallen van de provisiebaten Private Banking met ingang van het tweede kwartaal 2007.

Het operationele resultaat beleggingen daalde met 19% tot € 13,6 miljoen (2007: € 16,6 miljoen).

<i>Resultaat beleggingen in miljoenen euro's</i>	2008	2007	verschil	%
Handel – vreemde valuta transacties	12,1	15,3	-3,2	-21%
Handel – effecten en afgeleide instrumenten	-0,3	0,8	-1,1	-138%
Beleggingen – beleggingsportefeuille	1,8	0,5	1,3	260%
Totaal	13,6	16,6	-3,0	-18%

Het resultaat uit handel in vreemde valuta nam met 21% af tot € 12,1 miljoen (2007: € 15,3 miljoen), hoofdzakelijk als gevolg van lagere transactievolumes.

Operationele lasten

<i>Bedrijfslasten in miljoenen euro's</i>	2008	2007	Verschil	%
Personeel	70,1	62,6	7,5	12%
Huisvesting	3,6	3,2	0,4	13%
Automatisering	16,1	13,6	2,5	18%
Algemene kosten	9,6	13,0	-3,4	-26%
Afschrijvingen	7,9	9,1	-1,2	-13%
Totaal	107,3	101,5	5,8	6%

De personeelskosten zijn in 2008 met 12% gestegen tot € 70,1 miljoen (2007: € 62,6 miljoen), dit is met name het gevolg van de toename van de bezetting in de eerste helft 2008 in verband met investeringen in de kwaliteit van de dienstverlening en productontwikkeling. Een groot deel van de stijging van de personeelskosten heeft betrekking op de inhuur van externen.

De toename van de huisvestingslasten in 2008 is met name een gevolg van de nieuwe huisvesting in Duitsland. De stijging van de automatiseringskosten betreft investeringen gericht op kwaliteitsverbetering en vergroting van de efficiëntie van een aantal processen.

De afname van de algemene kosten met € 3,4 miljoen tot € 9,6 miljoen (2007: € 13,0 miljoen) is het gevolg van lagere advieskosten en lagere kosten uit hoofde van schades in de verwerking.

De daling van de afschrijvingen in 2008 met € 1,2 miljoen wordt gedeeltelijk verklaard door een samenhang met de gestegen automatiseringskosten omdat door de aard van nieuw gesloten contracten kosten van software in grotere mate direct onder automatiseringskosten worden verantwoord in plaats van te worden geactiveerd.

Bijzondere baten en lasten

In 2008 wordt het resultaat na belastingen beïnvloed door bijzondere lasten met een totaal negatief effect van € 58,7 miljoen (bruto € 77,0 miljoen). In 2007 was sprake van een per saldo positief effect van bijzondere baten en lasten op het resultaat na belastingen van € 27,4 miljoen (bruto € 35,5 miljoen).

Het effect op het resultaat na belastingen 2008 van bijzondere waardeverminderingen van kredieten bedraagt € 26,3 miljoen. Dit betreft onder andere vorderingen op Lehman, waarvan de recovery rate verder is verlaagd, en een (indirect) aan Madoff-gerelateerde uitzetting.

Over geheel 2008 bedraagt het effect van de bijzondere waardeverminderingen van aandelen op het resultaat na belastingen € 8,2 miljoen, waaronder het effect van een verdere verlaging van de beurskoers van NYSE Euronext.

Het effect op het resultaat na belastingen van bijzondere waardeverminderingen van obligaties in de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar bedraagt € 16,3 miljoen, hiervan heeft € 5,7 miljoen betrekking op Lehman. Daarnaast is er sprake van bijzondere waardeverminderingen van een vijftal langjarige (perpetuele) obligaties van 'investment grade' banken uit de financiële sector.

De omvang van de afwaardering van goodwill met 50% bedraagt € 5,2 miljoen, dit heeft betrekking op KAS Investment Servicing GmbH en houdt verband met de gewijzigde marktomstandigheden. De omvang van dit effect op het resultaat voor en na belastingen is gelijk.

Daarnaast was in 2008 sprake van overige bijzondere lasten met een negatief effect op het resultaat na belastingen van € 2,7 miljoen.

In 2007 bestond het bruto-effect van de bijzondere posten van € 35,5 miljoen voor het grootste deel uit de onder overige baten verantwoorde opbrengst inzake de overdracht van de Private Banking-activiteiten.

Solvabiliteitspositie

De solvabiliteitspositie wordt bepaald door de naar risicograad gewogen waarde van de (buiten)balansposten af te zetten tegen het aanwezige toetsingsvermogen. Het percentage dat uit deze berekening resulteert, is de BIS-ratio. Het toetsingsvermogen bestaat uit het kernkapitaal (Tier 1-vermogen) plus het aanvullende kapitaal (Tier 2-vermogen).

In 2008 was de BIS-ratio op basis van Basel II gemiddeld gelijk aan 15% (2007: Basel I gemiddeld 16%). De BIS-ratio is per ultimo 2008 18% (ultimo 2007 14%), waarvan Tier 1 15% (ultimo 2007 13%).

Strategie en doelstellingen

2008 was een buitengewoon moeilijk jaar voor banken overal ter wereld. De kredietcrisis, aanvankelijk begonnen als een hypotheekcrisis in de Verenigde Staten, spoelde als een vloedgolf over de markt voor financiële dienstverlening heen, met in haar kielzog een groot verlies aan vertrouwen bij beleggers en consumenten en verlies van een onvoorstelbare hoeveelheid kapitaal. De kapitaalmarkten werden geconfronteerd met een financiële crisis die zijn weerga niet kent in de afgelopen 100 jaar. Hoe deze crisis gaat aflopen is voorlopig nog ongewis. Nationale overheden hebben massaal steunmaatregelen afgekondigd om zowel de nationale belangen te beschermen als het vertrouwen in de financiële industrie te herstellen. Het aantal beursgenoteerde banken dat niet om overheidssteun heeft gevraagd, steekt bleek af bij het aantal banken dat slechts kan overleven dankzij deze steun. Nooit eerder voltrokken dergelijke gebeurtenissen zich in zo'n hoog tempo en op zo'n ongekende schaal.

Onze cliënten hebben hun vertrouwen in onze bank behouden. Zij toonden begrip voor het unieke karakter van de crisis en voor de wijze waarop de bank de nodige maatregelen heeft genomen. Wij zijn trots op het feit dat geen van onze cliënten materiële schade heeft ondervonden als gevolg van zijn zakelijke relatie met KAS BANK op het gebied van securities lending, clearing en settlement noch andere onderdelen van onze dienstverlening. Op het hoogtepunt van de financiële crisis heeft ons onafhankelijke en neutrale businessmodel zijn waarde bewezen, zowel tegenover onze cliënten als in de markt zelf. De waardering door de markt zal alleen nog maar toenemen in de nasleep van deze crisis.

De strategie van KAS BANK rust op het concept van 'pure play'. De bank richt zich volledig en uitsluitend op toegevoegdewaardediensten en effectendiensten voor de zakelijke markt. Wij handelen beperkt voor eigen rekening en verrichten geen actieve vermogensbeheerdiensten. Wij zijn volledig gespecialiseerd in effectendiensten aan professionele partijen met betrekking tot de handel in en afwikkeling van effecten. Verstrengeling met de belangen van onze cliënten is daardoor uitgesloten. Sterker nog, door onze volledig onafhankelijke positie kunnen wij de vertrouwelijkheid en continuïteit van onze dienstverlening volledig garanderen.

KAS BANK bedient twee duidelijk onderscheiden marktsegmenten, namelijk institutionele beleggers en financiële instellingen. Eerstgenoemd segment omvat pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, vermogensbeheerders, beleggingsfondsen en charitatieve en aanverwante organisaties. Zij maken vooral gebruik van onze bewaarnemingdiensten ('custody') en toegevoegdewaardediensten als institutional risk management, treasury en rapportage- en informatiediensten. In essentie ondersteunen wij onze institutionele cliënten bij het optimaliseren van het management van het economisch eigendom van hun effecten. Dit doen wij wereldwijd in meer dan 90 markten.

Financiële instellingen, zoals banken, brokers, handelaren en actieve vermogensbeheerders, gebruiken voornamelijk ons Europees clearing- en settlementplatform voor de uniforme afwikkeling van hun transacties op alle markten waar zij actief zijn. Daarmee realiseren zij een belangrijke vermindering van de administratieve lasten die gepaard gaan met handelen op meerdere markten. Bovendien stelt onze virtuele Europese kapitaalmarkt hen in staat om met één onderpand- en marginfaciliteit te handelen op alle aandelen- en derivatenmarkten, zowel op de gereguleerde beurzen als op alternatieve handelsplatformen, de zogenaamde Multilateral Trading Facilities (MTF's). De opkomst van MTF's is te danken aan de Europese richtlijn MiFID uit

2007, waardoor de focus is verlegd naar best execution. KAS BANK is als general clearing member actief op de belangrijke MTF's en ondersteunt zo haar cliënten op alle belangrijke Europese markten.

Onze strategie voor autonome groei blijft in gelijke mate gericht op institutionele beleggers en financiële instellingen. In het licht van de kredietcrisis investeren wij aanzienlijk in het optimaliseren van de risicomanagementsystemen voor zowel de bank als onze cliënten. In onze productontwikkeling concentreren wij ons op de ondersteuning van onze cliënten voor het vermijden van verliezen als gevolg van onvoldoende informatie over hun beleggingen en suboptimale risicoanalyses. Tegelijkertijd continueren wij de verdere ontwikkeling van outsourcingdiensten die de administratieve lasten en rapportageverplichtingen van onze cliënten helpen uitvoeren en verlichten.

De handelsvolumes vertoonden een volatiel beeld in 2008. Wij verwachten dat deze situatie zal voortduren in 2009.

Toenemende Europese wet- en regelgeving en projecten nemen een groot deel van de tijd en aandacht van onze medewerkers in beslag. Via intensieve trainings- en scholingprogramma's investeren wij voortdurend in een blijvend hoog kwaliteitsniveau van onze medewerkers.

In 2009 verwachten wij primair organische groei, met name in Duitsland. KAS Investment Servicing, de nieuwe naam van onze acquisitie Delta Lloyd Investment Managers in juli 2008, is volledig geïncorporeerd in KAS BANK, waardoor wij nu actief kunnen werken aan verdere groei op de Duitse markt voor custody en fondsenadministratie.

Risicobeheersings- en controlesystemen

KAS BANK streeft een laag risicoprofiel na, dat is uitgewerkt in het risicomanagement voor alle relevante delen van de bank. Hierbij wordt uitgegaan van de drie lijnen van risicobeheersing:

- Het lijnmanagement is verantwoordelijk voor het onderkennen en beheersen van de risico's in de processen en producten die zij voeren en vormt als zodanig de eerste lijn van risicobeheersing.
- De afdeling Risk Management vormt samen met Administrative & Corporate Development, Financial Control & Reporting, Compliance en Legal Department de tweede lijn van risicobeheersing en is belast met de bankbrede analyse, beleidsvoorbereiding en coördinatie van de beheersing van de risico's van de bank.
- De Interne Accountantsdienst ten slotte vormt via zijn onafhankelijke controlerende en toetsende functie de derde lijn van risicobeheersing.

In het Asset & Liability Committee (Alco) en de Risicobeheercommissie (RBC) wordt het beleid ten aanzien van de verschillende soorten risico's vastgesteld. Met name in de tweede helft van 2008 is uitgebreid aandacht gegeven aan de effecten van de kredietcrisis op limieten en acceptatiecriteria en op verbetering van collateral management.

Inherent aan de strategie, het profiel en de activiteiten van de bank kunnen enkele belangrijke risico's onderkend worden. Dit betreft onder meer:

- Gezien de strategische focus van KAS BANK bestaat er een afhankelijkheid van de financiële sector. De kredietcrisis heeft niet alleen invloed op de reguliere dienstverlening, maar kan ook additionele invloed hebben op liquiditeit, tegenpartijrisico en het uitzetten van vermogen.
- Hoewel KAS BANK een diversificatie aanbrengt in de bronnen van inkomsten is de bank in haar verdiensten gevoelig voor de transactievolumes in de effectenhandel van onze cliënten en van de koersniveaus.

- KAS BANK beconcurrere grote internationale banken. In bepaalde markten kan dit leiden tot schaalnadelen en een lagere naamsbekendheid voor KAS BANK.
- Voor de goede afwikkeling van de transacties van onze cliënten en onze dienstverlening in het algemeen zijn wij afhankelijk van het goed functioneren van onze geautomatiseerde systemen en van de communicatie met de infrastructuur in het kader van ons Europees platform. Er is een grote mate van verwevenheid tussen onze systemen en onze processen.
- Gezien het gespecialiseerde karakter van de bank is kennis, en de vastlegging daarvan in procedures, werkinstructies en systemen van eminent belang.
- Voor de afwikkeling van de effectentransacties en het betalingsverkeer van cliënten houdt de bank onderpand aan bij (centrale) banken en in clearing- en settlementcircuits. Een voldoende liquide balans is daarvoor noodzakelijk. Vanwege de hectiek van de financiële markten in het afgelopen jaar en het feitelijk vrijwel opdrogen van liquiditeit op de interbancaire markt heeft ook de 'liquidity contingency planning' extra aandacht gekregen.
- De kredietrisico's van de bank worden grotendeels gemitigeerd door onderpand. Het beheer van onderpand is dan ook van groot belang, met name in tijden van grote volatiliteit.
- De bank is gevoelig voor ontwikkelingen in de externe infrastructuur, regelgeving en (politieke) omgeving op de gebieden waarop KAS BANK actief is. Internationale overheidssteun voor banken kan leiden tot verstoorde concurrentieverhoudingen tussen banken en een 'unlevel playing field'.
- De eigen effectenpositie van KAS BANK is onderhevig aan koersmutaties als gevolg van markt-, rente- en kredietontwikkelingen.

In het hoofdstuk Risicobeheer op pagina 74 tot en met pagina 93 wordt een kwalitatieve en kwantitatieve toelichting gegeven over de blootstelling van KAS BANK aan kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, operationeel en compliance risico. Daarbij worden ook de doelstellingen, grondslagen en procedures voor het meten en beheren van deze risico's toegelicht.

De interne risicobeheersings- en controlesystemen worden vanwege de dynamiek van de dienstverlening in relatie tot de omgeving op continue basis verder ontwikkeld. Komend jaar zal deze ontwikkeling krachtig worden voortgezet.

Financiële verslaggevingsrisico's

KAS BANK rapporteert sinds 1 januari 2005 overeenkomstig IFRS (International Financial Reporting Standards). Verdere verbetering van de financiële informatie en de risicomanagementinformatie is een voortdurend aandachtspunt van de bank.

De structuur en het functioneren van de interne risicobeheersings- en controlesystemen worden regelmatig geëvalueerd met inachtneming van de doelstellingen en het risicoprofiel en getoetst door interne en externe toezichthouders. Daarbij vindt tevens bespreking plaats met de relevante commissies van de Raad van Commissarissen.

Met inachtneming van het hiervoor genoemde kan met een redelijke mate van zekerheid gesteld worden dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen inzake de verslaggeving op niveau hebben gefunctioneerd en dat de financiële verslaggeving derhalve geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Gezien de beperkingen die naar hun aard verbonden zijn aan de interne risicobeheersings- en controlesystemen dient echter vermeld te worden dat deze systemen:

- geen volledige zekerheid kunnen bieden inzake het realiseren van de strategie, de doelstellingen en het gekozen risicoprofiel; en

- niet alle onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtreding van wetten of regels kunnen voorkomen.

Ontwikkelingen

KAS BANK ontwikkelt en onderhoudt haar interne risicobeheersings- en controlesystemen voortdurend en speelt daarmee in op de dynamiek van de dienstverlening in relatie tot de omgeving. Specifiek aandachtsgebied daarbij is de verdere beheersing van het operationele risico. Daarnaast wordt er verdere aandacht besteed aan de kwantificering van risico's en de risico-rendement-verhouding van activiteiten.

Op het gebied van audit en compliance worden de ontwikkelingen gevolgd en wordt bijgedragen aan consultaties van toezichthouders, de Nederlandse Vereniging van Banken en accountantsorganisaties.

Op internationaal gebied vormen de aanbevelingen van het Basel Committee on Banking Supervision en de Financial Action Task Force de randvoorwaarden voor de processen van de bank.

Terugblik 2008

Quality en Performance management

KAS BANK streeft naar een betrouwbare afwikkeling van de instructies van haar cliënten. Om dit proces te optimaliseren is een aparte groep Quality en Performance Management opgericht voor de gestructureerde vastlegging en analyse van problemen. Met behulp van een intern ontwikkelde applicatie verloopt dit proces grotendeels geautomatiseerd. Vervolgens wordt in zogenaamde kwaliteitscirkels gewerkt aan de verbeterprocessen. Dankzij deze opzet zijn de operationele resultaten van onze settlement- en corporate actions processen in 2008 sterk verbeterd ten opzichte van 2007.

In het kader van kwaliteitsmanagement is in oktober 2008 een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van onze cliënten over de dienstverlening van KAS BANK. De gemiddelde score was een 7,05. De resultaten worden gebruikt om het inzicht in de cliënttevredenheid verder te verdiepen en te vergroten.

SAS 70

In het kader van SAS 70 is het afgelopen jaar opnieuw veel tijd en aandacht besteed aan het 'in control zijn' van onze operationele en ICT-processen en de verankering binnen de organisatie. Daartoe zijn systemen aangepast en checklists ontwikkeld die de beheersing van de processen moeten aantonen. Via zogenaamde 'dashboards' kunnen de managers direct zien waar in het proces zich eventuele problemen (gaan) voordoen. Deze dashboards krijgen in 2009 een bredere verspreiding binnen het bedrijf. Integratie van deze dashboards in KAS-Web levert onze cliënten bovendien een sneller en completer overzicht van hun uitstaande klachten op.

SAS 70-II is een Statement on Auditing Standards die wereldwijd wordt gehanteerd om aan te geven dat processen op de juiste wijze worden beheerd en beheerst ('being in control'). Een type II-verklaring behelst opzet, bestaan en werking van de onder de verklaring vallende processen. Er vindt een toetsing plaats door zowel de interne als externe accountant en vervolgens wordt een verklaring afgegeven. KAS BANK beschikt over een SAS 70-II rapport.

Uitbreiding aansluitingen effecteninfrastructuur

In 2008 zijn aansluitingen gerealiseerd op de effectenbeurzen van Hong Kong, Luxemburg en Oostenrijk, en de Multilateral Trading Facilities (MTF) Chi-X, Turquoise, Nasdaq/OMX Europe en BATS. Parallel aan de komst van MTF's, de alternatieve elektronische handelsplatformen, bieden nieuwe clearinginstellingen hun diensten aan, zoals EMCF en EuroCCP. Wij streven ernaar om alle CCP-gegarandeerde aandelen van MTF's op te nemen in

onze uniforme clearing en settlement-dienstverlening. Op die manier ondersteunen wij onze brokercliënten op alle alternatieve markten waar zij handelen en aangesloten zijn.

De afwikkeling van transacties op een MTF vindt plaats via ons Single Platform in Amsterdam. Net als bij onze directe aansluitingen op de gereuleerde beurzen kunnen cliënten gebruikmaken van cross margining- en cross collateral-faciliteiten. De onderpandstelling kan zo over alle markten heen gebeuren. De clearing output van de nieuwe instellingen wordt eveneens naadloos opgenomen in de uniforme clearing output van KAS BANK. Ons wereldwijde netwerk van ruim 90 correspondentbanken is in 2008 verder uitgebreid met zeven Afrikaanse landen. Bankbreed is veel tijd besteed aan de succesvolle implementatie van ESES (Euroclear Settlement voor Euronext zone Securities), het nieuwe uniforme settlementplatform van Euroclear S.A. voor Frankrijk, België en Nederland. Als aangesloten instelling bij Euroclear is KAS BANK vanaf het begin nauw betrokken bij ESES.

Addition Knowledge House

In 2007 is KAS BANK een samenwerking gestart met de Addition Group op het gebied van automatisering en inhuur van ICT-personeel. Dat heeft ertoe geleid dat KAS BANK in april 2008 een meerderheidsbelang heeft genomen in Addition Knowledge House (AKH). Naast een meer flexibele inzet van ICT-personeel voor KAS BANK levert AKH kennis van KAS BANK aan derde partijen ten aanzien van legacy-migratie.

Positie KAS BANK op de institutionele markt

De groei van het aantal nieuwe cliënten was naar verwachting, terwijl het verloop van cliënten beperkt bleef. Zowel nieuwe als bestaande cliënten nemen een steeds breder productenpakket af. Dat geldt met name voor ons aanbod van risicobeheersende producten. Vanwege de kredietcrisis en sterk dalende beurskoersen zagen pensioenfondsen en verzekeraars vanaf het derde kwartaal 2008 hun dekkingsgraad sterk teruglopen. In dat verband was er veel belangstelling voor advies over en ondersteuning door KAS BANK bij renterisico-management. Een belangrijke uitbreiding van de analyses en rapportages is de ex ante risicoanalyse door middel van value-at-risk. Afdekken van risico's door currency-overlay producten is onveranderd belangrijk gebleven.

Investment Management Services

Met het product 'Compliance Monitoring' informeren wij pensioen- en beleggingsfondsen op basis van een zestigtal complianceparameters. De verschillende financiële instrumenten kunnen hiermee vanuit meerdere invalshoeken worden bewaakt. Ook ten behoeve van onze rol als Bewaarder in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft) wordt van deze toetsingsmiddelen gebruikgemaakt.

Steeds meer institutionele beleggers ontwikkelen een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Met onze dienst Sustainability Risk Screening toetsen wij als onafhankelijke partij de beleggingen van pensioenfondsen en andere professionele partijen aan de hand van een door hen opgestelde Watch List van 'verboden' beleggingen. Zo beschikken zij over een gedegen controlemiddel en signaalfunctie als onderdeel van hun strategie voor duurzaam beleggen.

Het in 2007 geïntroduceerde ASP-model voor outsourcing van beleggingsadministraties door institutionele beleggers is nu volledig geïntegreerd in onze dienstverlening. Via 'remote access' tot de systemen van KAS BANK kunnen cliënten hun portfolio- en cashmanagement, analyses en rapportages zelfstandig blijven uitvoeren zonder zelf de bijbehorende IT-inspanningen te hoeven leveren. Deze vorm van modulaire insourcing is uniek in de Nederlandse institutionele industrie.

Ook bij vermogensbeheerders bestaat toenemende belangstelling voor het outsourcen van beleggingsadministraties en de daarmee samenhangende dienstverlening van KAS BANK.

Uitbreiding dienstverlening Financieel Toetsingskader

Het in januari 2007 in werking getreden nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) is in 2008 verder ontwikkeld door De Nederlandsche Bank (DNB). De verplichte solvabiliteitstoets en continuïteitsanalyse voor pensioenfondsen is uitgebreid met diverse simulaties van stress-scenario's ('waarde na schok'). KAS BANK biedt pensioenfondsen een volledig pakket van diensten aan om aan de FTK-verplichtingen te voldoen. Na analyse van de diverse gegevens van het pensioenfonds zelf, zijn fund managers en de onderliggende beleggingen voegen wij deze samen tot kant-en-klare FTK-rapportages voor DNB.

In 2009 zijn nieuwe rapportageverplichtingen van kracht geworden voor beleggingsfondsen. KAS BANK kan ook deze rapportages voor haar cliënten vervaardigen.

Asset pooling

Asset pooling, het gezamenlijk beleggen van vermogens door institutionele beleggers in een beleggingspool, staat in de belangstelling bij Nederlandse professionele beleggers. Dankzij onze expertise met het belastingvrije vehikel *Fonds voor Gemene Rekening* hebben wij het afgelopen jaar opnieuw een aantal poolingconstructies in administratie en beheer genomen. Dergelijke constructies werken kostenverlagend en bieden meer mogelijkheden op het gebied van beheer, inkoop en spreiding.

Daarnaast hebben wij een begin gemaakt met een verdere verbreding van de poolingmogelijkheden, met name op gebied van heterogeniteit (combinaties van fiscaliteiten) en internationale aspecten. Onze positie als Europees specialist biedt hierbij duidelijk voordelen.

Beleggingsgirodiensten

In 2008 is gestart met de inrichting van een uniform platform voor de administratie van diverse spaar- en beleggingsproducten. Naast de traditionele beleggingsgirodiensten en participantenregisters zullen ook de varianten van lifestyleproducten als spaarloon en banksparen hier een plek krijgen. Vervolgens kan vanuit deze spaarvormen het volledige traject van orderexecutie tot en met afwikkeling efficiënt worden gefaciliteerd.

Banksparen

Onze rol als administrateur van levensloopregelingen en spaarloonregelingen hebben wij in 2008 verder uitgebouwd met het product Banksparen. Hiervoor zijn wij een samenwerking aangegaan met externe aanbieders van deze producten. KAS BANK administreert de spaarrekeningen en treedt op als Bewaarder in de zin van de wet. Op deze wijze bieden wij volledige ondersteuning op het gebied van pensioenvoorzieningen: verzekeren, pensioenen, levensloopsparen en beleggen.

Groei in charitatieve sector

De toegenomen aandacht bij bedrijven en particulieren voor 'goede doelen' weerspiegelt zich in een uitbreiding van onze dienstverlening aan Nederlandse charitatieve instellingen. Besturen van charitatieve instellingen concentreren zich in toenemende mate op hun kernactiviteit: de uitvoering van het giftenbeleid van de door hen beheerde fondsen en rapportages aan toezichthouders. KAS BANK ondersteunt hen hierbij met Institutional Risk Management voor charitatieve instellingen. Deze dienstverlening stelt charitatieve instellingen in staat te voldoen aan de eisen van goed en transparant bestuur.

Duitsland

Op 1 januari 2008 was de formele opening van KAS BANK German Branch in Frankfurt een feit met de aanstelling van een lokale KAS BANK 'representative'. Frankfurt fungeerde al enige tijd als verkoopkantoor van Financial Institutions in Duitsland en Oostenrijk. Het team wordt opgebouwd tot een volledig sales/client services team voor de Duitstalige markten, met de mogelijkheid om te zijner tijd de brug naar Oost-Europa te slaan. In 2008 zijn de eerste lokale Oostenrijkse (broker)cliënten binnengehaald, met dienstverlening op zowel

de lokale (Oostenrijkse) markt als de Europese markten. Begin 2009 is het kantoor in Frankfurt, samen met KAS Investment Servicing, verhuisd naar een nieuw kantoor in Wiesbaden.

KAS Investment Servicing

KAS BANK heeft haar aanwezigheid in Duitsland verder uitgebreid door de acquisitie van Delta Lloyd Investment Managers op 1 juli 2008. De onderneming gaat verder onder de nieuwe naam KAS Investment Servicing GmbH (KAS IS). Met de acquisitie van KAS IS geven wij verder invulling aan onze doelstelling om in selectieve markten onze marktpositie te verstevigen via niet-autonome groei door overnames.

KAS IS is een zogenaamde KAG (Kapitalanlagegesellschaft) - een Duitse gereguleerde entiteit voor de uitgave en administratie van beleggingsfondsen - en houdt zich uitsluitend bezig met fondsadministratie en bijbehorende diensten voor Duitse institutionele beleggers.

Verenigd Koninkrijk

Versterking van het sales team en cross selling van diensten en producten heeft de cliëntenbasis van KAS BANK UK aanzienlijk verdiept en verstevigd. Het aantal nieuwe cliënten nam sterk toe, zowel aan de institutionele kant als bij de financiële instellingen. De 'one-stop service' propositie - Direct Market Access (DMA), Clearing en Settlement en Back-Office Outsourcing - van KAS BANK UK vindt steeds meer aftrek. Tijdens het GL Net Forum en de Professional Pensions Show, twee hoog aangeschreven bijeenkomsten in de Britse financiële industrie, toonden Britse consultants en marktparticipanten veel belangstelling voor het transparante business- en risicomodel van KAS BANK. Institutionele en professionele beleggers beschouwen het lage risicoprofiel en de 'pure play' focus van KAS BANK als een stevige basis om de huidige financiële storm te doorstaan.

Positie KAS BANK op de markt voor financiële instellingen

De positie van KAS BANK op de markt voor financiële instellingen (banken en brokers) blijft onverminderd sterk. Afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan de verbetering van onze dienstverlening aan commissionairs en tripartiete cliënten. Voor deze groep cliënten is een apart Account Team opgezet. Bij de dienstverlening aan asset managers is eveneens duidelijk sprake van groei.

Scandinavische landen

KAS BANK heeft haar positie als clearing agent in de Scandinavische markt (Zweden, Denemarken, Finland en Noorwegen) verder uitgebreid met clearing- en settlementdiensten voor Multilateral Trading Facilities (MTF) die aandelen verhandelen op deze markten. Ons Europees settlementplatform vormt ook hier de basis van onze dienstverlening. Notificatie voor Denemarken en Zweden wordt voorbereid.

De aangekondigde introductie in 2009 van een centrale tegenpartij ('central counterparty') op de nationale beurzen van Zweden, Finland en Denemarken biedt verdere mogelijkheden om de expertise van KAS BANK in te zetten op nieuwe marktgebieden.

Ontwikkelingen op ICT-gebied

De markt stelt hoge eisen aan de foutloze verwerking van transacties en rapportages door KAS BANK. Om de kwaliteit en stabiliteit van onze ICT-systemen te kunnen garanderen, is een optimale inrichting van het ICT-proces een absolute voorwaarde. In dat verband heeft KAS BANK veel aandacht besteed aan de inrichting en uitvoering van haar risicobeheersingsprogramma voor ICT, security en 'in control' zijn van de systemen.

Daarmee wordt de feitelijke aantoonbaarheid van beheersingsmaatregelen en governance rondom ICT verder aangescherpt. Verschillende projecten op het gebied van ICT-procesbeheersing en -procesverbetering hebben inmiddels geleid tot een doelmatiger inzet van de beschikbare middelen en een aantoonbare controle over de ICT-processen.

In de ICT-omgeving wordt gewerkt met een combinatie van mainframetoepassingen en decentrale software. KAS BANK is gestart met de geleidelijke migratie van haar mainframesystemen naar een nieuw ICT-platform. Hierdoor kunnen wij nog sneller en efficiënter reageren op veranderingen in de markt. Een uitgebreid trainingsprogramma zorgt ervoor dat onze ICT-medewerkers gereed zijn voor de nieuwe ICT-omgeving. Vanuit ICT is een groot aantal projecten ondersteund voor nieuwe directe aansluitingen van KAS BANK op de beurzen in Europa en de ontwikkeling van nieuwe producten. Verder zijn efficiencyverbeteringen gerealiseerd in de (transactie)verwerking door KAS BANK.

Een deel van de beschikbare ICT-middelen is besteed aan zogenaamde 'compliance' projecten, zoals Basel II (regelgeving voor banken), MiFID (effectenverkeer), SEPA (betalingsverkeer) en ESES (effectenverkeer).

Operationele doelstellingen voor 2009

De Europese effectenindustrie blijft ook in 2009 volop in beweging. Europese harmonisatie, virtuele beurzen, nieuwe afwikkelmethoden en elektronische informatievoorziening zijn de belangrijkste thema's. Als Europees specialist nemen wij actief deel aan de hiervoor geëigende overlegorganen.

Het aantal directe aansluitingen van KAS BANK op (alternatieve) beurzen in Europa zal verder worden uitgebreid. De commerciële inspanningen worden verder geïntensiveerd door de oprichting van een centrale afdeling Sales & Business Development rechtstreeks onder de Raad van Bestuur. De marktsegmenten Institutional Investors, Financial Institutions Benelux en Global Banks & Brokers zijn samengevoegd tot één divisie Relationship Management Europe.

Punt van aandacht is de markt voor securities lending. Als gevolg van de internationale kredietcrisis is het lenen van aandelen in het laatste kwartaal van 2008 sterk verminderd. Naar verwachting zal deze situatie zich in 2009 niet geheel herstellen.

Institutionele beleggers

In de dienstverlening aan institutionele beleggers ligt de focus onverkort op risicobeheersing en rapportages. Binnen onze Institutional Risk Management (IRM) propositie ontwikkelen wij voortdurend nieuwe diensten en producten, zoals collateral management voor derivaten en inzicht in de samenstelling van de in de beleggingsportefeuille aanwezige beleggingsfondsen. Dit is een belangrijke ondersteuning voor een volledig geïntegreerde tegenpartij-risicorapportage.

Op het gebied van custody blijft KAS BANK onderscheidend in de markt door de strikte scheiding tussen bewaarneming en asset management. Mede als gevolg van de kredietcrisis tonen steeds meer institutionele partijen belangstelling voor het onafhankelijke model en de 'pure play' strategie van KAS BANK. Ook verwachten wij een toename van het aantal (buitenlandse) vermogensbeheerders dat kiest voor KAS BANK als onafhankelijke custodian.

Financiële instellingen

Partijen aan de buy-side van de markt worden in toenemende mate zelf Trading Member Firm van de bestaande en nieuwe MTF's. Uiteraard kunnen ook deze cliënten gebruikmaken van onze uniforme clearing en settlement-diensten voor de Europese markt.

Verenigd Koninkrijk

In de UK zien wij duidelijke groeimogelijkheden in 2009. Dat geldt met name voor onze backoffice-dienstverlening aan financiële instellingen - in het bijzonder startende en middelgrote ondernemingen - die zich volledig op hun kernactiviteiten willen concentreren. Met onze dienstverlening kunnen zij zich de noodzakelijke investeringen in een volwaardige backofficefaciliteit besparen, terwijl zij wel verzekerd zijn van een volledig schaalbare en volwaardige dienstverlening. Onze activiteiten in het institutionele beleggerssegment zullen verder worden opgevoerd.

Duitsland

Begin 2009 zijn alle bestaande activiteiten in Duitsland operationeel en functioneel geïntegreerd binnen de totale KAS BANK-organisatie. Om het productenpalet voor de Duitse professionele en institutionele markt te completeren bereiden wij 'Depotbank' services voor. KAS BANK Germany krijgt dan de functie van 'bewaarder in de zin van de wet' voor Duitse institutionele beleggers en beleggingsfondsen. KAS BANK biedt ook in Duitsland een volledig pakket diensten op het gebied van clearing, settlement, custody en onafhankelijke fondsadministratie.

Divisie ICT

Voor 2009 staan een verdere professionalisering van de ICT-dienstverlening en voortzetting van de migratie van de mainframesystemen naar de nieuwe ICT-(ontwikkel)omgeving op het programma. Ook ten aanzien van productontwikkeling en efficiencyverbetering worden nieuwe projecten en programma's gestart.

Het totale bedrag aan ICT-investeringen zal licht dalen ten opzichte van 2008. Dit heeft geen ingrijpende gevolgen voor de ICT-projectenkalender van KAS BANK.

Human Resources

KAS BANK blijft onverminderd investeren in de kwaliteit en het opleidingsniveau van haar medewerkers. Het budget voor opleidingen is gehandhaafd op 3% van de totale loonsom. Stimulering van opbouw en verspreiding van interne kennis staat hoog op de agenda. Om de productiviteit en effectiviteit van de organisatie verder te verhogen is een intern Mobiliteitscentrum opgezet. Hierdoor kunnen medewerkers (tijdelijk) beter worden ingezet op plekken met een tekort aan capaciteit. In deze markt blijft het immers noodzakelijk om flexibel om te gaan met de inzet en de wensen van onze medewerkers. De inzet van externen en uitzendkrachten biedt de bank de nodige flexibiliteit.

In 2009 voltooit de bank de invoering van Individueel Performance Management. Performance Management is een instrument om de strategie van de bank te vertalen in duidelijke kerndoelstellingen en Key Performance Indicatoren (KPI's) voor het hele bedrijf. Alle divisies, afdelingen en groepen maken concrete resultaat-afspraken over hun bijdrage aan de doelstellingen en KPI's van KAS BANK. Deze afspraken vormen weer de basis voor het Individueel Performance Contract (IPC). Hierin leggen medewerker en leidinggevende samen vast hoe de medewerker invulling geeft aan zijn/haar persoonlijke ontwikkeling en zijn/haar bijdrage aan het resultaat. Met ingang van 2009 werken alle medewerkers met een IPC.

Human Resources stimuleert een open bedrijfscultuur. Verantwoordelijkheden worden neergelegd op de plaats en bij de personen waar deze thuishoren. Dit bevordert de 'sense of urgency' en betrokkenheid van onze medewerkers bij de toekomst van KAS BANK als onafhankelijke Europese effectenspecialist.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

KAS BANK hecht veel waarde aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Hierbij volgen wij de definitie van het MVO Platform voor maatschappelijk verantwoord ondernemen: MVO is een resultaatgericht proces waarbij een bedrijf over de gehele keten van zijn activiteiten verantwoordelijkheid neemt over de

effecten van deze activiteiten op sociaal, ecologisch en economisch gebied, daarover verantwoording aflegt en de dialoog aangaat met belanghebbenden.

In 2009 zal KAS BANK eveneens de 'Principles for Responsible Investments' (PRI) ondertekenen. Deze principes helpen investeerders bij de incorporatie van ESG (environmental, social, governance) factoren in hun

investeringsbeslissingen. Aandacht voor ESG-factoren leidt op den duur tot toenemende opbrengsten en afnemende risico's voor alle belanghebbenden.

KAS BANK bezit geen aandelen in bedrijven die voorkomen op de UN Global Compact. Op deze door de Verenigde Naties samengestelde lijst staan bedrijven die zich schuldig maken aan overtredingen op het gebied van de mensenrechten, arbeid, milieu en corruptie. De Stichting Pensioenfonds van de KAS BANK hanteert een eigen beleggingsbeleid voor verantwoord beleggen. Het Pensioenfonds informeert ook regelmatig naar de samenstelling van de beleggingen bij de vermogensbeheerders Delta Lloyd Asset Management en Nachenius Tjeenk.

Concrete maatregelen zijn het verminderen van de CO₂-uitstoot van onze kantoorpanden, een zo klimaat-neutraal mogelijke kantoorinrichting en het gebruik van milieubesparende schoonmaakmiddelen.

Papierbesparende maatregelen worden zoveel mogelijk gestimuleerd. Voorbeelden zijn de verdere digitalisering van onze archieven en elektronische publicatie van het Jaarverslag in plaats van een gedrukte versie.

Corporate governance

De hoofdlijnen van de corporategovernancestructuur van de vennootschap en de recente ontwikkelingen op het gebied van corporate governance zijn beschreven in het hoofdstuk Corporate governance op pagina 121.

Verklaring ex artikel 5:25c Wet op het financieel toezicht

De Raad van Bestuur verklaart dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar van de vennootschap en van de met haar verbonden ondernemingen, waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen, en dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's waarmee de vennootschap wordt geconfronteerd, zijn beschreven.

Amsterdam, 20 maart 2009

De Raad van Bestuur:

Jhr. mr. A.A. Röell, voorzitter

Drs. N.E. Blom, COO

Drs. H. Kadiks

JAARREKENING 2008

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

		Resultaat			Resultaat		
		Totaal	bijzondere	Operationeel	Totaal	bijzondere	Operationeel
		2008	2008	2008	2007	2007	2007
<i>In duizenden euro's</i>							
Baten							
Rentebaten	1	311.160	0	311.160	318.562	0	318.562
Rentelasten	2	282.283	0	282.283	296.931	0	296.931
Rente		28.877	0	28.877	21.631	0	21.631
Provisiebaten	3	106.009	0	106.009	112.400	0	112.400
Provisielasten	4	16.796	0	16.796	18.973	0	18.973
Provisie		89.213	0	89.213	93.427	0	93.427
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	5	9.071	-2.684	11.755	16.087	0	16.087
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	5	1.815	0	1.815	16.773	16.251	522
Resultaat beleggingen		10.886	-2.684	13.570	32.860	16.251	16.609
Overige baten	6	652	0	652	26.199	24.658	1.541
Totaal baten		129.628	-2.684	132.312	174.117	40.909	133.208
Bedrijfslasten							
Personeelskosten	7	70.141	0	70.141	63.308	700	62.608
Andere beheerskosten	8	30.133	906	29.227	29.771	0	29.771
Afschrijvingen	9	7.902	0	7.902	9.075	0	9.075
Operationele bedrijfslasten		108.176	906	107.270	102.154	700	101.454
Bijzondere waardeverminderingen	10	73.423	73.423	0	4.702	4.702	0
Totaal bedrijfslasten		181.599	74.329	107.270	106.856	5.402	101.454
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen							
		-51.971	-77.013	25.042	67.261	35.507	31.754
Belastingen	11	-11.950	-18.290	6.340	16.325	8.147	8.178
Resultaat over de verslagperiode Toekomst aan:							
		-40.021	-58.723	18.702	50.936	27.360	23.576
Aandeelhouders van de bank		-39.933	-58.723	18.790	50.936	27.360	23.576
Minderheidsbelang	20	-88	0	-88	0	0	0
Resultaat per aandeel							
	12						
- gewoon (in euro's)		-2,70			3,41		
- verwaterd (in euro's)		-2,69			3,38		

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

In duizenden euro's

		2008	2007
Herwaarderingen Beleggingen voor verkoop beschikbaar	37	806	-15.294
Herwaardering Gebouwen	37	0	9.599
Mutatie van de Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	37/38	-2.416	-2.018
Actuariële verschillen inzake pensioenen	38	317	13.804
Mutatie van Acute belastingvordering	37	2.894	0
Totaal baten en lasten die via het Eigen vermogen zijn geleid		1.601	6.091
Resultaat over de verslagperiode		-40.021	50.936
Totaalresultaat over de verslagperiode		-38.420	57.027
Toekomend aan:			
De aandeelhouders van de bank		-38.332	57.027
Minderheidsbelang		-88	0
Totaalresultaat over de verslagperiode		-38.420	57.027

Geconsolideerde balans voor verwerking van de voorgestelde winstbestemming

In duizenden euro's

		2008	2007
Activa			
Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	13	1.248.801	936.146
Bankiers	14	1.693.720	2.023.207
Kredieten	15	2.433.933	2.353.276
Reverse repurchase agreements	16	732.641	1.402.608
Afgeleide financiële instrumenten	17	386.095	169.273
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	18		
• Beleggingen voor handelsdoeleinden		5.583	0
• Beleggingen geassocieerd als activa tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening		26.893	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	19	682.440	1.369.324
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	21	50.690	51.439
Immateriële activa	22	17.194	6.744
Uitgestelde belastingvorderingen	23	2.897	8.736
Acute belastingvorderingen	24	35.570	9.805
Overige activa	25	24.119	27.521
Overlopende activa	26	19.662	13.716
Totaal activa		7.360.238	8.371.795
Passiva			
Bankiers	27	1.217.131	1.981.458
Toevertrouwde middelen	28	5.524.028	5.862.940
Afgeleide financiële instrumenten	17	395.689	152.326
Uitgestelde belastingverplichtingen	23	9.856	12.446
Acute belastingverplichtingen	24	1.297	2.507
Voorzieningen	29	906	1.000
Overige schulden	30	12.216	53.540
Overlopende passiva	31	28.632	32.160
Langlopende personeelsverplichtingen	32	3.055	7.137
Achtergestelde schulden	33	0	11.344
Totaal verplichtingen		7.192.810	8.116.858
Aandelenkapitaal	34	15.699	15.699
Reserve ingekochte eigen aandelen	35	-25.417	-14.675
Agioreserve	36	21.569	21.569
Herwaarderingsreserve	37	19.937	18.890
Overige reserves	38	175.653	169.582
Onverdeeld resultaat	39	-39.933	43.872
Totaal Eigen vermogen toekomend aan de aandeelhouders van de bank		167.508	254.937
Minderheidsbelang		-80	0
Totaal Eigen vermogen		167.428	254.937
Totaal passiva		7.360.238	8.371.795
Voorwaardelijke verplichtingen	40	74.615	150.908

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In duizenden euro's

		2008	2007
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat over de verslagperiode toekomend aan de aandeelhouders van de bank	12	-39.933	50.936
<u>Aanpassingen voor:</u>			
Afschrijvingen	9	7.902	9.075
Bijzondere waardeverminderingen	10	73.423	4.702
Rente verantwoord in de winst- en verliesrekening	1	-28.877	-21.631
Dividenden verantwoord in de winst- en verliesrekening	5	-908	-520
Belastingen over het in de winst- en verliesrekening verantwoorde resultaat	11	-11.950	16.325
<u>Mutaties in:</u>			
Bankiers (niet direct opeisbaar)	14/27	-706.948	1.466.210
Kredieten	15	-100.357	333.942
Reverse repurchase agreements	16	669.967	-488.389
Afgeleide financiële instrumenten	17	26.541	-25.630
Toevertrouwde middelen	28	-338.912	561.873
Overige mutaties uit operationele activiteiten		-18.181	18.155
<u>Betalingen en ontvangsten uit hoofde van:</u>			
Belastingen	24	-9.286	-22.137
Pensioenbijdrage van de werkgever	32	-7.786	-6.750
Rentebaten		311.704	318.500
Dividenden	5	908	520
Rentelasten		-286.391	-294.245
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-459.084	1.920.936
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings en aankopen			
<u>Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening</u>			
• Beleggingen voor handelsdoeleinden	18	-8.852	0
• Beleggingen geclassificeerd als activa tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	18	-25.652	0
<u>Beleggingen voor verkoop beschikbaar</u>			
• Geldmarktpapier	19	-1.103.066	-2.777.375
• Obligaties	19	-360.943	-718.056
• Aandelen	19	-10.431	-14.673
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	21	-2.685	-2.959
Acquisitie van dochtermaatschappijen	20	-19.124	0
Immateriële activa (exclusief goodwill en overige immateriële activa)	22	-5.820	-2.646
		-1.536.573	-3.515.709

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In duizenden euro's

2008

2007

Desinvesteringen, aflossingen en verkopen

Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening

- Beleggingen voor handelsdoeleinden	18	3.269	0
<u>Beleggingen voor verkoop beschikbaar</u>			
- Geldmarktpapier	19	1.427.339	2.923.238
- Obligaties	19	680.671	667.823
- Aandelen	19	506	18.670
		<u>2.111.785</u>	<u>3.609.731</u>

Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten

575.212

94.022

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

Inkoop eigen aandelen	35/38	-8.880	2.014
Aflossing achtergestelde leningen	33	-11.344	-18.152
Betaald dividend	39	-40.817	-21.979
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-61.041</u>	<u>-38.117</u>

Netto kasstroom

55.087

1.976.841

Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar

2.555.281

578.440

Geldmiddelen uit acquisities

20

1.060

0

Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar

2.611.428

2.555.281

Aansluiting kasstroomoverzicht met balansposten

Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	13	1.248.801	936.146
Direct opeisbare tegoeden bij bankiers	14	1.362.627	1.619.135
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het boekjaar		<u>2.611.428</u>	<u>2.555.281</u>

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

KAS BANK N.V. is statutair gevestigd in Amsterdam, Nederland. De geconsolideerde jaarrekening van de onderneming voor het jaar eindigend op 31 december 2008 bestaat uit de onderneming en al haar dochtermaatschappijen, tezamen 'KAS BANK'. Een overzicht van de belangrijkste dochtermaatschappijen is hieronder opgenomen.

KAS BANK is een solide, gespecialiseerde Europese bank met een breed scala aan effectendiensten en investor services. De focus ligt op toegevoegdewaardediensten op het gebied van treasury, risicobeheersing en managementinformatie. Deze dienstverlening wordt ontwikkeld op de basisdiensten beleggingsadministratie, custody, clearing en settlement. KAS BANK richt zich primair op institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, beleggingsfondsen en asset managers) en financiële instellingen (banken en brokers). KAS BANK verricht geen actieve assetmanagementdiensten en is ongebonden, hetgeen de neutraliteit en onafhankelijkheid van de bank onderstreept. KAS BANK streeft naar een laag risicoprofiel.

De Raad van Bestuur heeft op 20 maart 2009 de jaarrekening opgemaakt. De jaarstukken zijn besproken in de vergadering van de Raad van Commissarissen op 20 maart 2009. De jaarstukken 2008 zullen ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2009.

Overeenstemmingsverklaring

De geconsolideerde jaarcijfers van KAS BANK zijn opgesteld overeenkomstig de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Voor de vennootschappelijke jaarrekening wordt gebruik gemaakt van de vrijstelling ex. Artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW. Op grond van het Burgerlijk Wetboek 2, Titel 9, stelt KAS BANK haar vennootschappelijke jaarrekening op volgens dezelfde grondslagen als die worden gebruikt voor de geconsolideerde jaarrekening.

Grondslagen voor consolidatie

Dochtermaatschappijen zijn die entiteiten waarover KAS BANK zeggenschap heeft. Er is sprake van zeggenschap indien KAS BANK de mogelijkheid heeft om, direct of indirect, het financiële en het operationele beleid van een entiteit te bepalen, teneinde economische voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van de entiteiten.

Dochtermaatschappijen worden geconsolideerd vanaf de dag dat de zeggenschap werd verkregen en worden niet langer geconsolideerd vanaf de dag dat de zeggenschap niet langer aanwezig is.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Tot de belangrijkste dochtermaatschappijen per 31 december 2008 behoren:

• Amsterdam Depositary Company N.V.	Amsterdam
• KAS Derivaten Clearing N.V.	Amsterdam
• KAS Fondsbeheer B.V.	Amsterdam
• KAS BANK Effectenbewaarbedrijf N.V.	Amsterdam
• KAS Trust B.V.	Amsterdam
• KAS Servicing B.V.	Amsterdam
• KAS Participatiemaatschappij B.V.	Amsterdam
• Centrum voor Fondsenadministratie B.V.	Amsterdam
• Addition Knowledge House B.V. (per 1 januari 2008)	Amsterdam
• KAS Europe BVBA (per 19 mei 2008)	Brussel
• KB Deutschland Holding GmbH (per 16 mei 2008)	Wiesbaden
• KAS Investment Servicing GmbH (per 1 juli 2008)	Wiesbaden

Een volledige lijst met dochtermaatschappijen is gedeponeerd bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam. Behoudens een belang van 50% plus één aandeel in Addition Knowledge House B.V. houdt KAS BANK in alle dochtermaatschappijen een 100%-belang.

Een minderheidsbelang wordt afzonderlijk in de geconsolideerde balans gepresenteerd als component van het Eigen vermogen. Het resultaat over de verslagperiode dat aan het minderheidsbelang kan worden toegekend, wordt apart zichtbaar gemaakt.

Intragroepssaldi en eventuele niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de groep of baten en lasten uit dergelijke transacties worden bij de opstelling van de jaarcijfers geëlimineerd.

Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de jaarcijfers

De grondslagen voor financiële verslaggeving zijn op alle in deze geconsolideerde jaarrekening vermelde perioden voor KAS BANK en haar dochtermaatschappijen consistent toegepast. De jaarcijfers worden gepresenteerd in duizenden euro's, tenzij anders weergegeven. De euro fungeert als de functionele valuta van KAS BANK.

Voor vergelijkingsdoeleinden zijn daar waar nodig de vergelijkende cijfers aangepast.

Een post wordt als bijzonder geclassificeerd indien de post niet voortvloeit uit de reguliere operationele bedrijfsactiviteiten. Bijzondere posten worden afgestemd met de Raad van Commissarissen en de Auditcommissie en worden consistent toegepast.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Waarderingsgrondslagen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs met uitzondering van de onderstaande activa en passiva:

- Beleggingen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs
- Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening
- Beleggingen voor verkoop beschikbaar
- Reverse repurchase agreements
- Afgeleide financiële instrumenten
- Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik
- Langlopende personeelsverplichtingen
- Op aandelen gebaseerde betalingen

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Gebruik van schattingen en oordelen

Het samenstellen van de jaarcijfers in overeenstemming met IFRS vereist dat de Raad van Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen doet die invloed hebben op de hoogte van de posten gepresenteerd in de balans en de toelichting en de hoogte van de gepresenteerde posten in de winst- en verliesrekening gedurende de periode waarover gerapporteerd wordt. Ondanks het feit dat de schattingen gebaseerd zijn op ervaringen uit het verleden en de meest actuele ontwikkelingen, kan de werkelijkheid uiteindelijk afwijken van de gedane inschattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de schatting gevolgen heeft.

In het bijzonder wordt informatie over belangrijke punten van schattingsonzekerheden en kritische oordelen bij de toepassing van de grondslagen die het meest van invloed zijn op de in de jaarrekening opgenomen bedragen gegeven in de volgende onderdelen van de toelichting:

- Toelichting 10; bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar en op beleggingen tegen geamortiseerde kostprijs
- Toelichting 17; waardering van afgeleide financiële instrumenten
- Toelichting 21; waardering van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik
- Toelichting 22; bepaling van de realiseerbare waarde van kasstroomgenererende eenheden die goodwill bevatten
- Toelichting 32; waardering van de verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten
- Toelichting 50 en 51; waardering van op aandelen gebaseerde betalingen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Saldering

Vorderingen en schulden die direct opeisbaar zijn dan wel dezelfde looptijd hebben, met betrekking tot één (rechts)persoon of groep van hoofdelijk aansprakelijke rechtspersonen, worden in de balans gesaldeerd opgenomen wanneer er een onvoorwaardelijk afdwingbaar recht is om de opgenomen bedragen te salderen en er het voornemen is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld. Baten en lasten worden niet gesaldeerd, behalve indien zij verband houden met afdekkingen en met activa en verplichtingen die in overeenstemming met het hiervoor beschrevene zijn gesaldeerd.

Transacties in vreemde valuta

Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva luidende in vreemde valuta worden per balansdatum omgerekend tegen de op die datum bekende wisselkoers. De koersresultaten voortvloeiend uit voor- en naemde transacties en waarderingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening.

Ongerealiseerde valutakoersverschillen op niet-monetaire financiële activa zijn een onderdeel van de totale verandering in waarde van het actief. Voor een niet-monetair financieel actief geclassificeerd als Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening of afgeleide financiële instrumenten zijn valutawijzigingen onderdeel van de winsten en verliezen op het financieel actief. Voor niet-monetaire activa welke zijn geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar, worden ongerealiseerde valutaresultaten verwerkt in het Eigen vermogen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten van KAS BANK bestaan uit geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank, beleggingen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening, beleggingen voor verkoop beschikbaar, reverse repurchase agreements, afgeleide financiële instrumenten en achtergestelde schulden.

Verwerking in en verwijdering uit de balans

Een financieel instrument wordt opgenomen indien KAS BANK een belanghebbende partij is in de contractuele voorwaarden van het instrument. Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen als de contractuele rechten op de kasstromen uit deze financiële activa aflopen of als KAS BANK het financiële actief aan een derde overdraagt zonder de zeggenschap of vrijwel alle aan het actief verbonden risico's en voordelen te houden. Financiële verplichtingen worden niet langer in de balans opgenomen als de in het contract vermelde verplichtingen van KAS BANK aflopen, vervuld of ingetrokken zijn.

Alle aankopen en verkopen van financiële instrumenten worden opgenomen op transactiedatum. Dit is de datum waarop KAS BANK zich verbindt om het actief te kopen of te verkopen.

Waardering bij eerste opname

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde plus, voor instrumenten die niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, eventuele direct toerekenbare transactiekosten.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Waardering op basis van reële waarde

De reële waarden vertegenwoordigen de bedragen waarvoor de financiële instrumenten op balansdatum op een reële economische basis tussen goed geïnformeerde en bereidwillige partijen hadden kunnen worden verhandeld ('at arm's length').

De reële waarden worden ontleend aan genoteerde biedprijzen in actieve markten, mits deze beschikbaar zijn. Een financieel instrument wordt beschouwd als genoteerd in een actieve markt als de genoteerde prijs regelmatig beschikbaar is en als deze prijzen de actuele en regelmatig voorkomende markttransacties, 'at arm's length', weergeven.

Voor financiële instrumenten waarvoor geen actieve liquide markt bestaat of genoteerde biedprijzen niet beschikbaar zijn, wordt gebruikgemaakt van waarderingstechnieken. Waarderingstechnieken betreffen onder andere recente transacties op een reële economische basis tussen goed geïnformeerde en bereidwillige partijen en verwijzingen naar soortgelijk instrumenten waarvoor wel marktprijzen of waarderingsmodellen beschikbaar zijn. De in de waarderingsmodellen gehanteerde gegevens zijn waarneembare marktgerelateerde gegevens die afkomstig zijn uit betrouwbare externe bronnen. De gebruikte waarderingstechnieken worden intern beoordeeld en goedgekeurd. Testen worden uitgevoerd om vast te stellen of het waarderingsproces heeft geleid tot de juiste reële waarde van de positie en of deze waarderingen correct tot uitdrukking zijn gekomen in de winst- en verliesrekening. Niet-beursgenoteerde eigenvermogeninstrumenten waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, worden gewaardeerd op kostprijs.

Financiële activa worden gewaardeerd tegen de biedkoers en financiële passiva tegen de laatkoers. Reële waarden reflecteren het kredietrisico van het financiële instrument en bevatten, wanneer van toepassing, het kredietrisico van KAS BANK en de tegenpartij.

Beleggingen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs

Beleggingen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs zijn niet-afgeleide financiële activa en passiva die niet zijn genoteerd in een actieve markt met vaste of nader vast te stellen rentebetalingen. Deze ontstaan nadat de onderneming gelden verstrekt aan een debiteur waarvan het niet de intentie is deze onmiddellijk of in de nabije toekomst te verkopen.

De hoofdsommen worden tegen geamortiseerde kostprijs in de balans verantwoord onder Bankiers, Kredieten en Toevertrouwde middelen. De renteresultaten worden op basis van de effectieve rentemethode verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Rente.

Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening

Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening bestaan uit twee categorieën: Beleggingen voor handelsdoeleinden en beleggingen die door de Raad van Bestuur zijn aangewezen en zijn geclassificeerd als Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening. Deze classificatie vindt alleen plaats als de gerelateerde beleggingen op basis van reële waarde worden beheerd of als dit een inconsistentie in de waardering vermindert.

Onder Beleggingen voor handelsdoeleinden worden die effecten verantwoord, die verworven zijn om op korte termijn winsten te genereren. Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de direct toerekenbare transactiekosten als last in de

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

winst- en verliesrekening worden opgenomen wanneer zij worden gemaakt. De beleggingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening onder Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening.

Beleggingen voor verkoop beschikbaar

Effecten die voor onbepaalde tijd worden aangehouden en verkocht kunnen worden wanneer liquiditeiten nodig zijn of naar aanleiding van veranderingen in marktwaarde, worden geclassificeerd als Beleggingen voor verkoop beschikbaar. Beleggingen voor verkoop beschikbaar worden na eerste opname op balansdatum gewaardeerd tegen de reële waarde.

Ongerealiseerde resultaten voortkomend uit veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in het Eigen vermogen, behoudens bijzondere waardeverminderingen en, in geval van monetaire posten, valutakoersverschillen. Wanneer de effecten worden vervreemd of in geval van bijzondere waardeverminderingen, dan wordt het hieraan toe te rekenen geaccumuleerde resultaat dat rechtstreeks in het Eigen vermogen is verwerkt, opgenomen in de winst- en verliesrekening onder Beleggingen voor verkoop beschikbaar respectievelijk Bijzondere waardeverminderingen. Voor zover deze effecten rentedragend zijn, wordt de rente op basis van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening opgenomen onder Rentebaten. Dividenden worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Beleggingen voor verkoop beschikbaar op het moment dat het recht van de entiteit wordt gevestigd. In het geval van beursgenoteerde effecten is dit de datum waarop het aandeel ex-dividend gaat.

Reverse repurchase agreements

Effecten die worden gekocht met als bindende voorwaarde dat deze in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs weer worden terugverkocht (reverse repurchase agreements), worden behandeld als leningen tegen onderpand. De vordering in geld, inclusief opgelopen rente, wordt verantwoord als Reverse repurchase agreement op de activazijde van de balans. De door middel van reverse repurchase agreements verkregen effecten worden voornamelijk aangewend voor onderpanddoeleinden en worden niet opgenomen in de balans. De rente uit reverse repurchase agreements wordt – berekend op basis van de effectieve rentemethode – geamortiseerd over de looptijd van het contract en verantwoord in de winst- en verliesrekening onder Rentebaten.

Afgeleide financiële instrumenten

KAS BANK maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) om onder andere valuta-, krediet- en renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. Afgeleide financiële instrumenten die niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als handelsinstrumenten.

Afgeleide financiële instrumenten, waaronder valuta-, rente-, krediet- en aandelencontracten, worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde; direct toerekenbare transactiekosten worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening wanneer deze kosten worden gemaakt. Na de eerste opname worden deze afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening onder Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening.

Alle afgeleide financiële instrumenten worden als actief verantwoord bij een positieve reële waarde en als passief wanneer deze waarde negatief is.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Hedge accounting

KAS BANK past met behulp van afgeleide financiële instrumenten hedge accounting toe op wijzigingen in de reële waarde van in de balans opgenomen vastrentende activa, voor zover deze wijzigingen verband houden met veranderingen van de rente. Alle hedgerelaties zijn gedocumenteerd en worden periodiek getoetst op effectiviteit.

Een verandering in de reële waarde van een afdekkingstransactie die geclassificeerd is als reëlewaardeafdekking wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Rente. De gelijktijdige verandering in de reële waarde van het afgedekte actief die is toe te schrijven aan het specifieke afgedekte risico, wordt ook verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Rente. De niet-afgedekte verandering in de reële waarde van het actief dat geclassificeerd wordt als Beleggingen voor verkoop beschikbaar wordt verwerkt in de Herwaarderingsreserve.

In het geval een transactie betrekking hebbend op een rentedragend instrument bij reëlewaardeafdekking, niet langer voldoet aan de criteria voor hedge accounting, dan wel de hedgerelatie wordt verbroken, wordt de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt actief over de resterende looptijd op basis van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening verwerkt onder Rente. Dit is alleen van toepassing op een rentedragend instrument bij een reëlewaardeafdekking.

Sommige transacties in afgeleide financiële instrumenten, die door KAS BANK beschouwd worden als economisch effectieve hedgetransacties in het kader van haar risicobeleid, kwalificeren niet voor hedge accounting. De resultaten op deze transacties in afgeleide financiële instrumenten worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt onder Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening.

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Het onroerend goed in eigen gebruik is in de balans opgenomen voor de door een externe taxateur bepaalde reële waarde, op basis van vervangingswaarde rekening houdend met continuïteit en functionaliteit, verminderd met afschrijvingen. Periodiek wordt een gedeelte van het onroerend goed getaxeerd. De bij periodieke hertaxatie blijvende waardewijzigingen worden onder aftrek van een voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen verwerkt in het Eigen vermogen. Afschrijvingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur van ieder onderdeel van een materieel vast actief. Op terreinen wordt niet afgeschreven. De geschatte levensduur van de gebouwen bedraagt vijftig jaar.

De bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Afschrijvingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van een materieel vast actief. Machines en computerapparatuur worden in drie jaar afgeschreven, meubilair in vijf jaar, technische installaties in tien jaar, verbouwingen van gehuurd onroerend goed in overeenstemming met de huurperiode. De restwaarde wordt jaarlijks beoordeeld.

Immateriële activa

Goodwill

Goodwill vloeit voort uit de acquisitie van dochtermaatschappijen. Goodwill is het verschil tussen de kostprijs van de acquisitie (inclusief acquisitiekosten) en de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen op het moment van acquisitie. Als het verschil negatief is dan wordt dit onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verantwoord. Goodwill wordt na eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Op goodwill wordt niet afgeschreven.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Eigen ontwikkelde software

Uitgaven die verband houden met ontwikkeling en onderhoud van software worden opgenomen als kosten. Van derden gekochte software wordt geactiveerd. Ook uitgaven voor ontwikkelingsactiviteiten die dienen ter ondersteuning van de dienstverlening aan cliënten van KAS BANK worden geactiveerd, indien de kosten direct gerelateerd kunnen worden aan de productie van identificeerbare software die waarschijnlijk langer dan een jaar economische voordelen zal genereren voor de onderneming.

De geactiveerde uitgaven betreffen de direct toewijsbare kosten, waaronder de kosten van personeel betrokken bij de ontwikkeling van de software. De geactiveerde ontwikkelingskosten en de gekochte software worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving geschiedt lineair ten laste van de winst- en verliesrekening op basis van de geschatte levensduur. De geschatte levensduur is drie jaar.

Overige immateriële activa

Overige immateriële activa bestaan uit afzonderlijk identificeerbare posten die voortvloeien uit de acquisitie van dochtermaatschappijen, te weten klantrelaties en licenties. Op moment van acquisitie worden deze immateriële activa gewaardeerd tegen reële waarde. Klantrelaties en licenties worden na eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving geschiedt lineair ten laste van de winst- en verliesrekening op basis van de geschatte levensduur. De geschatte levensduur van de klantrelaties is vijftien jaar en van de licenties vijf jaar.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer KAS BANK een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt, en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Voorzieningen worden bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken op basis van een discontovoet vóór belasting die een afspiegeling is van de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld en van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting. De voorziening wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Andere beheerskosten en in de balans onder Voorzieningen.

Verlieslatende contracten

Er wordt in de balans een voorziening voor verlieslatende contracten opgenomen wanneer de door KAS BANK naar verwachting te behalen voordelen uit een overeenkomst lager zijn dan de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te voldoen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de verwachte kosten voor de beëindiging van het contract of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de verwachte nettokosten van de voortzetting van het contract. Voorafgaand aan de instelling van een voorziening verantwoordt KAS BANK op de activa die betrekking hebben op het contract een eventuele bijzondere waardevermindering.

Leaseovereenkomsten

Een leaseovereenkomst wordt geclassificeerd als financiële lease indien vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en beloningen door de lessor aan KAS BANK worden overgedragen. In alle andere gevallen worden leaseovereenkomsten geclassificeerd als operationele lease.

Activa die via een financiële lease zijn verworven, worden gewaardeerd op de laagste van de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen bij aanvang van de lease, verminderd met cumulatieve

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Bij de berekening van de contante waarde van de minimale leasebetalingen is de disconteringsvoet de in de leaseovereenkomst geïmpliceerde rentevoet. Op geactiveerde financiële lease wordt afgeschreven conform de criteria vermeld onder Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen.

Gedane leasebetalingen op een operationele lease worden lineair als lasten in de winst- en verliesrekening opgenomen over de leaseperiode. Wanneer een operationeel leasecontract wordt beëindigd voordat de leaseperiode is afgelopen, worden eventuele boetes verwerkt in de periode waarin het leasecontract is beëindigd.

Bijzondere waardeverminderingen

Financiële activa opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er objectieve aanwijzingen zijn dat een financieel actief in waarde verminderd is. Een financieel actief is in waarde verminderd als gevolg van één of meerdere gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van het actief in de balans en deze gebeurtenissen een betrouwbaar in te schatten negatief effect hebben op de toekomstige kasstromen van dit financieel actief.

De bijzondere waardevermindering is gelijk aan het verschil tussen de geamortiseerde kostprijs en de contante waarde van de toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van dit actief. De bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening onder Bijzondere waardeverminderingen.

Indien het financieel actief verstrekt is tegen onderpand, wordt bij de berekening van toekomstige kasstromen rekening gehouden met de opbrengsten minus kosten uit verkoop van dat onderpand ongeacht of de uitoefening van dat onderpand waarschijnlijk is.

Als, in een opvolgende periode, het bedrag van de waardevermindering afneemt en de afname objectief gerelateerd kan worden aan een gebeurtenis nadat de waardevermindering was vastgesteld, wordt de voorheen vastgestelde waardevermindering teruggedraaid en het bedrag verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Bijzondere waardeverminderingen.

Financiële activa opgenomen tegen reële waarde

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er objectieve aanwijzingen zijn dat een financieel actief in waarde verminderd is. Er is sprake van een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat één of meerdere gebeurtenissen een negatief effect hebben gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief.

Objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering kunnen zijn:

- aanzienlijke financiële problemen bij de uitgevende instelling;
- contractbreuk;
- concessie van de bank aan de leningnemer om economische of juridische redenen in verband met financiële problemen van de leningnemer, die de bank anders niet zou overwegen;
- waarschijnlijkheid van faillissement of een andere financiële reorganisatie van de leningnemer; of
- het wegvallen van een actieve markt voor het betreffende financieel actief vanwege financiële moeilijkheden.

In aanvulling hierop is er voor beleggingen in eigen vermogeninstrumenten ook sprake van objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering bij een langdurige (langer dan negen maanden) of aanzienlijke (meer dan 25%) daling van de reële waarde beneden de kostprijs.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Indien voor beleggingen voor verkoop beschikbaar objectieve aanwijzingen voor waardeverminderingen bestaan, wordt het verschil tussen de kostprijs en de huidige reële waarde, verminderd met eventueel eerder verantwoorde bijzondere waardeverminderingen uit het Eigen vermogen gehaald en verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Bijzondere waardeverminderingen.

Indien voor rentedragende waardepapieren, in een opvolgende periode, het bedrag van de waardevermindering afneemt en de afname objectief gerelateerd kan worden aan een gebeurtenis nadat de waardevermindering was vastgesteld, wordt de voorheen vastgestelde waardevermindering teruggedraaid en het bedrag verwerkt in de winst- en verliesrekening onder Bijzondere waardeverminderingen. Het terugnemen van voorheen vastgestelde waardeverminderingen vindt bij eigenvermogeninstrumenten plaats ten gunste van het Eigen vermogen.

Niet-financiële activa

De boekwaarde van de activa van KAS BANK, uitgezonderd de uitgestelde belastingvorderingen, wordt per iedere balansdatum opnieuw bezien om te bepalen of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Bijzondere waardeverminderingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt onder Bijzondere waardeverminderingen.

Voor goodwill en immateriële activa die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt ieder jaar op dezelfde datum de realiseerbare waarde geschat.

Voor een actief of een kasstroomgenererende eenheid is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogte van de bedrijfswaarde of de reële waarde minus verkoopkosten. Bij het bepalen van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een discontovoet vóór belasting die een afspiegeling is van zowel de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief. Voor de toetsing op bijzondere waardeverminderingen worden activa samengevoegd in de kleinste te onderscheiden groep activa die uit voortgaand gebruik kasstromen genereert die in grote lijnen onafhankelijk zijn van andere activa en groepen (de 'kastroomgenererende eenheid'). De in een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt voor de toetsing op bijzondere waardeverminderingen toegerekend aan kasstroomgenererende eenheden die naar verwachting zullen profiteren van de synergievoordelen van de combinatie.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van een actief of de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen opgenomen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst in mindering gebracht op de boekwaarde van eventueel aan de eenheden toegerekende goodwill, en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de eenheid (of groep van eenheden).

Met betrekking tot goodwill worden geen bijzondere waardeverminderingen teruggenomen. Voor andere activa worden in voorgaande perioden opgenomen bijzondere waardeverminderingen bij elke balansdatum beoordeeld op indicaties dat het verlies afgenomen is of niet langer bestaat. Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen als de schattingen zijn veranderd aan de hand waarvan de realiseerbare waarde was bepaald. Een bijzondere waardevermindering wordt uitsluitend teruggenomen voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of amortisatie, die zou zijn bepaald als geen bijzondere waardevermindering was opgenomen.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van KAS BANK bestaat uit gewone aandelen en preferente aandelen. De op naam geplaatste en volgestorte gewone aandelen worden in de balans verantwoord onder het Eigen vermogen. De op naam geplaatste en volgestorte preferente aandelen worden in de balans verantwoord onder de Overige schulden. Het preferent aandelenkapitaal wordt geclassificeerd als vreemd vermogen, omdat op basis van artikel 25 van de Statuten de dividenduitkeringen niet vrijwillig zijn. Dividend op deze aandelen wordt als Rentelast opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Inkoop eigen aandelen

Bij inkoop van aandelenkapitaal dat als Eigen vermogen in de balans is verwerkt, wordt het bedrag van de betaalde vergoeding, met inbegrip van rechtstreeks toerekenbare kosten, als mutatie in het Eigen vermogen opgenomen. Ingekochte, niet-ingetrokken aandelen worden gepresenteerd als aftrekpost op het Eigen vermogen.

Dividend op aandelen

Dividend op aandelen wordt verwerkt in het Eigen vermogen in de periode in welke dit is goedgekeurd door de aandeelhouders. Dividend over het jaar dat is vastgesteld na balansdatum wordt in de toelichting op het Eigen vermogen en in de Overige gegevens verwerkt.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten van financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord met behulp van de effectieve rentemethode. Voor afgeleide financiële instrumenten die betrekking hebben op rentecontracten en die gebruikt worden voor hedge accounting worden mutaties in de reële waarde verantwoord in de winst- en verliesrekening onder Rente.

Provisiebaten en -lasten

KAS BANK verdient provisie door het uitoefenen van een grote verscheidenheid aan diensten. Provisie kan worden onderverdeeld in twee algemene categorieën: inkomsten verdiend voor diensten verricht gedurende een periode, voor welke de cliënten ook periodiek worden gefactureerd, en inkomsten verdiend op transactiegedreven diensten. Provisies verdiend voor diensten die gedurende een langere periode worden geleverd, worden naar rato verdeeld over deze periode. Provisies verdiend op transactiegedreven diensten worden direct in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

De pensioenregelingen van KAS BANK betreffen regelingen op basis van beschikbare premies (Defined Contribution) en toegekende rechten (Defined Benefit). KAS BANK heeft het beheer van de Nederlandse Defined Benefit-regelingen ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds van KAS BANK, die de verplichtingen volledig heeft herverzekerd bij een levensverzekeringsmaatschappij. De pensioenen voor de Engelse medewerkers zijn ondergebracht in het KAS UK Retirement Benefit Scheme, dat de verplichtingen heeft herverzekerd bij een Britse levensverzekeringsmaatschappij. De pensioenregeling van Duitse medewerkers betreft een regeling op basis van beschikbare premies.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Defined Contribution-regeling

De Defined Contribution-regeling is een regeling betreffende vergoedingen na uitdiensttreding waarbij KAS BANK vaste bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit of aan de medewerker zelf, en geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om verdere bijdragen te betalen. Deze regeling is van toepassing op leden van de Raad van Bestuur en medewerkers in Duitsland. De lasten uit hoofde van deze regeling worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de Personeelskosten op het moment dat de bedragen verschuldigd zijn. Voor de Defined Contribution-regeling loopt de vennootschap geen actuariële risico's en wordt geen pensioenverplichting in de balans opgenomen.

Defined Benefit-regeling

Voor de Defined Benefit-regeling loopt de vennootschap actuariële risico's en is de medewerker verzekerd van een vast pensioen vanaf het moment waarop de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt. De hoogte van de pensioenverplichtingen met betrekking tot de Defined Benefit-regelingen wordt voor iedere regeling afzonderlijk berekend, door de contante waarde van de toegekende rechten op balansdatum te verminderen met de reële waarde van de pensioenbeleggingen, rekening houdend met niet opgenomen kosten van verstreken diensttijd. De waarde van de toegekende rechten wordt berekend door een schatting te maken van de aanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Deze toegekende rechten worden contant gemaakt tegen de rente op kwalitatief hoogwaardige ondernemingsobligaties met looptijden in overeenstemming met de toegekende rechten. Deze berekening wordt jaarlijks uitgevoerd door een actuaris met behulp van de 'Projected Unit Credit Method'.

De lasten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening onder de Personeelskosten en de nettopensioenverplichting wordt in de balans verantwoord onder Langlopende personeelsverplichtingen. Actuariële winsten en verliezen zijn het gevolg van veranderingen in actuariële aannames en afwijkingen tussen de actuariële aannames aan het begin van het boekjaar en de gerealiseerde resultaten aan het einde van het boekjaar. Actuariële resultaten worden verantwoord in het Eigen vermogen.

Wanneer de pensioenaanspraken uit hoofde van een regeling worden aangepast, wordt het gedeelte van de aangepaste (pensioen)aanspraken dat betrekking heeft op de verstreken diensttijd van werknemers lineair als last in de winst- en verliesrekening onder de Personeelskosten opgenomen over de gemiddelde periode totdat de pensioenaanspraken onvoorwaardelijk worden. Aanpassingen van pensioenregelingen die onmiddellijk onvoorwaardelijk worden, worden verwerkt in de winst- en verliesrekening onder de Personeelskosten.

Overige langetermijnpersoneelsbeloningen

De nettoverplichting van KAS BANK uit hoofde van langetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van pensioenregelingen, is het bedrag van de toekomstige beloning dat werknemers hebben verdiend in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden, met inachtneming van sterfterisico, blijf- en deelnamekans. De verplichting wordt gediscoteerd tot de contante waarde en in de balans opgenomen onder de Langlopende personeelsverplichtingen.

De lasten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de Personeelskosten.

Op aandelen gebaseerde betalingen

De vergoedingen voor diensten van leden van de Raad van Bestuur en overige personeelsleden vindt gedeeltelijk plaats in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen. De kosten van de ontvangen diensten worden bepaald op

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

basis van de reële waarde van de toegekende aandelen of opties per de toekenningsdatum. De reële waarde wordt gedurende de vestingperiode onder de Personeelskosten verwerkt in de winst- en verliesrekening, met een overeenkomstige mutatie in het Eigen vermogen.

De waarde van de toegekende opties wordt berekend met behulp van de trinominale waarderingmethode, waarbij de uitoefenprijs van de optie, de huidige aandelenkoers, de risicovrije rentevoet, de volatiliteit van het aandeel KAS BANK gedurende de looptijd van de optie en het verwachte dividendrendement in aanmerking worden genomen. Met de niet-marktgerelateerde voorwaarden voor onvoorwaardelijke toezegging wordt rekening gehouden door het aantal aandelen of opties op basis waarvan de kosten van de verleende diensten bepaald zijn aan te passen, zodat het cumulatief in de winst- en verliesrekening opgenomen bedrag het aantal aandelen of opties weergeeft dat uiteindelijk onvoorwaardelijk wordt.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

De kortetermijnpersoneelsbeloningen betreffen periodiek betaalde beloningen en variabele beloningen en worden nominaal in de winst- en verliesrekening onder de Personeelskosten verantwoord wanneer de daarmee verband houdende prestatie wordt geleverd. Er wordt een reservering opgenomen voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een variabele beloning of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien KAS BANK een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft en deze verplichting betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Belastingen

Belastingen naar winst

De belasting naar de winst of het verlies over de gepresenteerde perioden omvat de over de verslagperiode verschuldigde, verrekenbare en uitgestelde vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het Eigen vermogen worden opgenomen. In dat geval wordt de belasting in het Eigen vermogen opgenomen.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting betreft de naar verwachting te betalen of te verrekenen belasting over de belastbare winst of het belastbare verlies over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op balansdatum en correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen

De uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen hebben betrekking op de verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van activa en passiva. Deze verplichtingen en vorderingen worden bepaald op basis van het op het moment van afwikkeling geldende belastingtarief en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen, voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee deze vordering gecompenseerd kan worden. De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt iedere balansdatum beoordeeld.

De uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen worden gesaldeerd opgenomen, indien een in rechte afdwingbaar recht bestaat om deze verplichtingen en vorderingen te salderen en de uitgestelde verplichtingen en vorderingen op dezelfde entiteit betrekking hebben.

Resultaat per aandeel

KAS BANK presenteert gewoon en verwaterd resultaat per aandeel voor het gewone aandelenkapitaal. Het resultaat per gewoon aandeel wordt berekend aan de hand van het aan de aandeelhouders van KAS BANK toe te rekenen resultaat gedeeld door het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen die gedurende de verslagperiode uitstaan.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Bij de berekening van het verwaterde resultaat per aandeel wordt het aan de aandeelhouders van de groep toe te rekenen resultaat en het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen die gedurende de verslagperiode uitstaan gecorrigeerd voor alle potentiële verwaterende effecten op de gewone aandelen, onder meer door aan medewerkers toegekende aandelenopties.

Verbruikleentransacties

Verbruikleentransacties worden in het algemeen aangegaan op basis van onderpand van effecten. De hieruit voortvloeiende effectenvorderingen en -verplichtingen worden niet in de balans opgenomen. De uit onderpand ontvangen effecten komen voor herverpanding in aanmerking. Indien het ontvangen onderpand in de vorm van geld wordt gesteld, worden deze bedragen opgenomen onder Bankiers en Toevertrouwde middelen.

Trustactiviteiten

KAS BANK treedt middels KAS Trust B.V. op als trustee waarbij activa ten behoeve van derden hetzij worden aangehouden hetzij worden geplaatst. Deze activa vormen geen activa van de bank en worden niet in de jaarrekening opgenomen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgezet volgens de indirecte methode en geeft inzicht in de herkomst van de geldmiddelen en kasequivalenten die gedurende het verslagjaar beschikbaar zijn gekomen. De kasstromen worden gesplitst naar operationele, investering- en financieringsactiviteiten.

Als geldmiddelen en kasequivalenten worden aangemerkt Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank en direct opeisbare tegoeden aangehouden bij andere kredietinstellingen. Direct opeisbare tegoeden aangehouden bij andere kredietinstellingen zijn in de balans opgenomen onder Bankiers.

Segmentatie

Er wordt gesegmenteerde informatie verstrekt voor de bedrijfs- en geografische segmenten van KAS BANK. Een bedrijfssegment is een duidelijk te onderscheiden onderdeel dat een groep van soortgelijke diensten verleent waarvan het rendements- en risicoprofiel afwijkt van dat van andere bedrijfssegmenten. Een geografisch segment betreft de locatie waar de opbrengsten verdiend worden.

Segmentresultaten, -activa en -passiva bestaan uit items die direct toewijsbaar zijn aan het desbetreffende segment evenals items die redelijkerwijs naar het segment gealloceerd kunnen worden.

Bewaring en registratie van effecten en afgeleide rechten

Effecten, voor zover zij niet nummergebonden worden bewaard en niet vallen onder de Wet giraal effectenverkeer, worden bewaard door KAS BANK Effectenbewaarbedrijf N.V. of KAS Nominees Ltd. De rechten en verplichtingen uit hoofde van posities van derden in afgeleide rechten zijn ondergebracht bij KAS Derivaten Clearing N.V. Daar effecten en afgeleide rechten van cliënten op deze wijze worden afgescheiden van het vermogen van de vennootschap, zijn deze niet in de jaarrekening opgenomen.

Nog niet toegepaste nieuwe standaarden en interpretaties

Een aantal nieuwe standaarden, wijzigingen op standaarden en interpretaties zijn in 2008 nog niet van kracht en zijn daarom niet toegepast op deze jaarrekening:

- IFRS 2 'vesting conditions and cancellations' ('voorwaarde voor onvoorwaardelijke toezeggingen en annuleringen'). Deze aanpassing omvat een wijziging van de voorwaarde voor onvoorwaardelijke toezeggingen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

en annuleringen. Deze aanpassing is van toepassing op verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2009. Deze aanpassing heeft naar verwachting geen impact voor KAS BANK.

- IFRS 3 'business combinations' ('bedrijfscombinaties'). Deze herziening betreft de verwerking van acquisities met betrekking tot kostprijs, goodwill, aankoop in delen en verkoop van deelnemingen. De herziening van IFRS 3 is nog niet aanvaard door de Europese Unie. IFRS 3 (herzien) vervangt IFRS 3 (uitgegeven in 2004) en brengt de verwerking van bedrijfscombinaties in de financiële verslaggeving in lijn met de US Standard SFAS nr.14 'business combinations'. Deze herziening heeft alleen impact bij toekomstige acquisities door KAS BANK.
- IFRS 8 'operating segments' ('operationele segmenten') introduceert voor de rapportage op basis van segmenten de zogeheten 'managementbenadering'. Onder IFRS 8, die in 2009 verplicht van toepassing wordt op de jaarrekening van KAS BANK, dient gesegmenteerde informatie bekend te worden gemaakt op basis van interne rapportages die op regelmatige basis door de Raad van Bestuur worden gebruikt om de ontwikkeling van elk segment te beoordelen en middelen toe te kennen. KAS BANK verwacht dat er additionele informatie zal worden opgenomen in de jaarrekening.
- IAS 1 'presentation of financial statements' ('presentatie van de jaarrekening'). Deze aanpassing besteedt aandacht aan de onderdelen waaruit een complete jaarrekening moet bestaan en de vereisten die nodig zijn om tot vergelijkbare informatie te komen. Deze aanpassing is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. KAS BANK onderzoekt of deze aanpassing impact zal hebben op de jaarrekening.
- IAS 27 'consolidated and separate financial statements' ('de geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening') bepaalt dat wijzigingen in het eigendomsbelang van de groep in een dochtermaatschappij, bij behoud van zeggenschap, worden verantwoord als een aandelentransactie. Wanneer de groep niet langer zeggenschap over de onderneming heeft, wordt een eventueel resterend belang in de voormalige dochtermaatschappij tegen reële waarde gewaardeerd, waarbij de daaruit voortvloeiende winsten en verliezen in de winst- en verliesrekening worden opgenomen. De wijzigingen in IAS 27, die in 2010 verplicht van toepassing worden in de jaarrekening, zullen naar verwachting geen impact hebben op de jaarrekening.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden euro's

2008

2007

1. Rentebaten

Hieronder zijn begrepen opbrengsten voortvloeiend uit het uitlenen van gelden en daarmee samenhangende transacties alsmede hiermee verband houdende provisies en andere baten, die het karakter hebben van rente. Rentebaten die niet voor saldering in aanmerking komen, worden bruto verantwoord.

Deze post omvat rente en soortgelijke baten uit:

Beleggingen voor verkoop beschikbaar	44.777	59.425
Reverse repurchase agreements	60.164	44.902
Leningen en vorderingen	206.219	214.235
	<u>311.160</u>	<u>318.562</u>

2. Rentelasten

282.283 296.931

Hieronder zijn begrepen de kosten voortvloeiend uit het lenen van gelden en daarmee samenhangende transacties alsmede andere lasten die het karakter hebben van rente. Rentelasten die niet voor saldering in aanmerking komen, worden bruto verantwoord.

3. Provisiebaten

106.009 112.400

Onder dit hoofd zijn onder meer opgenomen de baten uit bewaar- en settlementactiviteiten, verbruikleen en de baten uit hoofde van derivatenclearing en toegevoegdewaardediensten.

4. Provisielasten

16.796 18.973

Onder dit hoofd zijn onder meer opgenomen de lasten uit bewaar- en settlementactiviteiten, verbruikleen en de lasten uit hoofde van derivatenclearing.

Uitsplitsing van de provisie (met saldering van baten en lasten):

Custody en Investment Management Services	28.676	32.753
Clearing & settlement	37.626	39.392
Verbruikleen	17.163	15.511
Overige provisies	5.748	5.771
Totaal	<u>89.213</u>	<u>93.427</u>

5. Resultaat beleggingen

10.886 32.860

Beleggingen voor handelsdoeleinden

Veranderingen in reële waarde van effecten en afgeleide instrumenten	- 4.292	811
Dividendopbrengsten	25	0
Koersresultaat vreemde valuta	12.097	15.276
	<u>7.830</u>	<u>16.087</u>

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden euro's

2008

2007

Beleggingen geclassificeerd als activa tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening

Veranderingen in reële waarde van effecten	1.241	0
--	-------	---

Beleggingen voor verkoop beschikbaar

Verkoopresultaat van effecten	932	16.253
Dividendopbrengsten	883	520
	<u>1.815</u>	<u>16.773</u>

In de veranderingen in reële waarde van effecten en afgeleide financiële instrumenten in 2008 is een bijzondere last van € 2,7 miljoen opgenomen in verband met de negatieve waarde van een rentederivaat. Hier tegenover staat een positief effect door waardestijging van beleggingen. Conform IFRS wordt dit positieve effect verwerkt in het eigen vermogen (herwaarderingsreserve).

In 2007 fuseerden Euronext en New York Stock Exchange. De omwisseling van het aandelenbelang in aandelen NYSE Euronext had in 2007 een positief resultaat van € 16,3 miljoen tot gevolg.

6. Overige baten

652	26.199
-----	--------

Deze post betreft onder meer incidentele baten, welke naar hun aard niet elders kunnen worden gerubriceerd en indirect voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten. In 2007 is hieronder een opbrengst van € 24,7 miljoen verantwoord uit de overdracht van de private banking activiteiten.

7. Personeelskosten

Salarissen	39.296	41.358
Aandelen gerelateerde beloningen	647	333
Pensioenlasten	5.550	6.383
Kosten non-activiteitsregelingen	0	339
Overige sociale lasten	5.553	4.535
Overige personeelskosten	19.095	10.360
	<u>70.141</u>	<u>63.308</u>

In de Overige personeelskosten zijn onder andere de kosten van ingehuurd personeel (2008 € 12,9 miljoen; 2007 € 5,2 miljoen) en secundaire arbeidskosten (2008 € 2,8 miljoen; 2007 € 2,5 miljoen) opgenomen.

Pensioenlasten

De lasten betreffende de Defined Benefit-regeling voor het personeel bedragen € 4,2 miljoen (2007 € 4,7 miljoen). De lasten betreffende de Defined Contribution-regeling voor de leden van de Raad van Bestuur bedragen € 0,2 miljoen (2007 € 0,2 miljoen). Tevens zijn onder de pensioenlasten de uitkeringen aan het personeel betreffende de levensloopregeling van € 1,0 miljoen (2007 € 1,2 miljoen) opgenomen. De pensioenlasten voor de Engelse en Duitse medewerkers bedragen totaal € 0,2 miljoen (2007 € 0,3 miljoen).

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden euro's

2008

2007

Personeelsaantallen	in aantal medewerkers		in fulltimerequivalenten	
	2008	2007	2008	2007
Gemiddeld (inclusief ingehuurd personeel)				
Nederland	825	812	777	768
Buitenland	37	21	36	21
Totaal	862	833	813	789
Ultimo (inclusief ingehuurd personeel)				
Nederland	828	831	780	788
Buitenland	40	21	39	20
Totaal	868	852	819	808

8. Andere beheerskosten

Huisvestingskosten	4.477	3.214
Automatiseringskosten	16.098	13.562
Algemene kosten	9.558	12.995
	30.133	29.771

Onder de huisvestingskosten zijn in 2008 de kosten verantwoord voortvloeiend uit een verlieslatend contract van een gehuurd bedrijfspand dat KAS BANK in 2007 buiten gebruik heeft gesteld. De verwachting is dat de toekomstige opbrengsten uit onderverhuur lager zijn dan de toekomstige huurlasten. Als gevolg hiervan is een last van € 0,9 miljoen, zijnde de contante waarde van de toekomstige huurlasten (minus de verwachte huuropbrengsten), ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht uit hoofde van een voorziening voor dit verlieslatende contract.

9. Afschrijvingen

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	792	490
Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.642	4.326
Immateriële activa	4.468	4.259
	7.902	9.075

10. Bijzondere waardeverminderingen

Voornamelijk als gevolg van de wereldwijde kredietcrisis in de financiële markten die zich in het verslagjaar aandiende heeft KAS BANK in 2008 bijzondere waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening verantwoord voor in totaal € 73,4 miljoen (2007 € 4,7 miljoen). Deze bijzondere waardeverminderingen worden als volgt gespecificeerd:

Bankiers en kredieten	35.299	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	32.890	1.500
Goodwill	5.234	0
Andere vaste bedrijfsmiddelen	0	3.202
Totaal	73.423	4.702

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden euro's

Bankiers en kredieten

KAS BANK verstrekt krediet in de vorm van geld of effecten (verbruikleen) op basis van onderpand van effecten. Voornamelijk als gevolg van de huidige financiële crisis zijn er cliënten failliet gegaan of is de verwachting dat bepaalde cliënten hun toekomstige verplichtingen aan KAS BANK niet (volledig) kunnen voldoen. Ook is de waarde van het gestelde onderpand door dalende beurskoersen fors afgenomen. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen heeft de Raad van Bestuur van KAS BANK een inschatting gemaakt van de kredietwaardigheid van de cliënten en van eventuele bijzondere waardeverminderingen op verstrekte kredieten.

Op basis van deze inschattingen heeft de bank bijzondere waardeverminderingen op kredieten verantwoord van € 35,3 miljoen (2007 nihil). Het betreft onder meer bijzondere waardeverminderingen op vorderingen uit hoofde van verbruikleenposities met cliënt Lehman Brothers Inc. (€ 9,6 miljoen) en op een (indirect) aan de omvangrijke fraudezaak Bernard L. Madoff Investment Securities LLC gerelateerde uitzetting (€ 11,8 miljoen). Het overige deel van de bijzondere waardeverminderingen (€ 13,9 miljoen) heeft betrekking op kredieten aan cliënten waarvan de verwachting is dat zij hun krediet niet (volledig) zullen kunnen aflossen en, op basis van objectieve aanwijzingen, van de in onderpand gegeven zekerheden is vastgesteld dat deze een forse waardedaling hebben ondergaan.

Beleggingen voor verkoop beschikbaar

De portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar bestaat onder meer uit aandelen en obligaties.

Ten aanzien van obligaties en aandelen zijn er objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van € 21,9 miljoen (2007 € 1,5 miljoen) respectievelijk € 11,0 miljoen (2007 nihil).

Het verschil tussen de kostprijs en de huidige reële waarde is overgeboekt van de Herwaarderingsreserve naar de winst- en verliesrekening.

Immateriële activa

Als gevolg van verslechterde marktomstandigheden heeft de bank de toekomstige winstverwachting voor de per 1 juli 2008 verworven dochtermaatschappij in Duitsland naar beneden bijgesteld. Hierdoor is een bijzondere waardevermindering van € 5,2 miljoen op goodwill in de winst- en verliesrekening opgenomen. De bijzondere waardevermindering op goodwill is fiscaal niet verrekenbaar.

Andere vaste bedrijfsmiddelen

In verband met het buiten gebruik stellen van een gehuurd bedrijfspand zijn in 2007 alle voor dit pand geactiveerde verbouwingskosten van € 3,2 miljoen direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

11. Belastingen

Deze post betreft de op het boekjaar drukkende belastingen over het in de winst- en verliesrekening verantwoorde resultaat over de verslagperiode. Bij de bepaling van het belastingbedrag is rekening gehouden met bestaande belastingfaciliteiten, waaronder vrijgestelde resultaatbestanddelen en niet voor aftrek in aanmerking komende posten. De effectieve belastingdruk is 23,0% (2007 24,3%). Het geldende belastingtarief bedraagt 25,5% (2007 25,5%).

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden euro's

	2008	2007
Lasten uit hoofde van belastingen over de verslagperiode:		
Acute belastingen boekjaar	-11.008	15.655
Correcties voorgaande jaren	0	231
	-11.008	15.886
Uitgestelde belasting:		
Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	-942	439
Totaal	-11.950	16.325

Aansluiting met effectieve belastingdruk:	2008	%	2007	%
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen	-51.971		67.261	
Belasting berekend tegen het geldende tarief	-13.253	25,5	17.152	25,5
Vrijgesteld resultaat uit Beleggingen voor verkoop beschikbaar	-236	0,5	-1.047	-1,5
Niet-afrekbare bijzondere waardevermindering goodwill	1.335	-2,6	0	0,0
Aftrekbare last uit hoofde van personeelsopties	100	-0,2	20	0,0
Overige niet-afrekbare posten	104	-0,2	-31	0,0
Verschuldigde vennootschapsbelasting lopend boekjaar	-11.950	23,0	16.094	24,0
Aanpassingen als gevolg van aangiften over voorgaande jaren	0	0,0	231	0,3
Verschuldigde vennootschapsbelasting tegen het effectieve belastingtarief	-11.950	23,0	16.325	24,3

12. Resultaat per aandeel

Bij de berekening van het gewone en verwaterde resultaat per aandeel per ultimo 2008 is uitgegaan van het aanhouders van gewone aandelen toe te rekenen resultaat over de verslagperiode van € 39,9 miljoen negatief (2007 € 50,9 miljoen positief).

Resultaat over de verslagperiode	-39.933	50.936
Aantal uitstaande aandelen	15.699	15.699
Effect van gehouden eigen aandelen	-920	-753
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen	14.779	14.946
Effect van aandelenopties op uitgifte	43	127
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen (verwaterd)	14.822	15.073
Gewoon resultaat per aandeel (in euro's)	-2,70	3,41
Verwaterd resultaat per aandeel (in euro's)	-2,69	3,38

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

ACTIVA

13. Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank

1.248.801

936.146

Onder deze post zijn opgenomen alle wettige betaalmiddelen en onmiddellijk opeisbare tegoeden bij de centrale bank.

14. Bankiers

Deze post omvat alle vorderingen op kredietinstellingen die onder overheidstoezicht op het bankwezen staan, alsmede op centrale banken, die niet behoren tot Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank en voor zover niet belichaamd in Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening en Beleggingen voor verkoop beschikbaar.

Onder de Bankiers zijn vorderingen opgenomen voor € 20,1 miljoen (2007 nihil) waarvoor een voorziening voor dubieuze vorderingen is gevormd van € 15,6 miljoen (2007 nihil). De mutatie van de voorziening voor dubieuze vorderingen is in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Bijzondere waardeverminderingen.

Direct opeisbaar van andere kredietinstellingen	1.362.627	1.619.135
Niet direct opeisbaar van andere kredietinstellingen	331.093	404.072
	1.693.720	2.023.207

15. Kredieten

Hieronder zijn begrepen alle vorderingen, inclusief vorderingen gedekt door effecten, voor zover geen vorderingen op kredietinstellingen en voor zover niet belichaamd in obligaties en andere vastrentende waardepapieren. De kredietverlening betreft hoofdzakelijk kredieten aan professionele cliënten in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Onder de kredieten zijn vorderingen opgenomen voor € 27,5 miljoen (2007 nihil) waarvoor een voorziening voor dubieuze vorderingen is gevormd van € 19,7 miljoen (2007 nihil). De mutatie van de voorziening voor dubieuze vorderingen is in de winst- en verliesrekening verantwoord onder Bijzondere waardeverminderingen.

Verstrekke kredieten	2.425.882	2.344.229
Leningen met hypothecaire zekerheid	8.051	9.047
	2.433.933	2.353.276

16. Reverse repurchase agreements

732.641

1.402.608

Het gebruik van de wegens zekerheidsstelling gedeponeerde effecten uit hoofde van reverse repurchase agreements was:

Effecten- en derivatenclearing	114.566	139.691
Verbruikleencircuit	61.599	97.850
	176.165	237.541

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

17. Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) dienen zowel ter afdekking van posities op de balans als voor handelsdoeleinden.

Activa	386.095	169.273
Passiva	-395.689	-152.326
	<u>-9.594</u>	<u>16.947</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de uitstaande posities per balansdatum. De contracten geven de rekeneenheden weer, die met betrekking tot derivaten de verhouding weergeven met de waarde van de onderliggende activa/passiva.

De reële waarde van opties is gebaseerd op biedprijzen op actieve markten. De reële waarde van valuta-, rente- en kredietcontracten wordt verkregen door middel van een waarderingsmodel gebaseerd op de netto contante waarde gebruikmakend van de interbancaire rente. Transacties en balansposten in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's.

	Contracten met een positieve reële waarde	Contracten met een negatieve reële waarde	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde
Per 31 december 2008				

Derivaten voor handelsdoeleinden

Valutacontracten

- Termijncontracten	2.079.784	2.292.910	58.522	75.608
- Swaps	4.150.462	4.114.250	285.204	271.924
Totaal valutacontracten	<u>6.230.246</u>	<u>6.407.160</u>	<u>343.726</u>	<u>347.532</u>

Rentecontracten

- Swaps	437.000	725.323	28.557	33.082
- Swaptions	120.000	120.000	13.565	13.565
Totaal rentecontracten	<u>557.000</u>	<u>845.323</u>	<u>42.122</u>	<u>46.647</u>

Kredietcontracten

Credit Default Swaps	5.000	15.000	27	244
----------------------	-------	--------	----	-----

Aandelencontracten

	33.102	1.664	68	0
--	--------	-------	----	---

Derivaten gebruikt ter afdekking

Rentecontracten	18.500	25.000	152	1.266
------------------------	--------	--------	-----	-------

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

	Contracten met een positieve reële waarde	Contracten met een negatieve reële waarde	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde
Per 31 december 2007				
<i>Derivaten voor handelsdoeleinden</i>				
Valutacontracten				
- Termijncontracten	269.896	1.045.925	6.857	30.591
- Swaps	6.566.687	5.524.992	158.044	118.132
Totaal valutacontracten	6.836.583	6.570.917	164.901	148.723
Rentecontracten				
- Swaps	70.000	70.000	2.019	1.822
- Swaptions	419.586	406.000	1.596	1.603
Totaal rentecontracten	489.586	476.000	3.615	3.425
Aandelencontracten	11.687	500	72	178

Derivaten gebruikt ter afdekking

Rentecontracten	15.000	0	685	0
------------------------	--------	---	-----	---

18. Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening

De reële waarde van onder deze post opgenomen beursgenoteerde effecten is vastgesteld aan de hand van genoteerde biedprijzen op een actieve markt.

Het verloop van de Beleggingen voor handelsdoeleinden is als volgt:

Balanswaarde per 1 januari	0	0
Aankopen	8.852	0
Verkopen	-3.269	0
Balanswaarde per 31 december	5.583	0

Het verloop van de beleggingen geclassificeerd als activa met waardemutaties door de winst- en verliesrekening is als volgt:

Balanswaarde per 1 januari	0	0
Aankopen	25.652	0
Mutaties reële waarde	1.241	0
Balanswaarde per 31 december	26.893	0

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

19. Beleggingen voor verkoop beschikbaar

Hieronder worden opgenomen door publiekrechtelijke lichamen en door anderen geëmitteerde obligaties met een vaste of variabele rente en andere vastrentende waardepapieren en aandelen. Niet-beursgenoteerde aandelen betreffen met name strategische belangen in effecten- en clearingorganisaties, waarvoor geen betrouwbare financiële informatie beschikbaar is om de reële waarde per jaarultimo te bepalen.

In 2008 hebben er bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden op aandelen en rentedragende waardepapieren uit de portefeuille Beleggingen voor verkoop beschikbaar ter hoogte van € 32,9 miljoen (2007 € 1,5 miljoen). Zie toelichting 10 voor een verdere uiteenzetting van deze posten.

Geldmarktpapier

- waardering op basis van een waarderingsmodel gebaseerd op de netto contante waarde van de toekomstige kasstromen gebruikmakend van de interbancaire rente	99.595	425.027
---	--------	---------

Obligaties

- waardering op basis van genoteerde biedprijzen op een actieve markt	538.561	878.190
- waardering met behulp van waarderingstechnieken ondersteund door van toepassing zijnde marktprijzen	16.712	23.686

Aandelen

- waardering op basis van genoteerde biedprijzen op een actieve markt	19.261	37.242
- waardering op basis van recente transacties op een reële economische basis tussen goed geïnformeerde en bereidwillige partijen	7.297	0
- waardering op basis van kostprijs	1.014	5.179

Totaal Beleggingen voor verkoop beschikbaar	682.440	1.369.324
--	----------------	------------------

Het gebruik van de wegens zekerheidsstelling gedeponeerde waardepapieren was:

Verbruikleencircuit	121.145	650.521
---------------------	---------	---------

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

Het verloop van de Beleggingen voor verkoop beschikbaar is als volgt:

	Geldmarktpapier	Obligaties	Aandelen	Totaal
2008				
Balanswaarde per 1 januari	425.027	901.876	42.421	1.369.324
Aankopen	1.103.066	360.943	10.431	1.474.440
Verkopen	0	-96.670	-506	-97.176
Mutaties reële waarde	-1.159	-4.960	-13.799	-19.918
Lossingen	-1.427.339	-584.001	0	-2.011.340
Bijzondere waardeverminderingen	0	-21.915	-10.975	-32.890
Balanswaarde per 31 december	99.595	555.273	27.572	682.440
2007				
Balanswaarde per 1 januari	547.336	877.326	38.509	1.463.171
Aankopen	2.777.375	718.056	14.673	3.510.104
Verkopen	0	-35.067	-18.670	-53.737
Mutaties reële waarde	23.554	-27.183	7.909	4.280
Lossingen	-2.923.238	-632.756	0	-3.555.994
Bijzondere waardeverminderingen	0	1.500	0	1.500
Balanswaarde per 31 december	425.027	901.876	42.421	1.369.324

20. Dochtermaatschappijen

Acquisitie Duitse dochtermaatschappij.

Op 1 juli 2008 heeft KAS BANK een 100%-belang in een Duitse Kapitalanlagegesellschaft (KAG) verworven voor € 19,1 miljoen. De overgenomen onderneming wordt met ingang van 1 juli 2008 geconsolideerd in het resultaat van KAS BANK en is na de acquisitie verder gegaan onder de naam KAS Investment Servicing GmbH, gevestigd in Wiesbaden, Duitsland.

KAS Investment Servicing GmbH verzorgt de beleggingsadministratie voor institutionele beleggers, aangevuld met risicomanagement- en rapportagediensten. Met deze overname geeft KAS BANK invulling aan haar groeistrategie in West-Europa. De procedures en het risicobeheer van de KAG zullen in lijn worden gebracht met die van KAS BANK.

Het effect van de overname op de activa en de verplichtingen van KAS BANK is hierna aangegeven.

De boekwaarde is bepaald op basis van de toepasselijke IFRS, direct voorafgaand aan de acquisitie.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

	Boekwaarde 1 juli 2008	Reële waarde- aanpassingen	Reële waarde 1 juli 2008
Bankiers	1.060		1.060
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	4.582		4.582
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	191		191
Immateriële activa	567	3.848	4.415
Uitgestelde belastingverplichtingen		-1.201	-1.201
Overige activa en passiva	-407		-407
Netto identificeerbare activa en passiva	5.993	2.647	8.640
Goodwill			10.484
Totale kostprijs acquisitie			19.124
Verworven geldmiddelen			- 1.060
Netto uitstroom geldmiddelen			18.064

De op de acquisitiedatum opgenomen reële waarde van de activa en passiva betreft de geschatte reële waarde. De reële waarde van het klantbestand en licentie van in totaal € 3,8 miljoen is bepaald met toepassing van een discontovoet van 15%.

KAS BANK heeft in 2008 aan de overname gerelateerde kosten gemaakt van € 0,7 miljoen voor advies- en juridische diensten. Deze kosten zijn meegenomen in de kostprijs van de acquisitie.

De naar aanleiding van de overname opgenomen goodwill is voornamelijk toe te rekenen aan de toekomstige groei van de inkomsten, de synergievoordelen die voortvloeien uit de combinatie van de activiteiten met KAS BANK en het vermijden van de aanloopkosten, die zouden moeten worden gemaakt in het geval dat KAS BANK zelf een KAG zou moeten opstarten. Gezien de verslechterende marktomstandigheden is eind 2008 een deel van de goodwill afgeboekt. Voor verdere informatie wordt verwezen naar toelichting 22. De opgenomen goodwill is naar verwachting niet fiscaal aftrekbaar.

De behaalde omzet en het gegenereerde resultaat over het eerste halfjaar 2008 zijn niet representatief voor de omzet en het gegenereerde resultaat op jaarbasis na acquisitie. Op basis van de realisatie in de tweede helft 2008 zouden jaaromzet en jaarresultaat naar verwachting van het management € 8,7 miljoen respectievelijk € 1,4 miljoen negatief bedragen. Het resultaat na acquisitie bedraagt € 0,7 miljoen negatief.

Addition Knowledge House

KAS BANK heeft in 2008 samen met Addition Group een IT-onderneming opgericht onder de naam Addition Knowledge House B.V. (AKH). Het in Amsterdam gevestigde AKH levert specialisten op het gebied van systeem-ontwikkeling in een .NET, Java en Adabas-Natural omgeving. KAS BANK heeft voor € 18.000,- kapitaal gestort en verkreeg daarmee een controlerend belang in AKH (50% plus één aandeel).

Het resultaat van AKH in bedraagt in 2008 € 175.000,- negatief, waarvan € 88.000,- negatief toekomt aan KAS BANK.

21. Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

De reële waarde van de panden betreft de eind 2007 door de taxateur vastgestelde vervangingswaarde rekening houdend met de technische en economische veroudering van de panden. Bij de bepaling van de reële waarde is geen rekening gehouden met specifieke eigenschappen van KAS BANK. De resterende levensduur van de gebouwen is door de taxateur vastgesteld op 30 jaar. Bij de waardering zijn de niet-gebouwgebonden installaties buiten beschouwing gelaten. De waarde van de grond is gebaseerd op de brutovloeroppervlakte per vierkante meter en een marktconform tarief.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik

Balanswaarde per 1 januari	41.527	32.418
Afschrijving lopend boekjaar	-792	-490
Herwaarderingen	0	9.599
Balanswaarde per 31 december	40.735	41.527

Andere vaste bedrijfsmiddelen	Technische				
	Hardware	Meubilair	installaties		
Aanschafwaarde	7.404	2.727	20.409	30.540	27.580
Cumulatieve afschrijving	-5.473	-2.065	-9.888	-17.426	-13.099
Bijzondere waardevermindering	0	0	-3.202	-3.202	0
Balanswaarde per 1 januari	1.931	662	7.319	9.912	14.481
Investering	577	237	1.871	2.685	2.959
Afschrijving lopend boekjaar	-792	-246	-1.604	-2.642	-4.326
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	-3.202
Balanswaarde per 31 december	1.716	653	7.586	9.955	9.912

Totaal Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	50.690	51.439
--	---------------	---------------

Uitgaande van de kostprijsmethode bedraagt de boekwaarde van de gebouwen en grond € 16,8 miljoen (2007 € 17,2 miljoen).

In verband met het buiten gebruik stellen van een gehuurd bedrijfspand zijn in 2007 alle voor dit pand geactiveerde verbouwingskosten van € 3,2 miljoen direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Financiële lease

KAS BANK least een deel van de hardware via een aantal financiële leaseovereenkomsten. Aan het einde van de leaseovereenkomst is een optie om de hardware te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs. De boekwaarde van de geleasede hardware bedroeg ultimo 2008 € 0,2 miljoen (2007 € 0,1 miljoen).

De financiële leaseverplichtingen vervallen binnen één jaar:	185	64
--	-----	----

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

22. Immateriële activa

Onder deze post worden opgenomen de kosten voor eigen ontwikkelde software, software gekocht van derden, de betaalde goodwill voor acquisities en de waarde van geacquireerde klantenbestanden en licenties (overige immateriële activa). Het verloop van deze balanspost is als volgt:

	Goodwill	Aangeschafte software 2008	Eigen ontwikkelde software 2008	Overige immateriële activa 2008	Totaal 2008	Totaal 2007
Aanschafwaarde	0	12.489	4.236	0	16.725	14.079
Cumulatieve afschrijving	0	-7.959	-2.022	0	-9.981	-5.722
Boekwaarde 1 januari	0	4.530	2.214	0	6.744	8.357
Investering	10.484	2.286	3.534	3.848	20.152	2.646
Afschrijving lopend boekjaar	0	-3.399	-921	-148	-4.468	-4.259
Bijzondere waardeverminderingen	-5.234	0	0	0	-5.234	0
Boekwaarde 31 december	5.250	3.417	4.827	3.700	17.194	6.744

De realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid KAS Investment Servicing GmbH is gebaseerd op de bedrijfswaardeberekening die is opgesteld in samenwerking met externe deskundigen. Uit de berekening kwam de boekwaarde naar voren als hoger dan de realiseerbare waarde, waardoor er een bijzondere waardevermindering van € 5,2 miljoen is opgenomen. De bedrijfswaarde is bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen bij voortgezet gebruik van de eenheid. De belangrijkste veronderstellingen daarbij luiden als volgt:

- Bij het berekenen van de netto contante waarde is rekening gehouden met een groeireductie van 35% ten opzichte van het businessplan in de periode 2009 tot en met 2013.
- Bij het berekenen van de contante waarde van de verwachte kasstromen is een discontovoet van 15% aangehouden. Dit percentage is gebaseerd op de 10-jaarsrente (op moment van overname) verhoogd met een rentabiliteitseis.

De verslechterde marktomstandigheden zijn de belangrijkste oorzaak voor de door het management neerwaarts bijgestelde winstverwachting van de per 1 juli 2008 verworven dochtermaatschappij in Duitsland. Een verhoging van 1% van de discontovoet waarmee de kasstromen contant zijn gemaakt, zou leiden tot een additionele bijzondere waardevermindering van € 1,3 miljoen. Een extra groeireductie van 10% zou leiden tot een additionele bijzondere waardevermindering van € 3,3 miljoen.

23. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen in de balans voor zover het waarschijnlijk is dat de vorderingen verrekenbaar zijn met toekomstige winsten.

Uitgestelde belastingverplichtingen	-9.856	-12.446
Uitgestelde belastingvorderingen	2.897	8.736
	-6.959	-3.710

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

Verloop uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen:

	1-1-2008	Mutaties via resultaat	Mutaties via eigen vermogen	31-12-2008
Pensioenverplichtingen	1.474	-907	-81	486
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	-180	1.176	-2.335	-1.339
<i>Verschil fiscale en commerciële behandeling:</i>				
- Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.579	284	0	1.863
- Gebouwen voor eigen gebruik	-6.194	0	109	-6.085
- Eigen ontwikkelde software	-564	-667	0	-1.231
- Immateriële activa	0	-1.201	0	-1.201
Fiscaal compensabele verliezen	0	477	0	477
Overige	175	-104	0	71
	-3.710	-942	-2.307	-6.959

	1-1-2007	Mutaties via resultaat	Mutaties via eigen vermogen	31-12-2007
Pensioenverplichtingen	5.507	-513	-3.520	1.474
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	-3.342	0	3.162	-180
<i>Verschil fiscale en commerciële behandeling:</i>				
- Andere vaste bedrijfsmiddelen	0	1.579	0	1.579
- Gebouwen voor eigen gebruik	-3.778	0	-2.416	-6.194
- Eigen ontwikkelde software	-392	-172	0	-564
- Immateriële activa	0	0	0	0
Fiscaal compensabele verliezen	0	0	0	0
Overige	630	-455	0	175
	-1.375	439	-2.774	-3.710

24. Acute belastingvorderingen en -verplichtingen

Acute belastingverplichtingen	-1.297	-2.507
Acute belastingvorderingen	35.570	9.805
Saldo belastingvorderingen en belastingverplichtingen	34.273	7.298
Balanswaarde per 1 januari	7.298	-29
Verrekend met de Belastingdienst	9.286	22.137
Commerciële belastingdruk	11.950	-16.325
Aanpassingen als gevolg van definitieve aangiften over voorgaande jaren	0	-231
Mutaties uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	5.739	1.746
Balanswaarde per 31 december	34.273	7.298

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

25. Overige activa

24.119

27.521

Het betreft hier activa welke naar hun aard niet onder één van de andere balanshoofden kunnen worden gerubriceerd.

26. Overlopende activa

19.662

13.716

Hieronder zijn opgenomen de vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van de volgende periode(n) komen, de nog te ontvangen en niet gefactureerde bedragen, alsmede de overlopende rente.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

PASSIVA

27. Bankiers

Hieronder worden opgenomen de niet-achtergestelde schulden aan kredietinstellingen, voor zover niet belichaamd in schuldbewijzen.

Direct opeisbaar door andere kredietinstellingen	1.198.965	1.853.156
Niet direct opeisbaar door andere kredietinstellingen	18.166	128.302
	1.217.131	1.981.458

28. Toevertrouwde middelen

Onder dit hoofd worden opgenomen alle niet-achtergestelde schulden niet zijnde schulden aan kredietinstellingen.

Spaargelden	292.160	15.336
Deposito's	445.509	1.561.950
Overige toevertrouwde middelen	4.786.359	4.285.654
	5.524.028	5.862.940

29. Voorzieningen

906

1.000

In 2007 heeft KAS BANK een gehuurd bedrijfspand buiten gebruik gesteld. Dit pand is deels onderverhuurd. De verwachting is dat de toekomstige lasten minus de toekomstige baten per saldo verlieslatend zullen zijn. Als gevolg hiervan is een voorziening ter hoogte van € 0,9 miljoen gevormd, zijnde de netto contante waarde van de toekomstige huurverplichtingen (minus de verwachte opbrengsten).

De omvang van de voorziening voor juridische procedures is ultimo 2008 nihil (2007 € 1,0 miljoen). Ten aanzien van juridische procedures heeft de Raad van Bestuur de verwachting dat deze binnen één jaar worden afgerond. Voorzieningen voor juridische procedures worden mede bepaald op basis van juridisch advies.

30. Overige schulden

12.216

53.540

Het betreft hier passiva welke naar hun aard niet onder één van de andere balanshoofden kunnen worden gerubriceerd, waaronder nog niet verwerkte binnengekomen bedragen bestemd voor cliënten.

Onder de overige schulden zijn opgenomen cumulatief preferente aandelen KAS BANK. Van de 12.500.000 preferente aandelen, van nominaal € 1,00, zijn er 25 uitgegeven welke op naam staan van Stichting Preferente Aandelen KAS BANK. Aan Stichting Preferente Aandelen KAS BANK is een recht verleend tot het nemen van cumulatief preferente aandelen in het kapitaal van de vennootschap tot een nominaal bedrag dat overeenkomt met 50% van het ten tijde van het nemen van die aandelen, in de vorm van gewone aandelen nominaal geplaatste kapitaal.

31. Overlopende passiva

28.632

32.160

Hieronder worden opgenomen de vooruitontvangen bedragen voor baten die ten gunste van de volgende periode(n) komen en nog te betalen bedragen zoals overlopende rente.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

32. Langlopende personeelsverplichtingen

Onder de langlopende personeelsverplichtingen zijn opgenomen de verplichting voor pensioenen, jubilea en non-activiteitsregelingen.

Pensioenverplichtingen	1.895	5.780
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	1.160	1.357
	<u>3.055</u>	<u>7.137</u>

Pensioenverplichtingen

KAS BANK kent voor leden van de Raad van Bestuur en Duitse personeelsleden een Defined Contribution-regeling.

Voor de overige personeelsleden geldt een Defined Benefit-regeling.

De Nederlandse Defined Benefit-regeling kent een pensioenleeftijd van 65 jaar en is onderverdeeld naar een eind- en een middelloonregeling. De eindlooonregeling geldt tot € 45.200,-, daarboven geldt de middelloonregeling. De opbouwpercentages zijn vastgesteld op respectievelijk 1,8% en 2%. De regeling kent een eigenbijdragestelsel; voor zover de pensioenpremie het percentage van 10 overstijgt, komt de helft van het meerdere boven 10% voor rekening van de vennootschap, en de helft voor rekening van de medewerkers met een maximum van 5%. Indien de premie het percentage van 20 overstijgt, komt het meerdere volledig voor rekening van de vennootschap. Voor het eigenbijdragestelsel geldt een ingroei vanaf 1 juli 2007 van 1% per jaar die jaarlijks per 1 juli met 1% zal stijgen tot het maximum van 5%.

De Engelse regeling kent een pensioenleeftijd van 60 jaar en betreft een Defined Benefit-regeling. Indien de opgebouwde premies onder het verzekerde minimum komen, wordt dit aangevuld door de vennootschap.

De onder dit hoofd opgenomen verplichting betreft de Nederlandse pensioenregeling volgens de 'Projected Unit Credit Method' (PUCM). De verplichting is vastgesteld op basis van de door de actuaire per 31 december 2008 uitgevoerde actuariële berekening. De actuariële resultaten worden grotendeels veroorzaakt door de aanpassing van de discontovoet naar 5,6% (2007 5,3%), de naar verwachting van het management van de bank verminderde kans op de indexatie van rechten van inactieven en gepensioneerden en het negatieve rendement van de pensioenbeleggingen. De dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds KAS BANK bevindt zich ultimo 2008 onder de 105%. Een herstelplan is onderhanden bij het bestuur van het pensioenfonds.

De post Pensioenverplichtingen kan als volgt worden gespecificeerd:

Contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen	129.040	146.129
Marktwaaarde pensioenbeleggingen	-127.145	-140.349
	<u>1.895</u>	<u>5.780</u>

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

Het verloop van de post Contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen is als volgt:

Stand per 1 januari	146.129	157.047
Kosten opbouw	4.384	5.137
Interestkosten	7.630	7.126
Uitkeringen en kosten	-4.673	-4.977
Bijdrage van de werknemers	717	509
Waardeoverdracht pensioenen (verkoop private banking)	-476	0
Actuariel resultaat	-24.671	-18.713
Stand per 31 december	129.040	146.129

Het verloop van de post Marktwaaarde pensioenbeleggingen is als volgt:

Stand per 1 januari	140.349	135.452
Verwacht rendement	7.796	7.524
Bijdragen van de werkgever	7.786	6.750
Bijdragen van de werknemers	717	509
Waardeoverdracht pensioenen (verkoop private banking)	-476	0
Uitkeringen en kosten	-4.673	-4.977
Actuariel resultaat	-24.354	-4.909
Stand per 31 december	127.145	140.349

De post Pensioenlasten bestaat uit:

Kosten opbouw	4.384	5.137
Interestkosten	7.630	7.126
Verwacht rendement	-7.796	-7.524
	4.218	4.739

Actuariële resultaten worden verwerkt in het Eigen vermogen. In 2008 is € 0,3 miljoen (2007 € 13,8 miljoen) ten gunste van het Eigen vermogen verwerkt.

	2008		2007	
De Pensioenbeleggingen bestaan uit:				
Aandelen	32.981	26%	49.450	35%
Obligaties	86.125	68%	82.492	59%
Derivaten	2.599	2%	0	0%
Liquide middelen	5.440	4%	8.407	6%
	127.145	100%	140.349	100%

Het rendement van de pensioenbeleggingen bedraagt in 2008 € 16,6 miljoen negatief (2007 € 2,6 miljoen positief). Het verwachte rendement van de pensioenbeleggingen wordt als volgt bepaald: de nominale rente van de obligaties uit de portefeuille wordt uitgedrukt als een percentage van de marktwaaarde van die portefeuille (inclusief lopende rente). Voor aandelen wordt een risico-opslag van 4% op de obligaties gehanteerd. Vervolgens wordt de verhouding aandelen/obligaties meegewogen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

Meerjarenoverzicht	2008	2007	2006	2005	2004
De voornaamste gehanteerde actuariële veronderstellingen zijn:					
Discontovoet	5,60%	5,30%	4,60%	4,20%	4,75%
Rendement pensioenbeleggingen	6,07%	5,50%	5,50%	5,25%	5,25%
Gemiddelde loonsverhogingen*	1,00%	2,00%	3,00%	2,50%	2,75%

* Hiernaast wordt ook rekening gehouden met promotiestijgingen.

Pensioenverplichtingen

Contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen	-129.040	-146.129	-157.047	-158.823	-141.120
Marktwaaarde pensioenbeleggingen	127.145	140.349	135.452	128.136	115.074
Nettoverplichting	-1.895	-5.780	-21.595	-30.687	-26.046

Ervaringsaanpassingen

Pensioenverplichtingen					
Aanpassing carrièretabel	3.161	-5.081	-2.499	3.061	0
Aanpassing indexatieveronderstelling niet-actieven	11.071	0	0	0	0
Aanpassing sterftetabel	0	0	-5.202	0	0
Aanpassing discontovoet	5.409	21.619	12.591	-17.003	-5.935
Aanpassing arbeidsongeschiktheidsfrequenties	0	0	0	1.827	0
Aanpassing ontslagtabel	3.587	0	2.032	0	0
Overige aanpassingen	1.443	2.175	1.988	2.461	0
Actuariel resultaat verplichtingen	24.671	18.713	8.910	-9.654	-5.935

Pensioenbeleggingen					
Feitelijke beleggingen	-16.558	2.615	4.008	11.359	6.307
Verondersteld rendement op beleggingen	7.796	7.524	6.798	6.074	5.720
Actuariel resultaat beleggingen	-24.354	-4.909	-2.790	5.285	587

Totaal actuariel resultaat via het Eigen vermogen	317	13.804	6.120	-4.369	-5.348
---	-----	--------	-------	--------	--------

De premieafdracht voor de Defined Benefit-regeling bedraagt in 2009 naar verwachting € 4,4 miljoen (in 2008 € 7,8 miljoen).

Overige langetermijnpersoneelsbeloningen

Onder de langetermijnpersoneelsbeloningen zijn opgenomen de verplichting voor jubilea en non-activiteitsregelingen. De gehanteerde veronderstellingen zijn conform de parameters zoals toegepast bij het bepalen van de pensioenverplichtingen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

33. Achtergestelde schulden

0

11.344

De onderhands geplaatste achtergestelde lening is in mei 2008 afgelost.

De gemiddelde gewogen rentevoet is 5,73% (2007 5,92%).

Op de Achtergestelde schulden is in het boekjaar € 0,25 miljoen (2007 € 1,4 miljoen) aan rentelasten verantwoord.

34. Aandelenkapitaal

15.699

15.699

Specificatie aantallen gewone aandelen van nominaal € 1,00

	Aantal 2008	Aantal 2007
Aandelen	25.000.000	25.000.000
Aandelen in portefeuille	9.300.983	9.300.983
Op naam geplaatst en volgestort	15.699.017	15.699.017

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 25 miljoen.

Van de uitgegeven aandelen staan 15.613.737 (2007 14.722.686) aandelen op naam van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK, welke daartegenover toondercertificaten, eveneens met de coupure van € 1,00 heeft uitgegeven. De overige 85.280 (2007 976.331) gewone aandelen zijn voornamelijk in handen van Toegelaten Instellingen van NYSE Euronext Amsterdam N.V.

Kapitaalbeheer

Het beleid van KAS BANK is gericht op een sterke vermogenspositie om te voorzien in de (toekomstige) kapitaalbehoefte van de bank en om te allen tijde aan de externe solvabiliteitseisen te kunnen voldoen. De Raad van Bestuur bewaakt de vermogenspositie van de bank aan de hand van het solvabiliteitspercentage (BIS-ratio). De ratio wordt bepaald door de risicogewogen waarde van de (buiten)balansposten af te zetten tegen het aanwezige toetsingsvermogen. Het toetsingsvermogen bestaat uit het kernkapitaal (Tier 1-vermogen) plus het aanvullend kapitaal (Tier 2-vermogen). De ratio wordt maandelijks gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en De Nederlandsche Bank N.V. in het kader van haar toezichhoudende functie. KAS BANK hanteert hierbij een minimumpercentage van 12,5%. Wettelijk geldt een aan te houden BIS-ratio van minimaal 8%.

Daarnaast wordt het aanwezige Eigen vermogen minimaal eens per kwartaal getoetst op basis van een specifiek op de risico's van KAS BANK toegesneden model, in lijn met het vanuit het bancaire toezicht aangegeven ICAAP-concept ('Internal Capital Adequacy Assessment Process').

De met ingang van 2008 geldende solvabiliteitseisen conform Basel II betekenen onder meer een zwaarder kapitaalbeslag ten aanzien van het uitlenen van effecten en de introductie van solvabiliteitseisen inzake operationeel risico. Door de daling van de verbruikleenactiviteiten in het najaar 2008 als gevolg van marktontwikkelingen, in combinatie met door KAS BANK verhoogde onderpandseisen, hebben de zwaardere solvabiliteitseisen ten aanzien van verbruikleen vooralsnog een beperkt effect op de vereiste solvabiliteit.

Solvabiliteitsratio's	2008	2007
Tier 1 op basis van Basel II ultimo jaar	15	13
BIS-ratio op basis van Basel II ultimo jaar	18	14
BIS-ratio op basis van Basel II gemiddelde jaar	15	-

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

De bandbreedtes voor wat betreft de samenstelling van het kapitaal zijn vastgelegd in de Richtlijnen balansbeheer en goedgekeurd door de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Maandelijks wordt in het Asset & Liability Committee de ontwikkeling van het kapitaal en de risicogewogen waarde van de (buiten)balansposten besproken. Indien daar behoefte aan is, wordt (op onderdelen) vaker gerapporteerd over de ontwikkeling van het solvabiliteitsbeslag. De Risicomanager rapporteert halfjaarlijks over de naleving van de Richtlijnen balansbeheer aan de Risicobeheercommissie Treasury, de Risicobeheercommissie en de Commissie Toezicht Risicobeheer. Sturing van de vereiste solvabiliteit kan met name plaatsvinden door het uitzettingenbeleid inzake de eigen posities van Treasury, door voorwaarden te stellen aan het verstrekken van onderpand en door keuzes in het acceptatiebeleid ten aanzien van cliëntsoorten en kredietproducten. De omvang van het eigen vermogen respectievelijk toetsings-vermogen en de eventueel te ondernemen acties op dit vlak komen minimaal eens per kwartaal aan de orde in het Asset & Liability Committee.

Daarnaast wordt er voortdurend gestreefd naar een evenwicht tussen enerzijds de voordelen van een sterke kapitaalbasis en anderzijds het hogere rendement op het eigen vermogen bij een lagere kapitaalbasis. De doelstelling van de Raad van Bestuur is een rendement op het gemiddeld eigen vermogen van de rente op tienjarige staatsleningen verhoogd met 5-8%. Het gemiddelde rendement op het eigen vermogen over 2008 bedroeg -20,2% (op basis van het operationeel resultaat 8,7%) en in 2007 23,7% (op basis van het operationeel resultaat 11,6%).

35. Reserve ingekochte eigen aandelen

-25.417

-14.675

KAS BANK verleent jaarlijks rechten op aandelen (opties) aan haar medewerkers. Het aantal opties is afhankelijk van het functieniveau. De opties geven elk recht op één certificaat van aandeel van nominaal € 1,00. De verstrekte optieregelingen tot en met 31 december 2005 zijn onvoorwaardelijk en hebben een looptijd van vijf jaar. Voor de uitgegeven tranches vanaf 2006 geldt een vestingperiode van drie jaar. Bij uitdiensttreding vervallen de rechten, behalve bij (vervroegd) pensioen. Voor de tranches vanaf 2002 hebben de leden van de Raad van Bestuur en het hoger management de mogelijkheid om de einddatum met twee jaar te verlengen voor een derde van de aan hen verleende optierechten. Vanaf 2007 geldt deze mogelijkheid ook voor het gehele eerste echelon. De vennootschap heeft op 31 december 2008 bij haar personeel 918.080 (2007 662.642) opties uitstaan. Daarnaast zijn aan de leden van de Raad van Bestuur voorwaardelijk 176.574 (2007 107.202) opties en 18.619 (2007 14.806) aandelen toegekend.

KAS BANK heeft als beleid de verplichtingen voortvloeiend uit de verleende rechten door inkoop van aandelen in te dekken. Ter afdekking zijn eigen aandelen ingekocht met een gemiddelde inkoopprijs van € 22,58 (2007 € 20,17) (fifo-methode). De nominale waarde van de ingekochte aandelen bedraagt € 1.125.579,- (2007 € 727.448,-).

Verloopstaat van de aantallen ingekochte aandelen ter afdekking van de verleende en op korte termijn te verlenen optierechten met de daarbij behorende gemiddelde prijzen:

	Aantal 2008	Aantal 2007
Stand per 1 januari à € 20,17 (2007 € 17,28)	727.448	801.350
Aankopen à € 24,82 (2007 € 22,90)	485.397	246.219
Verkopen à € 15,35 (2007 € 15,02)	-87.266	-320.121
Stand per 31 december à € 22,58 (2007 € 20,17)	1.125.579	727.448

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

36. Agioreserve

21.569

21.569

Van de Agioreserve is € 19,6 miljoen (2007 € 19,6 miljoen) fiscaal vrijgesteld.

De Agioreserve is gevormd uit boven pari stortingen van aandeelhouders.

37. Herwaarderingsreserve

De herwaarderingsreserve kan als volgt worden gespecificeerd:

Herwaarderingsreserve Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	17.778	18.096
Herwaarderingsreserve Beleggingen voor verkoop beschikbaar	2.159	794
Stand per 31 december	19.937	18.890

Herwaarderingsreserve Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik

Deze herwaarderingsreserve bevat de cumulatieve nettoveranderingen in de reële waarde van de onroerende goederen in het bezit van KAS BANK.

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	18.096	11.037
Herwaardering Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	0	9.599
Overboeking naar Acute belastingvorderingen	-109	-32
Overboeking naar Overige reserves	-318	-92
Overboeking van/naar Uitgestelde belastingverplichtingen	109	-2.416
Stand per 31 december	17.778	18.096

Herwaarderingsreserve Beleggingen voor verkoop beschikbaar

Deze herwaarderingsreserve bevat de cumulatieve nettoveranderingen in de reële waarde van voor verkoop beschikbare effecten.

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	794	12.926
Herwaardering Beleggingen voor verkoop beschikbaar	-32.084	-16.794
Bijzondere waardeverminderingen	32.890	1.500
Overboeking van/naar Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	-2.335	3.162
Overboeking naar Acute belastingvorderingen	2.894	0
Stand per 31 december	2.159	794

Toelichting op de geconsolideerde balans

In duizenden euro's

2008

2007

38. Overige reserves

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	169.582	150.630
Winstbestemming voorgaand jaar	10.118	4.630
Resultaat op verkoop van ingekochte eigen aandelen	1.862	2.846
Op aandelen gebaseerde betalingen	647	333
Actuariële verschillen inzake pensioenen	317	13.804
Aanpassing Uitgestelde belastingverplichtingen	-81	-2.753
Overboeking van Herwaarderingsreserve	318	92
Interim-dividend	-7.065	0
Overige mutaties	-45	0
Stand per 31 december	175.653	169.582

39. Onverdeeld resultaat

Verlies over de verslagperiode	-39.933	50.936
Interim-dividend	0	-7.064
Stand per 31 december	-39.933	43.872

Op basis van het over het eerste halfjaar 2008 behaalde resultaat is een interim-dividend uitbetaald van € 0,45 (2007 € 0,45). In de tweede helft is het resultaat na belastingen over 2008 in een verlies omgeslagen. Als gevolg hiervan zal de Raad van Commissarissen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, te houden op 22 april 2009, adviseren KAS BANK het dividend over 2008 te laten vaststellen op € 0,45 (2007 € 2,60) per aandeel. Indien hiervoor goedkeuring wordt verleend, zal het slotdividend op nihil (2007 € 2,15) worden gesteld.

Toelichting op de buiten de balansstelling opgenomen verplichtingen

In duizenden euro's

2008

2007

40. Voorwaardelijke verplichtingen

74.615

150.908

Garanties

Hieronder zijn alle verplichtingen opgenomen die voortvloeien uit transacties waarbij de bank zich garant heeft gesteld voor een derde. Uit hoofde van de directe aansluitingen op buitenlandse beurzen zijn ten behoeve van cliënten garanties afgegeven.

Naast de onder de balans vermelde garanties zijn er niet-gekwantificeerde garanties jegens Equens Nederland, NYSE Euronext Paris, NYSE Euronext Brussels, NYSE Euronext Lissabon, NYSE Euronext Amsterdam, BATS Trading, Chi-X, Dubai International Financial Exchange, Frankfurt Stock Exchange, London Stock Exchange, Luxembourg Stock Exchange, Irish Stock Exchange, NASDAQ OMX, SWX Europe, SWX Swiss Exchange, Turquoise en Eurex Exchanges.

Op KAS BANK is het depositogarantiestelsel van toepassing.

41. Operationele leaseverplichtingen en langlopende huurcontracten

De operationele leaseverplichtingen en langlopende huurcontracten vervallen als volgt:

Niet langer dan een jaar	3.178	2.681
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	3.757	3.424
Langer dan 5 jaar	0	260
	6.935	6.365

De toekomstige lasten van een gehuurd pand in Amsterdam, dat buiten gebruik is gesteld, zijn in 2008 verantwoord onder de Voorzieningen als een voorziening voor een verlieslatend contract (zie ook toelichting 29).

Risicobeheer

42. Risicomanagement

Belangrijkste ontwikkelingen in 2008 ten aanzien van risico's

De financiële crisis heeft KAS BANK geraakt. De (kern)processen waren goed bestand tegen de uiterst ongewone marktomstandigheden. In het risicobeheersingsproces bleken de beheersingsmaatregelen niet in alle gevallen voldoende adequaat. Als gevolg hiervan waren er een aantal bijzondere waardeverminderingen van vorderingen op cliënten en obligaties. Er zijn diverse maatregelen genomen om de beheersing aan te passen aan de nieuwe omstandigheden.

Eind 2008 is een bankbreed project gestart dat doorloopt tot eind 2009 waarin voor elk primair en secundair proces alle risico's en interne controlemaatregelen kritisch tegen het licht worden gehouden, rekening houdend met ongewone marktomstandigheden. Bij het constateren van tekortkomingen in de beheersing van risico's wordt een actieplan opgesteld om maatregelen te nemen om de processen te beheersen in lijn met het risicobeleid van de bank.

Risicobouwwerk KAS BANK

Missie

Eén van de kritische succesfactoren van KAS BANK is het streven naar een laag risicoprofiel. Het beleid ten aanzien van dit profiel heeft als doel de risico's waarmee KAS BANK zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en -controles te bepalen en de risico's en naleving van limieten te bewaken. Aan dit risicoprofiel wordt verder bijgedragen door de focus op geselecteerde cliëntgroepen, op de gespecialiseerde dienstverlening en op compliance met wet- en regelgeving. Beleid en systemen voor risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig aangepast aan veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van KAS BANK. KAS BANK is continu bezig aan de hand van opleiding, scholing, beheersnormen en -procedures het risicobewustzijn van haar werknemers verder te verbeteren.

Structuur

Het risicobouwwerk van KAS BANK is opgezet aan de hand van drie verdedigingslinies welke waarborgen dat de risico's worden beheerst binnen de door de Raad van Bestuur gedefinieerde risicodoelstellingen. Het bouwwerk voorziet in een toewijzing van verantwoordelijkheden voor het beheer van risico's. De Raad van Bestuur heeft de eindverantwoordelijkheid voor de inrichting van en het toezicht op het risicobeheerkader. De operationele divisies vormen de eerste verdedigingslijn; deze divisies hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de beheersing van de dagelijkse risico's in hun operationele processen. Belangrijke onderdelen van de tweede defensielijn zijn Risk Management, Compliance, Legal, Finance en een aantal commissies. Deze risicobeheerfunctie is in het bijzonder belast met de analyse, beleidsvoorbereiding en coördinatie van de beheersing van de risico's van de bank; dit strekt zich in algemene zin uit over de hele bank. De Risicomanager formuleert beleid ten aanzien van de door de Raad van Bestuur gedefinieerde doelen. Op basis hiervan wordt invulling gegeven aan een bankbreed stelsel van limieten en richtlijnen ten aanzien van het markt-, liquiditeits-, krediet-, operationeel en compliancierisico. De Risicomanager rapporteert direct aan de Raad van Bestuur. De Interne Accountantdienst vormt de derde defensielijn door een onafhankelijke en objectieve beoordeling van de effectiviteit van de interne controles aan de hand van operational audits, IT audits, compliance audits en financial audits.

Risicobeheer

Binnen de bank zijn een aantal commissies actief op het gebied van risicobeheersing die eveneens deel uitmaken van de tweede defensielijn. Deze commissies functioneren binnen het mandaat dat door de Raad van Bestuur is verstrekt, waarbij de Raad van Bestuur de eindverantwoordelijkheid heeft voor de inrichting van en het toezicht op het risicobeheerkader.

- De Risicobeheercommissie van de bank draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en bewaking van het risicobeheerbeleid van de bank. De Risicobeheercommissie heeft procedures, richtlijnen en limieten ten aanzien van het markt-, liquiditeits-, krediet- en operationeel risico vastgesteld. De leden van de Raad van Bestuur en de Risicomanager vormen de vaste kern van de Risicobeheercommissie. De hoofden van divisies en staven completeren de commissie op uitnodiging. De Risicobeheercommissie komt tweewekelijks bijeen. De belangrijkste informatieverschaffers aan de Risicobeheercommissie zijn de Risicomanager, de Risicobeheercommissie Treasury en de Interne Accountantsdienst.
- Het Asset & Liability Committee bepaalt het beleid ten aanzien van het marktrisico, ziet toe op de naleving ervan en accordeert voorstellen tot aan- en verkopen in de eigen effectenportefeuilles van de bank. Het Asset & Liability Committee bestaat uit de leden van de Raad van Bestuur, het Hoofd Treasury, de Controller en de Risicomanager en komt maandelijks bijeen. De belangrijkste informatieverschaffer is de Risicomanager.
- De Risicobeheercommissie Treasury bespreekt de risico's die samenhangen met treasury-activiteiten en komt tweewekelijks bijeen. De Risicobeheercommissie Treasury bestaat uit het management van Treasury en backoffice Treasury en uit de Risicomanager. De belangrijkste informatieverschaffers van de Risicobeheercommissie Treasury zijn de Risicomanager en backoffice Treasury.

De Auditcommissie en de Commissie Toezicht Risicobeheer zien vanuit de Raad van Commissarissen toe op de bewaking door de Raad van Bestuur van de naleving van het risicobeheerbeleid en de risicoprocedures van KAS BANK. De Commissie Toezicht Risicobeheer houdt zich bezig met aspecten van de interne risicobeheersings- en controlesystemen binnen KAS BANK vanuit bancaire technisch oogpunt. Hieronder worden begrepen kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en marktrisico's. De Auditcommissie richt zich op de aspecten van de interne risicobeheersings- en controlesystemen binnen de bank vanuit financieel administratief-technisch oogpunt, inclusief operationeel en compliance risico.

Een afvaardiging van de Raad van Bestuur, de Controller en de interne accountant is aanwezig bij de vergadering van de Auditcommissie en in de regel is ook de externe accountant aanwezig. Bij vergaderingen van de Commissie Toezicht Risicobeheer zijn een afvaardiging van de Raad van Bestuur en de Risicomanager aanwezig.

Typen risico's voor KAS BANK

Het risicoprofiel van KAS BANK bevat de volgende belangrijkste risico's die voortvloeien uit onze bedrijfsactiviteiten en uit het gebruik van financiële instrumenten:

- Marktrisico: het risico van een waardeverandering van een financieel instrument als gevolg van veranderingen in marktvariabelen. Voor KAS BANK betreft dit wijzigingen van koersen van effecten en valuta's en van rentetarieven.
- Liquiditeitsrisico: het risico dat de bank niet op het vereiste moment aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.
- Kredietrisico: het risico van financieel verlies indien een tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichting niet nakomt.
- Operationeel risico: het risico dat schade of verlies ontstaat als gevolg van niet afdoende of falende interne processen en/of systemen, menselijk gedrag of externe gebeurtenissen. Hieronder vallen operationele risico's zoals IT-problemen, tekortkomingen van de organisatiestructuur, ontbrekende of inadequate interne controle, menselijke fouten, fraude en externe bedreigingen.

Risicobeheer

- Compliancerisico: het risico dat de reputatie van KAS BANK wordt aangetast, doordat toepasselijke wet- en regelgeving, intern beleid en procedures niet worden nageleefd. Als KAS BANK het compliancerisico niet effectief beheerst kan dit ook andere consequenties hebben, zoals (bestuurlijke) boetes, strafmaatregelen en in het uiterste geval opschorting of intrekking van vergunningen.

In dit onderdeel van de toelichting wordt informatie gegeven over de blootstelling van KAS BANK aan elk van de hierboven genoemde risico's, de doelstellingen, grondslagen en procedures van KAS BANK voor het beheren en meten van deze risico's. Daarnaast zijn nadere kwantitatieve toelichtingen opgenomen.

43. Marktrisico

Algemeen

Marktrisico betreft het risico van een waardeverandering van een financieel instrument als gevolg van veranderingen in marktvariabelen. Voor KAS BANK betreft dit wijzigingen van koersen van effecten en valuta's en van rentetarieven. Het marktrisico vloeit voort uit posities die worden aangehouden voor eigen rekening en risico en betreft de handelsposities die worden aangehouden om te profiteren van koersfluctuaties op korte termijn en niet-handelsposities die worden aangehouden voor de lange termijn of tot einde looptijd.

Beheersing van het marktrisico

Het beleid van KAS BANK is gericht op terughoudendheid ten aanzien van het blootstellen aan marktrisico's, waaronder renterisico en valutarisico. De Risicobeheercommissie van de bank heeft procedures, richtlijnen en limieten ten aanzien van het marktrisico vastgesteld. Het Asset & Liability Committee en de Risicobeheercommissie Treasury zien toe op de naleving van het beleid en de procedures ten aanzien van het marktrisico. Treasury is verantwoordelijk voor het beheer van de eigen positie in geld en effecten binnen de door de Risicobeheercommissie van de bank vastgestelde richtlijnen en limieten.

Het model dat KAS BANK toepast voor de risicobewaking van onderdelen van de eigen effecten-, vreemde valuta- en derivatenpositie is het Value at Risk-model (VaR). De VaR is gedefinieerd als het mogelijke maximale verlies dat onder normale omstandigheden, gedurende een vooraf bepaalde tijdshorizon en met een bepaald statistisch betrouwbaarheidsniveau kan ontstaan als gevolg van veranderingen in risicofactoren. KAS BANK hanteert voor de VaR-berekening de methode van historische simulatie. Hierbij wordt uitgegaan van gewogen historische gegevens over een periode van ongeveer anderhalf jaar (met gebruikmaking van de verouderingsmethode), een betrouwbaarheidsniveau van 97,5% en een tijdshorizon van één week. In de Risicobeheercommissie van de bank is een VaR-limiet voor de handelspositie van € 1,5 miljoen vastgesteld. Voor de niet-handelspositie is geen VaR-limiet vastgesteld, wel wordt over deze portefeuille een VaR-berekening gemaakt. De Risicomanager rapporteert wekelijks de VaR voor de eigen effecten-, vreemde valuta- en derivatenpositie aan het Asset & Liability Committee en aan de Risicobeheercommissie Treasury.

De VaR als risicomaatstaf heeft enige beperkingen. De VaR kwantificeert het potentiële verlies alleen onder de veronderstelling van normale marktomstandigheden. Deze veronderstelling is in de praktijk niet altijd juist, in het bijzonder gedurende extreme gebeurtenissen. Dit zou daardoor kunnen leiden tot een onderschatting van het potentiële verlies. VaR maakt verder gebruik van historische gegevens om het gedrag van toekomstige prijsfluctuaties te voorspellen. Toekomstige fluctuaties kunnen substantieel afwijken van in het verleden waargenomen fluctuaties.

Risicobeheer

Daarnaast veronderstelt het gebruik van een éénweekshorizon dat alle posities in de portefeuille in één week kunnen worden geliquideerd of afgedekt. Gedurende periodes van illiquiditeit of extreme gebeurtenissen in de markt kan deze veronderstelling onjuist zijn. Tevens geeft het gebruik van een 97,5% betrouwbaarheidsniveau aan dat VaR geen verliezen meeneemt die buiten dit betrouwbaarheidsniveau vallen.

Exposure van het marktrisico

Onderstaande tabel toont VaR-cijfers, zoals intern gerapporteerd (in miljoenen euro's):

		Jaarultimo	Hoogste jaar	Laagste jaar	Gemiddeld
VaR totaal (geen limiet)	2008	8,3	9,2	3,7	5,5
VaR totaal (limiet € 5,0 miljoen)	2007	4,1	4,5	1,3	2,5
VaR handelsportefeuille (onderdeel van VaR totaal)					
(limiet € 1,5 miljoen)	2008	0,2	0,2	0,0	0,1

Andere controlemaatregelen die in het kader van het marktrisicobeheer worden toegepast, betreffen limieten voor 'overnight' eigen posities in vreemde valuta. Backoffice Treasury rapporteert wekelijks aan de Risicobeheercommissie Treasury de 'overnight' eigen posities in vreemde valuta ten opzichte van de door de Risicobeheercommissie van de bank vastgestelde limieten.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutakoersen. De onderstaande tabel geeft de per 31 december uitstaande vreemde valutabedragen weer (in duizenden euro's):

31 december 2008	Activa	Passiva	Netto	Derivaten	Open positie
USD	342.948	426.930	-83.982	83.924	-58
GBP	210.578	331.972	-121.394	127.269	5.875
CHF	207.432	191.655	15.777	-14.518	1.259
SEK	89.992	93.891	-3.899	3.991	92
JPY	42.162	86.195	-44.033	39.854	-4.179
AUD	25.367	17.096	8.271	-5.828	2.443
CAD	12.070	10.226	1.844	-1.367	477
Overige	42.746	50.475	-7.729	10.186	2.457
Totaal	973.295	1.208.440	-235.145	243.511	

Risicobeheer

31 december 2007	Activa	Passiva	Netto	Derivaten	Open positie
USD	211.269	377.944	-166.675	170.964	4.289
GBP	381.630	415.910	-34.280	40.117	5.837
CHF	256.579	231.675	24.904	-24.014	890
SEK	125.209	95.335	29.874	-29.751	123
JPY	68.027	92.496	-24.469	23.020	-1.449
AUD	13.820	19.387	-5.567	6.963	1.396
CAD	18.870	20.114	-1.244	939	-305
Overige	51.840	44.564	7.276	-3.529	3.747
Totaal	1.127.244	1.297.425	-170.181	184.709	

Van de openstaande termijntransacties in vreemde valuta is een belangrijk deel aangegaan ter indekking van in de balans opgenomen valutaposities. De overige transacties in vreemde valuta betreffen handelsposities.

Een op balansdatum ingaande en voor elke valuta geldende stijging van de betreffende valutakoers met één procent leidt, afhankelijk of het een vordering of verplichting betreft, tot een stijging respectievelijk daling van de winst over de verslagperiode voor belastingen van één procent van de hierboven genoemde open positie. Een daling van de valutakoers met één procent heeft een even groot tegengesteld effect.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in marktrenten.

Het renterisico in het normale bankbedrijf is vanwege het feit dat de rentecondities overwegend variabel zijn gering van omvang. De belangrijkste renterisico's bevinden zich in de Beleggingen voor verkoop beschikbaar. De renterisico's in de Beleggingen voor verkoop beschikbaar worden bewaakt in de VaR-berekening.

De uitgangspunten van het renterisico zijn vastgelegd in de Richtlijnen balansbeheer en goedgekeurd door de Risicobeheercommissie van de bank. De Risicomanager rapporteert halfjaarlijks over de naleving van de Richtlijnen balansbeheer aan de Risicobeheercommissie Treasury, de Risicobeheercommissie van de bank en de Commissie Toezicht Risicobeheer. Vanaf medio 2008 wordt voor het bewaken van het renterisico gebruikgemaakt van een renterisicomodel. Met behulp van dit model worden scenarioanalyses, stress-testscenario's en Monte Carlosimulaties uitgevoerd. Elk kwartaal rapporteert de Risicomanager de uitkomsten van de analyses aan het Asset & Liability Committee.

Een op balansdatum ingaande en voor elke looptijdband geldende geleidelijke stijging van de marktrente met 200 basispunten leidt op jaarbasis tot een 3% daling van de nettorente-inkomsten, een daling van de marktrente met 200 basispunten leidt op jaarbasis tot een 6% daling van de nettorente-inkomsten.

Een plotselinge stijging van de marktrente met 200 basispunten leidt tot een daling van het Eigen vermogen van 12%. Een plotselinge daling van de marktrente met 200 basispunten leidt tot een stijging van het Eigen vermogen van 13%. Hierbij wordt aangenomen dat alle per 31 december 2008 in de balans opgenomen financiële instrumenten tot het einde van de looptijd worden aangehouden en indien deze binnen een jaar vervallen door identieke financiële instrumenten worden vervangen.

Risicobeheer

KAS BANK's reële waardeafdekkingen bestaan uit renteswaps die worden gebruikt om het renterisico van een deel van de Beleggingen voor verkoop beschikbaar af te dekken. De afgedekte posities betreffen voor € 38,5 miljoen (2007 € 10,0 miljoen) obligaties met een vaste einddatum en voor € 5,0 miljoen (2007 € 5,0 miljoen) een eeuwigdurende obligatie met een vaste couponrente tot een renteherzieningsdatum. Na deze datum vindt een overgang plaats naar een variabele rente en heeft de uitgevende instelling een optie tot aflossing. De afdekkingen zijn opgezet met behulp van renteswaps en hebben betrekking op het renterisico dat wordt gelopen gedurende de periode dat de obligaties een vaste couponrente geven.

De mutaties van de reële waarde van de rentederivaten die gebruikt worden voor reële waardeafdekkingen worden verantwoord onder de rente onder dezelfde rubriek als de reële waardemutaties van de afgedekte posities.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het renterisico van de balansposities en rentedragende financiële instrumenten, inclusief de rentederivaten, bij de contractuele rentevervaldatum. Alle posities betreffen nominale posities, uitgezonderd valutacontracten (niet verdisconteerde reële waarden).

31 december 2008	variabel <= 3 mnd <= 1 jaar <= 5 jaren > 5 jaren					Totaal
Activa						
Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	1.248.801	0	0	0	0	1.248.801
Bankiers	1.566.220	127.500	0	0	0	1.693.720
Kredieten	2.375.915	49.922	0	45	8.051	2.433.933
Reverse repurchase agreements	0	732.641	0	0	0	732.641
Beleggingen tegen reële waarde met waarde- mutaties door de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	25.500	25.500
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	3.550	164.502	164.414	132.040	197.761	662.267
	5.194.486	1.074.565	164.414	132.085	231.312	6.796.862
Passiva						
Bankiers	1.213.468	3.255	408	0	0	1.217.131
Toevertrouwde middelen	5.096.959	423.322	3.747	0	0	5.524.028
	6.310.427	426.577	4.155	0	0	6.741.159
<i>Derivaten</i>						
Rentecontracten	0	-174.817	-9.561	-29.804	-74.141	-288.323
Rentecontracten gebruikt ter afdekking	0	43.500	0	-13.500	-30.000	0
Valutacontracten	0	-5.898	946	6	0	-4.946
	0	-137.215	-8.615	-43.298	-104.141	-293.269
Rentepositie	-1.115.941	510.773	151.644	88.787	127.171	-237.566

Risicobeheer

31 december 2007	variabel <= 3 mnd <= 1 jaar <= 5 jaren > 5 jaren					Totaal
Activa						
Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	936.146	0	0	0	0	936.146
Bankiers	1.927.704	95.503	0	0	0	2.023.207
Kredieten	2.328.306	13.680	1.442	801	9.047	2.353.276
Reverse repurchase agreements	0	1.402.608	0	0	0	1.402.608
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	3.864	746.081	214.060	161.753	196.513	1.322.271
	5.196.020	2.257.872	215.502	162.554	205.560	8.037.508
Passiva						
Bankiers	1.952.113	29.345	0	0	0	1.981.458
Toevertrouwde middelen	4.790.014	1.055.410	17.516	0	0	5.862.940
Achtergestelde schulden	0	0	11.344	0	0	11.344
	6.742.127	1.084.755	28.860	0	0	7.855.742
Derivaten						
Rentecontracten	0	0	0	13.586	0	13.586
Rentecontracten gebruikt ter afdekking	0	15.000	0	0	-15.000	0
Valutacontracten	0	16.962	-772	-12	0	16.178
	0	31.962	-772	13.574	-15.000	29.764
Rentepositie	-1.546.107	1.205.079	185.870	176.128	190.560	211.530

44. Liquiditeitsrisico

Algemeen

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de bank niet op het vereiste moment aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Het uitgangspunt van het liquiditeitsrisicobeheer is dat voldoende liquiditeiten worden aangehouden om te kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen, in normale en moeilijke omstandigheden.

Beheersing van het liquiditeitsrisico

De operationele systemen en afdelingen informeren Treasury dagelijks over de in- en uitgaande geldstromen, over de toekomstige financiële vorderingen en verplichtingen en over de onderpandsbehoefte bij centrale banken en clearinginstellingen ter facilitering van het settlement- en betalingsverkeer van cliënten. Op basis van deze informatie bewaakt Treasury dagelijks de liquiditeitspositie van de bank en zorgt voor voldoende onderpand.

Het Asset & Liability Committee bepaalt ten behoeve van het liquiditeitsbeleid de doelstellingen en ziet toe op de naleving van het liquiditeitsbeleid. De uitgangspunten van het liquiditeitsbeleid zijn vastgelegd in de Richtlijnen Balansbeheer en goedgekeurd door de Risicobeheercommissie van de bank. De Risicomanager rapporteert halfjaarlijks over de naleving van de Richtlijnen Balansbeheer aan de Risicobeheercommissie Treasury, de Risicobeheercommissie van de bank en de Commissie Toezicht Risicobeheer. Rapportage over de liquiditeitspositie aan De Nederlandsche Bank vindt elke maand plaats.

Risicobeheer

Ontwikkelingen in 2008

Gedurende de laatste vier maanden van 2008 werd de liquiditeitspositie van de bank zeer nauwgezet bewaakt. In deze periode is het liquiditeitsbeleid van de bank mede ten gevolge van het opdrogen van de interbancaire geldmarkt herijkt en aangevuld met een geactualiseerd Liquidity Contingency Plan. Het beleid is erop gericht om voldoende liquiditeit aan te houden om de dagelijkse dienstverlening te faciliteren en om te voldoen aan de intern bepaalde minimumdispositieruimte bij De Nederlandsche Bank, de wettelijke en interne solvabiliteitseisen en de voorschriften van toezichthouders. Indien de liquiditeitspositie onder de intern bepaalde dispositieruimte bij De Nederlandsche Bank komt, treedt het Liquidity Contingency Plan in werking.

Exposure van het liquiditeitsrisico

De vervalkalender per 31 december toont dat KAS BANK een ruime liquiditeitspositie per jaareinde heeft, mede het gevolg van de hoge mate van liquiditeit van de balans. De ruime liquiditeitspositie wordt vooral veroorzaakt doordat cliënten een stabiel saldo van geldtegoeden bij KAS BANK aanhouden. Hierdoor is slechts met mate een beroep op de interbancaire markt noodzakelijk en heeft KAS BANK minder last van de opdrogende liquiditeitsstromen tussen financiële instellingen voor het aantrekken van gelden. Wel bleek het lastig geld in de markt uit te zetten. KAS BANK streeft wel naar het beschikbaar hebben van voldoende kredietlijnen om een eventuele tijdelijke liquiditeitsbehoefte op te kunnen vangen. Daarnaast houdt KAS BANK een grote hoeveelheid onderpand aan bij onder meer De Nederlandsche Bank en clearinginstellingen om ook bij sterke volumestijgingen van onze cliënten transacties goed af te kunnen wikkelen.

De vervalkalender geeft de niet-verdisconteerde kasstromen weer van de financiële activa, passiva en afgeleide financiële instrumenten van KAS BANK op basis van de contractuele vervaldatum.

Vervalkalender 31 december 2008	Direct <= 3 mnd <= 1 jaar <= 5 jaren > 5 jaren					Totaal
<i>Activa</i>						
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale bank	1.248.801	0	0	0	0	1.248.801
Bankiers	1.362.627	331.093	0	0	0	1.693.720
Kredieten	2.375.915	49.922	0	45	8.051	2.433.933
Reverse repurchase agreements	0	732.641	0	0	0	732.641
Beleggingen tegen reële waarde met waarde-						
mutaties door de winst- en verliesrekening	5.583	0	0	0	25.500	31.083
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	31.122	120.902	172.614	152.440	212.761	689.839
	5.024.048	1.234.558	172.614	152.485	246.312	6.830.017
<i>Passiva</i>						
Bankiers	1.198.965	18.166	0	0	0	1.217.131
Toevertrouwde middelen	5.096.959	423.322	3.747	0	0	5.524.028
Achtergestelde schulden	0	0	0	0	0	0
	6.295.924	441.488	3.747	0	0	6.741.159
Liquiditeitssurplus/(tekort)	-1.271.876	793.070	168.867	152.485	246.312	88.858

Risicobeheer

	Direct	<= 3 mnd	<= 1 jaar	<= 5 jaren	> 5 jaren	Totaal
<i>Derivaten</i>						
Valutacontracten	0	-5.894	2.079	9	0	-3.806
Rentecontracten, incl. gebruikt ter afdekking	0	-560	-98	-1.119	-3.862	-5.639
Aandelencontracten	0	5	12	20	31	68
Kredietcontracten	0	0	0	-217	0	-217
	0	-6.449	1.993	-1.307	-3.831	-9.594

Niet uit de balans blijvende posities

Garanties	74.615	0	0	0	0	74.615
-----------	--------	---	---	---	---	--------

Vervalkalender 31 december 2007

	Direct	<= 3 mnd	<= 1 jaar	<= 5 jaren	> 5 jaren	Totaal
<i>Activa</i>						
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale bank	936.146	0	0	0	0	936.146
Bankiers	1.927.704	95.503	0	0	0	2.023.207
Kredieten	2.328.306	13.680	1.442	801	9.047	2.353.276
Reverse repurchase agreements	0	1.402.608	0	0	0	1.402.608
Beleggingen tegen reële waarde met waarde- mutaties door de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	46.285	703.050	209.160	182.853	223.344	1.364.692
	5.238.441	2.214.841	210.602	183.654	232.391	8.079.929

Passiva

Bankiers	1.952.113	29.345	0	0	0	1.981.458
Toevertrouwde middelen	4.790.014	1.055.410	17.516	0	0	5.862.940
Achtergestelde schulden	0	0	11.344	0	0	11.344
	6.742.127	1.084.755	28.860	0	0	7.855.742

Liquiditeitssurplus/(tekort)	-1.503.686	1.130.086	181.742	183.654	232.391	224.187
------------------------------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------

Derivaten

Valutacontracten	0	17.017	-834	-5	0	16.178
Rentecontracten, incl. gebruikt ter afdekking	0	0	-8	0	883	875
Aandelencontracten	0	24	55	-185	0	-106
	0	17.041	-787	-190	883	16.947

Niet uit de balans blijvende posities

Garanties	150.908	0	0	0	0	150.908
-----------	---------	---	---	---	---	---------

45. Kredietrisico

Algemeen

Kredietrisico is het risico van financieel verlies indien een tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichting niet nakomt.

Risicobeheer

KAS BANK kent de volgende vormen van kredietverlening:

Kredietverlening uit hoofde van effectentransacties:

- Op basis van onderpand van effecten en gelden
- Op basis van limieten

Kredietverlening uit hoofde van treasury-activiteiten:

- Verbruikleen- en repotransacties
- Uitzettingen in geldmarktinstrumenten en derivaten
- Eigen effectenportefeuille

De kredietbeheergroep is verantwoordelijk voor het meten en beheersen van het kredietrisico van KAS BANK.

De kredietbewaking uit hoofde van treasury-activiteiten is belegd bij backoffice Treasury. De kredietbeheergroep en backoffice Treasury rapporteren direct aan de Risicomanager van de bank respectievelijk de Risicobeheercommissie Treasury.

Het kredietbeleid van KAS BANK is gericht op het beperken van de kredietrisico's van de bank door zo veel als mogelijk krediet te verstrekken op basis van onderpand van effecten of gelden. De Risicomanager adviseert de Risicobeheercommissie van de bank over richtlijnen en limieten per tegenpartij. De Risicobeheercommissie van de bank accordeert de definitieve richtlijnen en limieten. De goedkeuring van (tijdelijke) overschrijdingen van limieten is belegd bij de Risicomanager.

Ontwikkelingen in 2008

Als gevolg van de financiële crisis heeft KAS BANK maatregelen genomen om het kredietrisico te mitigeren:

- Dagelijks beoordelen van de ontwikkeling in de kredietwaardigheid van cliënten, en - indien nodig – deze cliënten plaatsen op een zogenaamde 'watch list' welke in behandeling is bij de Raad van Bestuur en de Risicomanager; (gedeeltelijk) intrekken van settlementlimieten
- Herijken van alle interne ratings
- Aanpassen van de bevoorschottingspercentages van effecten
- Actiever monitoren van cliënten met kredietverlening anders dan op basis van reguliere bevoorschotting
- Tijdelijk stopzetten van diensten als contractual income en contractual settlement
- Verhogen van de opslag van onderpand op uitgeleende effecten
- Niet langer uitlenen en accepteren als onderpand van effecten van financiële instellingen
- Ontvangen van onderpand voordat effecten worden uitgeleend (prepaid)
- Stringenter monitoren van de kwaliteit van het onderpand, waaronder de diversiteit en de spreiding

Gedurende de laatste vier maanden van 2008 werd de kredietwaardigheid van cliënten en tegenpartijen extra gevolgd.

Ook is in 2008 een project gestart om het integrale kredietrisico beter te monitoren, waaronder de totale kredietpositie en kredietruimte per tegenpartij. Naar verwachting zal dit project in het eerste kwartaal van 2009 zijn afgerond.

Risicobeheer

Kredietverlening uit hoofde van effectentransacties

Bij de monitoring van de kredietverlening aan cliënten uit hoofde van de afwikkeling van effectentransacties maakt de kredietbeheergroep gebruik van een kredietrisico-informatiesysteem dat de risico's kwantificeert en een controle uitvoert op de aanwezige zekerheden. Dit systeem houdt rekening met de economische positie van de cliënt, geïntegreerd over de verschillende markten waarop deze actief is. KAS BANK bewaakt hierdoor ook de risico's in nog niet afgewikkelde transacties van cliënten. Instructies van cliënten worden in het kader van flattering door dit systeem getoetst. De kredietbeheergroep rapporteert overschrijdingen aan de Risicomanager en aan de Risicobeheercommissie van de bank.

Bij de afwikkeling van effectentransacties ontstaat een settlementrisico wanneer KAS BANK effecten en/of gelden levert en geen levering ontvangt van de tegenpartij. Het settlementrisico wordt gewoonlijk beheerst door transacties met levering tegen betaling. Dit houdt in dat de levering van de effecten simultaan plaatsvindt met de ontvangst van de gelden. Voordat een afwikkeling plaatsvindt, wordt getoetst of voldoende gelden of effecten beschikbaar zijn. Voor transacties zonder levering tegen betaling gelden de limieten en bevoorschotting zoals hierna beschreven.

KAS BANK hanteert voor de toetsing van de kredietrisico's op financiële instellingen een intern ratingsysteem. Deze interne ratings worden met een periodiciteit van 1-3 jaar herijkt afhankelijk van de risicoclassificatie en de tussentijdse ontwikkelingen van de cliënten. In 2008 zijn alle interne ratings herijkt. Het interne ratingsysteem is deels gebaseerd op een analyse van de financiële positie van de cliënten en deels op een analyse van de operationele risico's en ondernemingsrisico's verbonden aan de cliënten. De interne ratings worden gebruikt bij de vaststelling van limieten en in de bepaling van de hoogte van de aan te houden margin voor nog niet afgewikkelde effectentransacties.

Kredietverlening op basis van onderpand van effecten en gelden

Kredietverlening in het kader van settlement- en clearingfaciliteiten vindt plaats tegen onderpand van effecten en gelden, waarbij KAS BANK het eerste pandrecht op de effecten en gelden heeft. De Risicomanager selecteert de fondsen die voor bevoorschotting in aanmerking komen en stelt de bevoorschottingspercentages vast. De selectie en vaststelling wordt minimaal jaarlijks herijkt, waarbij vooral aandacht wordt besteed aan de liquiditeit en de volatiliteit van de desbetreffende fondsen. Eind 2008 is de bevoorschotting van bepaalde fondsen verlaagd als gevolg van een verhoogde risico-inschatting. Goedkeuring van het stelsel van bevoorschottingsvoorwaarden vindt plaats in de Risicobeheercommissie van de bank.

Voor de bevoorschottingspercentages wordt gebruikgemaakt van de percentages van De Nederlandsche Bank als basis voor de waardering van het effectenonderpand. Bij de toepassing van deze percentages wordt rekening gehouden met a) een stelsel van spreidingspercentages waardoor de percentages verlaagd zullen worden bij een beperkt gespreide portefeuille; b) uitsluiting van "emerging markets" en c) geen bevoorschotting op aandelen met een marktkapitalisatie van minder dan € 200 miljoen.

KAS BANK verstrekt beperkt krediet op niet-beursgenoteerde fondsen in de portefeuilles van cliënten. De Risicobeheercommissie heeft uitzonderingen toegestaan voor enkele cliënten, waarbij zowel een procentueel als een absoluut maximum is vastgesteld. Deze cliënten, voornamelijk fund of (hedge) funds, gebruiken deze faciliteit ten behoeve van de financiering van hun beleggingen. Als onderpand voor deze kredietfaciliteiten dienen de beleggingsfondsen waarin het fund of (hedge) fund belegd heeft. Eind 2008 is de beperkte kredietverlening aan fund

Risicobeheer

of (hedge) funds herbeoordeeld en zijn aanvullende maatregelen genomen om het kredietrisico verder te beperken, waaronder het inperken van limieten en het opnemen van cliënten in bijzonder beheer.

Kredietverlening op basis van limieten

Indien kredietverlening niet of niet geheel tegen onderpand van effecten plaatsvindt, dan wordt hierbij een limietenstelsel gehanteerd. De limieten worden vastgesteld door de Risicobeheercommissie van de bank. Bij de vaststelling van limieten worden onder meer de aard van de kredietfaciliteit en de daaruit voortvloeiende potentiële exposure, de financiële positie van de kredietnemer, eventuele garanties en de al ingeruimde kredietlimieten voor de kredietnemer en aanverwante ondernemingen in aanmerking genomen.

De limieten hebben als doel het faciliteren van settlementtransacties en het gebruik ervan is in principe kortstondig.

Kredietverlening uit hoofde van treasury-activiteiten

De belangrijkste kredietverlening uit hoofde van treasury-activiteiten betreft verbruikleen- en repotransacties, uitzettingen in geldmarktinstrumenten en derivaten en eigen effectenposities.

Verbruikleen- en repotransacties

KAS BANK treedt op als principaal in verbruikleentransacties. De lener van de effecten is verplicht onderpand te storten over de effectieve waarde verhoogd met een opslag (aandelen 5%; obligaties 2,5%; vanaf vierde kwartaal 2008 aandelen en obligaties 10%). Onderpand kan gesteld worden in de vorm van effecten of geld. Aan de ontvangen effecten, welke voor herverpanding in aanmerking komen, is een terugleveringsverplichting verbonden. Ten behoeve van de uitleners wordt onderpand verstrekt in de vorm van effecten afkomstig uit herverpanding, reverse repurchase agreements en de eigen effectenportefeuille.

In het kader van risicobeheersing van verbruikleentransacties beoordeelt backoffice Treasury dagelijks de vorderingen op tegenpartijen en ontvangst van kwalitatief goed onderpand. Backoffice Treasury rapporteert tekorten aan onderpand aan de Risicomanager en de Risicobeheercommissie Treasury. Tevens rapporteert backoffice Treasury over overschrijding van door de Risicobeheercommissie van de bank vastgestelde maximale leenposities per tegenpartij. Deze limieten worden minimaal jaarlijks herijkt op basis van een inschatting van de financiële positie van een cliënt.

De acceptatiecriteria van onderpand zijn in het vierde kwartaal aangescherpt, nadat gebleken was dat deze criteria in de huidige marktomstandigheden niet in alle gevallen voldeden. Acceptatiecriteria zijn onder meer de rating van het onderpand of uitgevende instelling, spreiding en concentratie van de onderpandsportefeuille van de lener, de liquiditeit van het fonds en de positie ten opzichte van het dagvolume.

De vorderingen en verplichtingen uit hoofde van verbruikleen betreffen voornamelijk vorderingen op en verplichtingen aan financiële instellingen gevestigd binnen Nederland en de Europese Unie.

Onderstaand een overzicht van de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van verbruikleen, inclusief het ontvangen onderpand:

Vorderingen uit hoofde van verbruikleen	2008	2007
Bancaire partijen	2.303.012	13.449.204
Overige partijen	82.581	2.779.627
	2.385.593	16.228.831

Risicobeheer

Ontvangen onderpand	2008	2007
Effecten	2.935.085	16.754.161
Geld	189.221	846.673
	3.124.306	17.600.834
Verplichtingen uit hoofde van verbruikleen		
Bancaire partijen	2	252.024
Overige partijen	2.453.849	15.787.392
	2.453.851	16.039.416
Verpanding ten behoeve van uitleners		
Herverpande effecten van leners	2.288.410	16.123.589
Reverse repurchase agreements	61.599	97.850
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	121.145	650.521
	2.471.154	16.871.960

Treasury sluit repotransacties (reverse purchase agreements) af om te voldoen aan de onderpandsverplichtingen van de bank. Bij door KAS BANK afgesloten repotransacties worden staatsobligaties tijdelijk gekocht en op termijn aan dezelfde partij weer verkocht. Bij repotransacties is altijd sprake van levering tegen betaling, waardoor er geen settlementrisico is.

Uitzettingen in geldmarktinstrumenten en derivaten

De Risicobeheercommissie van de bank stelt jaarlijks per tegenpartij voor geldmarkt- en valutapositionen limieten op. Deze limieten zijn vastgelegd in een risicobeheerinformatiesysteem. Het hoofd Treasury accordeert overschrijdingen van geldmarkt- en valutailimieten. Backoffice Treasury rapporteert tweewekelijks aan de Risicobeheercommissie Treasury de overschrijding van de limieten.

KAS BANK gebruikt uitzettingen in geldmarktinstrumenten (callgelden, deposito's) vooral met het doel een liquiditeitsoverschot of -tekort te beheren. In principe zijn geldmarktuitzettingen kortlopend en wordt geen onderpand gestort. Het kredietrisico is de nominale waarde van de geldmarktuitzetting. KAS BANK gebruikt derivaten (valuta- en renteswaps) voor het afdekken van waardemutaties als gevolg van ontwikkelingen in de valuta- of rentetarieven.

Naast het gebruik van limieten wikkelt KAS BANK valutatransacties af met een CLS-member (Continuous Linked Settlement). Een CLS-member waarborgt dat de inkomende en uitgaande geldstromen simultaan worden afgewikkeld, waardoor er geen tegenpartijrisico voor KAS BANK ontstaat. Ook wordt gebruikgemaakt van 'master agreements' van de International Swaps and Derivatives Association (ISDA) voor derivatentransacties. Met een aantal partijen heeft KAS BANK een Credit Support Annex (CSA) afgesloten, waardoor onderpand (in geld) wordt gestort over mutaties in de reële waarde van derivaten. Het kredietrisico is in deze gevallen de reële waarde van het derivaat verminderd met het gestorte onderpand.

Voor renteswaps hanteert KAS BANK geen limietenstelsel. In geval van faillissement van de tegenpartij is het kredietrisico de reële waarde van de renteswap.

Risicobeheer

Eigen effectenportefeuille

KAS BANK beperkt haar blootstelling aan kredietrisico in de eigen effectenportefeuille door uitsluitend te beleggen in courante effecten en uitsluitend met tegenpartijen die een kredietwaardering hebben van minimaal single A van zowel Moody's als Standard & Poors. Uitsluitend met toestemming van de Risicobeheercommissie kan worden afgeweken van de minimumeis.

De eigen effectenportefeuille is als volgt naar rating (volgens Moody's) ingedeeld:

	P1 t/m P2	Aaa t/m Aa3	A1 t/m A3	Baa1 t/m Baa3	Aandelen	Totaal
2008						
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	-	26.893	-	-	5.583	32.476
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	99.595	510.228	35.226	9.819	27.572	682.440
	99.595	537.121	35.226	9.819	33.155	714.916
2007						
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	425.027	870.050	20.790	11.036	42.421	1.369.324

De aandelen in de eigen portefeuilles betreffen index trackers en belangen in effecten- en clearingorganisaties.

Het kredietrisico voor de eigen portefeuille is gelijk aan de reële waarde van de betreffende effecten, eventueel verhoogd met opgelopen rente.

Concentratierisico

Onderdeel van het kredietrisico is het concentratierisico. Concentratierisico's kunnen zich in twee vormen voordoen. Ten eerste grote uitzettingen bij slechts één (of enkele nauw aan elkaar verwante) partijen. Dit wordt middels het limietenstelsel en de grotepostenregeling bewaakt en is ook anderszins, mede gezien de spreiding van cliënten, niet aan de orde. De Risicomanager rapporteert aan de Risicobeheercommissie van de bank het concentratierisico in de zin van het risico dat de bank uit hoofde van verschillende activiteiten of producten een exposure heeft op dezelfde tegenpartij waardoor de totale exposure groter kan zijn dan gewenst of verwacht.

Ten tweede kan er sprake zijn van concentratie van kredietrisico's in één land of sector. Het merendeel van onze kredietrisico's wordt gelopen op financiële instellingen, zodat er dus sprake is van een vorm van concentratierisico. Gezien de spreiding in ons cliëntenbestand (en in die van het cliëntenbestand van onze cliënten), het feit dat de kredietverlening in het merendeel van de gevallen tegen onderpand plaatsvindt, het aanwezig zijn van een goede infrastructuur on- en off-exchange met waarborgen voor afwikkeling van aangegane effectentransacties en afdoende toezicht op onze cliëntengroep schatten wij dit risico beperkt in.

Eigen effectenportefeuille

	Centrale overheid	Financiële instellingen	Overige	Totaal
Concentratie naar segment 2008				
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	26.893	-	5.583	32.476
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	160.801	475.804	45.835	682.440
	187.694	475.804	51.418	714.916

Risicobeheer

Concentratie naar segment 2007

Beleggingen voor verkoop beschikbaar	142.300	1.167.673	59.351	1.369.324
--------------------------------------	---------	-----------	--------	-----------

	Nederland	Rest van de Europese Unie	Overige	Totaal
Concentratie naar regio 2008				
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	26.893	5.583	-	32.476
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	238.655	437.067	6.718	682.440
	265.548	442.650	6.718	714.916

Concentratie naar regio 2007

Beleggingen voor verkoop beschikbaar	683.052	677.849	8.423	1.369.324
--------------------------------------	---------	---------	-------	-----------

Financiële instrumenten opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs

Concentratie naar segment	2008	2007
Financiële instellingen	1.746.341	2.062.864
Institutionele beleggers	2.164.167	1.959.007
Overige	217.145	354.612
	4.127.653	4.376.483

Concentratie naar regio

Nederland	3.279.348	3.172.946
Europese Unie	398.401	1.031.341
Overige	449.904	172.196
	4.127.653	4.376.483

Uitsplitsing van op verstrekte kredieten ontvangen zekerheden

	2008		2007	
	Bankiers	Kredieten	Bankiers	Kredieten
Ontvangen zekerheden				
Overheid	0	0	0	22.319
Hypothecaire dekking	0	8.051	0	8.367
Effectendekking	750.399	2.226.132	619.350	2.166.651
Blanco kredieten	943.321	199.750	1.403.857	155.939
	1.693.720	2.433.933	2.023.207	2.353.276

Blanco kredieten worden vooral verstrekt aan kredietinstellingen ten behoeve van het faciliteren van hun transacties.

Risicogewogen waarde van de kredieten

De volgende tabel geeft een indicatie van het kredietrisico gebaseerd op wegingspercentages die worden gebruikt bij de periodieke rapportages aan De Nederlandsche Bank N.V. Deze wegingspercentages zijn in het algemeen 0% voor vorderingen op of onder garantie bij de Europese overheden, 10% voor gedekte obligaties, 20% voor vorderingen op of onder garantie van Europese banken en 100% voor andere tegenpartijen.

Risicobeheer

	BoekwaardeRisicogewogen		BoekwaardeRisicogewogen	
	2008	waarde 2008	2007	waarde 2007 ¹⁾
Bankiers	1.693.720	144.951	2.023.207	110.566
Kredieten	2.433.933	81.526	2.353.276	105.309
Reverse repurchase agreements	732.641	8	1.402.608	0
Afgeleide financiële instrumenten	386.095	140.699	169.273	138.438
Beleggingen geclassificeerd als activa tegen reële waarde met waardemutatie door de winst- en verliesrekening	26.893	0	0	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	682.440	110.669	1.369.324	264.908
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	50.690	50.690	51.439	51.439
Overige balansposten	1.353.826	131.912	1.002.668	119.668
	7.360.238	660.455	8.371.795	790.328
Voorwaardelijke verplichtingen	74.615	7.454	150.908	42.689
Operationeel risico		230.062		225.000
Verbruikleen ²⁾		41.716		573.374
Totaal risicogewogen waarde van het krediet		939.717		1.631.391
	2008	BIS 2008	2007	BIS 2007
Tier 1	142.093		203.857	
Tier 2	25.210		34.952	
Aftrekpost vermogenselementen	-1.680		-5.854	
Totaal BIS	165.623	18%	232.955	14%

¹⁾ 2007 omgerekend naar Basel II

²⁾ Zie voor een verklaring van de daling van Verbruikleen toelichting 34.

Bij de bepaling van de risicogewogen waarde van de balansposten is rekening gehouden met het aanwezige onderpand. Tevens zijn vorderingen en schulden die direct opeisbaar zijn dan wel waarvan de looptijd credit langer is dan of gelijk is aan debet, met betrekking tot één (rechts)persoon of groep van hoofdelijk aansprakelijke rechtspersonen waar de bank bevoegdheid en intentie heeft tot verrekening, gecompenseerd voor € 3,0 miljard (2007 € 2,5 miljard).

Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen

Cliënten die in financiële problemen komen, worden in bijzonder beheer geplaatst en actief bewaakt door de Risicomanager gericht op het beheren van de relatie met de cliënt en minimaliseren van het risico voor KAS BANK.

Als gevolg van de financiële crisis hebben debetstanden van cliënten en eigen effectenposities een bijzondere waardevermindering ondergaan.

Risicobeheer

De bank verantwoordt bijzondere waardeverminderingen op kredieten en schuldinstrumenten (met verwerking van waardemutaties via het eigen vermogen) indien objectieve aanwijzingen bestaan dat kasstromen betreffende rente en aflossing niet op de vooraf ingeschatte momenten (in de regel conform de contractuele voorwaarden) worden ontvangen.

Overzicht bijzondere waardeverminderingen	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	Beleggingen voor verkoop beschikbaar
2008		
Totale boekwaarde	4.127.653	682.440
Individuele bijzondere waardeverminderingen:		
Boekwaarde voor bijzondere waardeverminderingen	47.601	46.127
Bijzondere waardeverminderingen	-35.299	-32.890
Boekwaarde na bijzondere waardeverminderingen	12.302	13.237
Niet achterstallig; geen bijzondere waardeverminderingen	4.116.751	669.203
2007		
Totale boekwaarde	4.376.483	1.369.324
Individuele bijzondere waardeverminderingen:		
Boekwaarde voor bijzondere waardeverminderingen	0	2.251
Bijzondere waardeverminderingen	0	-1.500
Boekwaarde na bijzondere waardeverminderingen	0	751
Niet achterstallig; geen bijzondere waardeverminderingen	4.376.759	1.368.573

46. Operationeel risico

Algemeen

Het operationeel risico is het risico dat schade of verlies ontstaat als gevolg van niet afdoende of falende interne processen en/of systemen, menselijk gedrag of externe gebeurtenissen. Hieronder vallen operationele risico's zoals IT-problemen, tekortkomingen van de organisatiestructuur, ontbrekende of inadequate interne controle, menselijke fouten, fraude en externe bedreigingen.

Beheersing van het operationeel risico

De Raad van Bestuur heeft het beleid vastgesteld ten aanzien van het operationele risico. Uitgangspunt hierbij is dat het management verantwoordelijk is voor het onderkennen en analyseren van operationele risico's en het implementeren van adequate controlemaatregelen. Deskundigen op het gebied van administratieve organisatie & interne beheersing en de operationele risicomanager zijn aangesteld om het management te ondersteunen bij de uitvoering van deze taak.

Risicobeheer

Op de volgende manieren geeft KAS BANK verder invulling aan het beleid ten aanzien van operationele risico's:

- Per proces is een beheersingsbouwwerk aanwezig, waarin onderbouwd het proces, de inherente risico's, de beheersingsdoelstelling en de controlemaatregelen staan beschreven. Het beheersingsbouwwerk wordt periodiek geëvalueerd aan de hand van risk self assessments.
- Systematische vastlegging vindt plaats van verliezen uit hoofde van operationele risico's in de Operational Loss Database. Periodiek vindt analyse plaats van de vastgelegde gebeurtenissen.
- Analyse van gebeurtenissen en risico's, inclusief voorstellen tot procesverbetering.
- Voortdurend aandacht voor het verder verbeteren van het risico- en kwaliteitsbewustzijn van medewerkers.
- Training en professionele ontwikkeling zijn een belangrijk onderdeel van het functioneren van medewerkers.
- Voor de beheersing van het continuïteitsrisico is een Business Continuity functie ingericht, waar recovery en resolution plans worden bijgehouden en geactualiseerd. De Business Continuity manager rapporteert aan de Stuurgroep Beveiliging.
- De Interne Accountantsdienst evalueert systematisch de beheersings-, de risicomanagements- en de besturingsprocessen en rapporteert de bevindingen aan de Risicobeheercommissie en de Auditcommissie.

De lijnorganisatie, interne en externe accountants en toezichthouders rapporteren geconstateerde tekortkomingen in opzet, bestaan en werking van de interne controle aan de Risicobeheercommissie van de bank, de Raad van Bestuur en/of de Auditcommissie.

De Risicobeheercommissie van de bank beoordeelt het risico en zet acties uit voor het nemen van tijdelijke en/of structurele maatregelen om de tekortkoming af te dekken. De Risicomanager en de Interne Accountantsdienst rapporteren over de opvolging van besluiten van de Risicobeheercommissie van de bank.

Voor het toetsen van de effecten op het eigen vermogen van stress-testen op het gebied van operationeel risico is een aantal scenario's uitgewerkt. Deze uitzonderlijke, maar nog plausibele scenario's zijn in overleg met de lijnorganisatie gekozen en uitgewerkt en zijn mede gebaseerd op (een extrapolatie van) daadwerkelijke schades. Het stress-test framework zal minimaal jaarlijks worden herbezien en waar nodig worden bijgesteld. De conclusie van de verwachte schade uit de verschillende stress-scenario's is dat deze schades goed zijn op te vangen binnen het eigen vermogen van de bank.

Jaarlijks verstrekt KAS BANK een SAS 70 Type II-rapport. Middels deze rapportage ('in control statement') wordt informatie verstrekt over de effectiviteit van de interne controlemaatregelen om de procesdoelstellingen te behalen.

47. Compliancerisico

Algemeen

Het compliancerisico is het risico dat toepasselijke wet- en regelgeving, intern beleid en procedures niet worden nageleefd. Als KAS BANK het compliancerisico niet effectief beheerst, kan dit naast reputatieschade ook andere consequenties hebben, zoals (bestuurlijke) boetes, strafmaatregelen en in het uiterste geval opschorting of intrekking van vergunningen.

De inrichting en reikwijdte van de compliancefunctie

De compliancefunctie is medio 2008 ondergebracht bij Risk Management. Gedurende de eerste helft van 2008 rapporteerde de Compliance Officer rechtstreeks aan de Chief Financial Officer. De compliancefunctie richt zich op het beheersen van risico's die voortvloeien uit wet- en regelgeving, waaronder wet- en regelgeving specifiek voor de

Risicobeheer

financiële dienstverlening. De compliancefunctie ondersteunt de organisatie bij de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving. KAS BANK heeft regelingen met betrekking tot voorwetenschap en privébeleggingstransacties en heeft een klokkenluidersregeling. De klokkenluidersregeling moedigt medewerkers aan om melding te maken van (een vermoeden van) eventuele schendingen van wet- en regelgeving of intern beleid. Onder deze regeling genieten medewerkers van KAS BANK bescherming als zij misstanden aankaarten.

Een belangrijke voorwaarde voor het voldoen aan de regels is dat medewerkers de regels kennen en het belang ervan inzien. Verschillende vormen van training en communicatie ondersteunen dit proces.

Naast de ondersteuning van de organisatie zijn belangrijke aandachtsgebieden voor de Compliance Officer klantgerelateerde integriteitsrisico's (witwassen van geld, financiering van terroristen) en integriteitsrisico's die voortvloeien uit het gedrag van personen (handel met voorkennis).

Risicobeheer

48. Reële waarde van financiële activa en passiva

De volgende tabel geeft inzicht in de reële waarde van de financiële activa en de financiële passiva van KAS BANK. De balansposten die niet in deze tabel zijn opgenomen, voldoen niet aan de definitie van een financieel actief of passief. Het totaal van de hieronder weergegeven reële waarden geeft niet de onderliggende waarde van KAS BANK weer.

	Geschatte reële waarde		Balanswaarde	
	2008	2007	2008	2007
Financiële activa				
Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	1.248.801	936.146	1.248.801	936.146
Bankiers	1.693.831	2.023.220	1.693.720	2.023.207
Kredieten	2.433.936	2.353.311	2.433.933	2.353.276
Reverse repurchase agreements	732.641	1.402.608	732.641	1.402.608
Afgeleide financiële instrumenten	386.095	169.273	386.095	169.273
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	32.476	0	32.476	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	682.440	1.369.324	682.440	1.369.324
Financiële passiva				
Bankiers	1.217.135	1.981.462	1.217.131	1.981.458
Toevertouwde middelen	5.525.027	5.863.356	5.524.028	5.862.940
Afgeleide financiële instrumenten	395.689	152.326	395.689	152.326
Overige schulden	12.216	53.540	12.216	53.540
Achtergestelde schulden	0	11.344	0	11.344

Segmentatie

49. Segmentatie van de winstbijdrage

KAS BANK richt zich met haar gespecialiseerde diensten en producten in Europa tot twee hoofdgroepen, te weten Institutionele beleggers en Financiële instellingen.

Diensten zijn voor alle cliëntcategorieën beschikbaar. Hierbij wordt gebruikgemaakt van veelal dezelfde informatie-systemen en operationele afdelingen. Hierdoor is een verdeling van de materiële vaste activa en de daarmee samenhangende passiva niet mogelijk. Wel is het mogelijk de financiële vaste activa en passiva in de balans toe te rekenen aan de cliëntgroepen.

KAS BANK heeft Nederlandse, Europese en andere internationale cliënten. De ondersteuning van de dienstverlening aan deze cliënten vindt plaats vanuit Amsterdam, Londen, Wiesbaden en Frankfurt.

Vanuit Londen worden de Engelse en een aantal internationale cliënten bediend.

Vanuit Frankfurt wordt de Duitse markt bediend, vanuit Wiesbaden worden specifiek enkele investment funds bediend.

De operationele verwerking vindt hoofdzakelijk plaats op de geautomatiseerde systemen in Amsterdam.

Cliëntsegmentatie (in miljoenen euro's)

	Financiële instellingen	Institutionele beleggers	Overige ¹	Totaal
2008				
Rente	10,7	19,5	-1,3	28,9
<i>Provisie:</i>				
- Custody en IMS	4,0	24,7	0	28,7
- Clearing & settlement	24,6	13,0	0	37,6
- Verbruikleen	0,9	10,5	5,7	17,1
- Overige provisies	2,0	3,6	0,1	5,7
Handel/beleggingen	1,7	7,5	1,7	10,9
Overige baten	0	0	0,7	0,7
Directe kosten	-35,3	-45,8	-4,4	-85,5
Bijdrage	8,6	33,0	2,5	44,1
Overhead (niet-toerekenbare kosten)				-22,7
Saldo bijzondere waardeverminderingen	-19,6		-54,7	-73,4
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen				-52,0
 Activa segment	 1.092	 2.315	 3.954	 7.360
Passiva segment	1.570	4.871	920	7.360

¹ Overige betreft grotendeels treasury-activiteiten

Segmentatie

	Financiële instellingen ²	Institutionele beleggers	Overige ¹	Totaal
2007				
Rente	12,7	12,9	-4,0	21,6
<i>Provisie:</i>				
- Custody en IMS	8,1	24,7	0,0	32,8
- Clearing & settlement	27,8	11,6	0,0	39,4
- Verbruikleen	1,1	9,8	4,6	15,5
- Overige provisies	2,5	3,2	0,1	5,8
Handel/beleggingen	2,1	8,1	6,4	16,6
Overige baten	0,0	0,0	1,5	1,5
Directe kosten	-34,7	-38,4	-4,8	-77,9
Bijdrage	19,6	31,9	3,8	55,3
Overhead (niet-toerekenbare kosten)				-23,5
Saldo niet in het operationele resultaat opgenomen posten			35,5	35,5
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen				67,3
Activa segment	2.063	1.959	4.350	8.372
Passiva segment	3.155	4.548	669	8.372

¹ Overige betreft grotendeels treasury-activiteiten

² Inclusief Private Banking

Geografische segmentatie van de opbrengsten (in miljoenen euro's)

	2008	2007
Europa	115,2	162,5
Overige	14,4	11,6
Totaal	129,6	174,1

Optieregeling en verbonden partijen

50. Optieregeling

In het volgende overzicht is informatie opgenomen over het verloop en de per 31 december openstaande aantallen opties van leden van de Raad van Bestuur, voormalige leden van de Raad van Bestuur en overige personeelsleden. Voor de tranches vanaf 2002 hebben de leden van de Raad van Bestuur en enkele sleutelfunctionarissen de mogelijkheid om de einddatum met twee jaar te verlengen voor een derde van de aan hen verleende optierechten. Voor de tranches vanaf 2007 geldt deze mogelijkheid ook voor het gehele eerste echelon. Een nadere specificatie van de uitstaande opties voor de leden van de Raad van Bestuur is opgenomen onder Verbonden partijen. Vanaf 2007 geldt voor leden van de Raad van Bestuur een separate optieregeling (zie toelichting 51).

In maart 2008 zijn personeelsopties verstrekt tegen een koers van € 26,00 (2007 € 22,89) per stuk. Deze opties expireren in maart 2013, of bij gebruikmaking van de eerdergenoemde verlenging in maart 2015.

Optieregeling en verbonden partijen

	Einddatum	Uitoefenprijs in €	Openstaand per 31-12- 2007	Verleende optierechten	Uitgeoefend/ vervallen in 2008	Openstaand per 31-12- 2008
Raad van Bestuur						
<i>Toegekend tot en met 2006</i>	maart 2008	14,35	5.550	0	5.550	0
	maart 2009	15,32	7.750	0	0	7.750
	maart 2010	17,10	8.373	0	0	8.373
	maart 2012	17,10	2.687	0	0	2.687
	maart 2011	20,74	20.240	0	0	20.240
	maart 2013	20,74	10.120	0	0	10.120
	maart 2012	22,89	25.386	0	0	25.386
	maart 2014	22,89	12.694	0	0	12.694
Voormalige leden Raad van Bestuur						
	maart 2010	14,35	4.390	0	4.390	0
	maart 2009	15,32	25.386	0	15.626	9.760
	maart 2011	15,32	12.694	0	7.814	4.880
	maart 2010	17,10	25.386	0	7.813	17.573
	maart 2012	17,10	12.694	0	3.907	8.787
	maart 2011	20,74	11.880	0	0	11.880
	maart 2013	20,74	5.940	0	0	5.940
Overig personeel						
	maart 2009	20,10	3.270	0	0	3.270
	maart 2008	14,35	14.371	0	14.371	0
	maart 2009	15,32	32.143	0	10.797	21.346
	maart 2011	15,32	3.000	0	0	3.000
	maart 2010	17,10	68.612	0	15.962	52.650
	maart 2012	17,10	1.854	0	0	1.854
	maart 2011	20,74	154.950	0	7.153	147.797
	maart 2013	20,74	7.880	0	0	7.880
	maart 2012	22,89	176.778	0	8.231	168.547
	maart 2014	22,89	8.614	0	0	8.614
	maart 2013	26,00	0	184.612	0	184.612
	maart 2015	26,00	0	172.440	0	172.440
			662.642	357.052	101.614	918.080

De in het jaar 2008 verleende optierechten hebben een waarde van € 280.000,- (2007 € 300.000,-) en zijn berekend op basis van de trinominale waarderingsmethode. Deze waarde wordt in drie jaar ten laste van de winst- en verliesrekening (Personeelskosten) en ten gunste van het Eigen vermogen gebracht.

Optieregeling en verbonden partijen

De volgende indicatoren zijn hierbij gebruikt:

	2008	2007
Looptijd	5 / 7 jaar	5 / 7 jaar
Reële waarde op toekenningsmoment	2,42 / 3,67	1,43 / 1,10
Verwacht dividend	7,50% / 7,50%	7,70% / 11,25%
Verwachte volatiliteit	20,31% / 25,23%	17,17%
Uitoefenprijs	€ 26,00	€ 22,89
Uitgifteprijs	€ 26,00	€ 22,89
Risicovrije rentevoet	3,65% / 3,87%	4,04% / 4,08%
Vestingperiode	3 jaar	3 jaar
Vestingeis	Doorlopende arbeids- overeenkomst	Doorlopende arbeids- overeenkomst

De verwachte volatiliteit wordt bepaald op basis van de ontwikkeling van het aandeel KAS BANK gedurende de afgelopen vijf tot zeven jaar (looptijd van de optieserie), rekening houdend met bijzondere omstandigheden die van invloed zijn op de koers.

In het volgende overzicht is informatie opgenomen over uitgeoefende en vervallen opties. Daarnaast wordt de gemiddelde aandelenkoers waartegen uitgeoefend is weergegeven.

	Gemiddelde koers in €	Serie 14,35	Serie 15,32	Serie 17,10	Serie 20,74	Serie 20,89
Uitgeoefend in kwartaal 1 2008	25,89	24.311	8.331	12.897		
Uitgeoefend in kwartaal 2 2008	27,53		13.720	13.976		
Uitgeoefend in kwartaal 3 2008	24,49		466	128		
Uitgeoefend in kwartaal 4 2008	geen					
Vervallen in 2008			11.720	681	7.153	8.231
Totaal		24.311	34.237	27.682	7.153	8.231

51. Verbonden partijen

Er is sprake van verbonden partijen als één partij zeggenschap kan uitoefenen over een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het financiële en operationele beleid van de andere partij.

Voor KAS BANK gelden als verbonden partijen de leden van de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Commissarissen.

Optieregeling en verbonden partijen

Bezoldiging Raad van Bestuur (in duizenden euro's)

2008	Periodiek betaalde beloningen	Korte termijn variabele beloningen	Pensioen- bijdrage	Andere beloningen	Waarde toegekende opties³⁾	Waarde toegekende aandelen³⁾	Totaal
A.A. Röell	386	0	87	1	168	69	711
J.S.A. van Scheijndel (tot 1-9-2008)	171	0	49	583 ²⁾	0	0	803
N.E. Blom	249	0	56	2	87	36	430
H. Kadiks	203	0	0	80 ¹⁾	0	0	283
	1.009	0	192	666	255	105	2.227

¹⁾ Dit beloningselement is een compensatie voor het feit dat de heer Kadiks geen lange termijn variabele beloning ontvangt. De verplichting is ontstaan in 2008 en zal in 2009 worden uitbetaald.

²⁾ Dit betreft de vertrekregeling voor de heer Van Scheijndel. In 2007 is hiervoor € 700.000,- gereserveerd, een deel hiervan is verwerkt onder de periodiek betaalde beloningen.

³⁾ In verband met het gerealiseerde resultaat in 2008 zullen de voorwaardelijk toegekende opties en aandelen naar verwachting niet vesten.

2007	Periodiek betaalde beloningen	Korte termijn variabele beloningen	Pensioen- bijdrage	Andere beloningen	Waarde toegekende opties	Waarde toegekende aandelen	Totaal
A.A. Röell	367	295	89	0	81	64	896
J.S.A. van Scheijndel	249	148	62	0	45	35	539
N.E. Blom	218	126	53	3	38	30	468
H. Kadiks	210	182	0	0	0	0	392
	1.044	751	204	3	164	129	2.295

Periodiek betaalde beloningen

Deze post omvat de salarissen, de kostenvergoedingen, de hypotheekbijdrage, de leasekosten en de door de werkgever betaalde premies.

Variabele beloningen

Met ingang van 1 januari 2007 geldt voor leden van de Raad van Bestuur een nieuw beleid voor variabele beloningen. Deze beloning is vastgesteld door de Raad van Commissarissen op basis van een voorstel van de Commissie voor Benoemingen en Beloningen. Binnen de variabele beloningen wordt onderscheid gemaakt tussen korte- en langetermijnbeloningen.

De kortetermijnbeloningen zijn gebaseerd op het behaalde resultaat en de realisatie van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van het verslagjaar. Het betreft hier de in geld uit te keren variabele beloning over het verslagjaar.

De langetermijnbeloningen zijn gekoppeld aan de gemiddelde groei van de winst per aandeel over een periode van drie jaar en worden uitgekeerd in de vorm van aandelen en opties.

Optieregeling en verbonden partijen

Pensioenbijdrage

Deze post omvat de ten behoeve van leden van de Raad van Bestuur in de winst- en verliesrekening opgenomen lasten inzake pensioenen.

Andere beloningen

Deze post omvat lasten inzake afkoopregelingen, diensttijdutkeringen en non-activiteitsregelingen.

Waarde toegekende opties

Het betreft hier de waarde van de over het verslagjaar door de Raad van Commissarissen toegekende voorwaardelijke opties, waarbij als uitgangspunt voor het aantal toe te kennen opties een 'at target performance' is gehanteerd.

Waarde toegekende aandelen

Het betreft hier de waarde van de over het verslagjaar door de Raad van Commissarissen toegekende voorwaardelijke aandelen, waarbij als uitgangspunt voor het aantal toe te kennen aandelen een 'at target performance' is gehanteerd.

Op aandelen gebaseerde betalingen

Aandelen en optieplan (vanaf 1 januari 2007)

Per 1 januari 2007 geldt voor leden van de Raad van Bestuur een nieuwe variabele beloning op de lange termijn, die geheel uit een beloning in aandelen en opties bestaat.

De Commissie voor Benoemingen en Beloningen stelt jaarlijks het aantal toe te kennen aandelen en opties vast aan de hand van de beoordeling van het presteren van de leden van de Raad van Bestuur en maakt een voorstel voor de Raad van Commissarissen, die hierover besluit.

De aandelen en opties worden voorwaardelijk toegekend en worden onvoorwaardelijk drie jaar na de toekenning, onder de voorwaarde dat de leden van de Raad van Bestuur de vooraf vastgestelde doelen hebben gerealiseerd. Het lid van de Raad van Bestuur aan wie aandelen en opties zijn toegekend, dient op het moment van onvoorwaardelijke verkrijging in dienst van de vennootschap te zijn, dan wel aansluitend daaraan met pensioen te zijn gegaan.

Bij een 'at target performance' wordt een functieafhankelijk percentage over het equivalent van één jaarsalaris in de verhouding 50:50 aan aandelen en opties toegekend. Het aantal toegekende aandelen en opties is gebaseerd op de koers van het aandeel dan wel de reële waarde van de optie op het toekenningmoment. Het presteren van de leden van de Raad van Bestuur is gebaseerd op de gemiddelde groei van de operationele winst per aandeel over drie jaar:

- Gemiddelde groei WpA in drie jaar minder dan 7%: geen vesting.
- Gemiddelde groei WpA in drie jaar tussen 7% en 8%: tussen 0 en 50% van de initieel toegekende opties en aandelen wordt proportioneel onvoorwaardelijk.
- Gemiddelde groei WpA in drie jaar tussen 8% en 12%: tussen 50% en 150% van de initieel toegekende opties en aandelen wordt proportioneel onvoorwaardelijk.
- Gemiddelde groei WpA in drie jaar 12% of meer: 150% van de initieel toegekende opties en aandelen wordt proportioneel onvoorwaardelijk.

Optieregeling en verbonden partijen

Het referentieresultaat is het operationele resultaat per aandeel van het boekjaar voorafgaande aan de voorwaardelijke toekenning. De operationele winst per aandeel over 2008 is € 1,27 (2007 € 1,58; 2006 € 1,30). Na onvoorwaardelijke toekenning dienen de aandelen nog minimaal twee jaar te worden aangehouden. De opties hebben na de onvoorwaardelijke toekenning nog een looptijd van vijf jaar.

Aan de leden van de Raad van Bestuur zijn in het kader van deze regeling in 2008 voorwaardelijk 5.300 aandelen (2007 7.867) en 69.372 opties (2007 107.202) toegekend met een reële waarde van in totaal € 360.225,- (2007 € 293.000,-) Deze waarde wordt in drie jaar ten laste van de winst- en verliesrekening (Personeelskosten) en ten gunste van het Eigen vermogen gebracht. In verband met het tegenvallende resultaatniveau in 2008 heeft het management de verwachting dat de over 2008 voorwaardelijk toegekende aandelen en opties niet zullen vesten. Daarom is voor de over 2008 toegekende aandelen en opties geen last verantwoord in de winst- en verliesrekening.

In onderstaand overzicht is opgenomen hoeveel aandelen en opties in 2008 uit hoofde van de variabele beloning op de lange termijn aan de leden van de Raad van Bestuur zijn toegekend.

	Voorwaardelijk toegekende aandelen		Voorwaardelijk toegekende opties	
	over 2008	over 2007	over 2008	over 2007
A.A. Röell	3.500	3.897	45.812	53.104
J.S.A. van Scheijndel	0	2.147	0	29.261
N.E. Blom	1.800	1.823	23.560	24.837
	5.300	7.867	69.372	107.202

Bij het bepalen van de waarde van de aangeboden aandelen en opties is uitgegaan van onderstaande factoren.

	Aandelen 2008	Aandelen 2007	Opties 2008	Opties 2007
Reële waarde op toekenningsdatum	€ 19,82	€ 16,36	€ 3,68	€ 1,53
Aandelenkoers op toekenningsdatum	€ 25,00	€ 20,85	€ 25,00	€ 20,85
Looptijd opties (inclusief vestingperiode)			8 jaar	8 jaar
Vestingperiode	3 jaar	3 jaar	3 jaar	3 jaar
Vestingeis	doorlopende arbeids-overeenkomst en de criteria als hiervoor genoemd	doorlopende arbeids-overeenkomst en de criteria als hiervoor genoemd	doorlopende arbeids-overeenkomst en de criteria als hiervoor genoemd	doorlopende arbeids-overeenkomst en de criteria als hiervoor genoemd
Verwacht dividend	7,70%	4,80%	7,50%	9,03%
Verwachte volatilititeit	17,17%	18,57%	24,78%	18,57%
Risicovrije rentevoet	4,04%	4,00%	4,41%	3,95%

Optieregeling en verbonden partijen

Aandelenplan (tot en met 31 december 2006)

Tot en met verslagjaar 2006 was een aandelenplan voor leden van de Raad van Bestuur actief.

De voorwaarde voor toekenning was dat de leden van de Raad van Bestuur de vooraf vastgestelde doelen hebben gerealiseerd. De aandelen worden voorwaardelijk toegekend en worden pas onvoorwaardelijk (inclusief opgebouwd dividend) drie jaar na de toekenning. Het lid van de Raad van Bestuur aan wie aandelen zijn toegekend, dient op het moment van onvoorwaardelijke verkrijging in dienst van de vennootschap te zijn, dan wel aansluitend daaraan met pensioen te zijn gegaan.

De Commissie voor Benoemingen en Beloningen stelde bij deze regeling jaarlijks het aantal toe te kennen aandelen vast aan de hand van de beoordeling van het presteren van de leden van de Raad van Bestuur en maakt een voorstel voor de Raad van Commissarissen, die hierover besluit. Bij een 'at target performance' werd het equivalent van één maandsalaris in aandelen tegen de gewogen gemiddelde koers van het voorafgaande jaar toegekend. De aandelen die onder deze regeling zijn toegekend, worden aangehouden voor een periode van telkens vijf jaar na toekenning.

Aan de actieve leden van de Raad van Bestuur werden in 2007 over 2006 in totaal 2.937 aandelen aangeboden met een reële waarde van € 49.000,-. Deze waarde wordt in drie jaar ten laste van de winst- en verliesrekening (Personeelskosten) en ten gunste van het Eigen vermogen gebracht.

De aan het in 2006 gepensioneerde lid van de Raad van Bestuur voorwaardelijk toegekende aandelen over 2006 (378 stuks; reële waarde € 6.300,-) en over 2005 (1.106 stuks, reële waarde € 18.200,-) zijn door de Raad van Commissarissen in 2008 onvoorwaardelijk toegekend.

In het volgende overzicht is informatie opgenomen over het verloop van de tot en met 2006 toegekende aandelen aan de (voormalige) leden van de Raad van Bestuur.

	Voorwaardelijk per 1-1-2008	Onvoorwaardelijk in 2008	Voorwaardelijk per 31-12-2008
A.A. Röell			
over 2005	1.430	0	1.430
over 2006	1.292	0	1.292
	2.722	0	2.722
J.S.A. van Scheijndel (tot 1-9-2008)			
over 2005	1.085	0	1.085
over 2006	890	0	890
	1.975	0	1.975
N.E. Blom			
over 2006	755	0	755
	755	0	755
J.P. van Veenendaal (tot 1-6-2007)			
over 2005	1.106	1.106	0
over 2006	378	378	0
	1.484	1.484	0

Optieregeling en verbonden partijen

Bij het bepalen van de waarde van de aangeboden aandelen is uitgegaan van onderstaande factoren:

	Over 2006	Over 2005
Reële waarde op toekenningsdatum	€ 16,61	€ 16,48
Aandelenkoers op toekenningsdatum	€ 22,89	€ 20,45
Vestingperiode	3 jaar	3 jaar
Vestingeis	Doorlopende arbeidsovereenkomst	Doorlopende arbeidsovereenkomst
Verwacht dividend	8,00%	5,39%
Verwachte volatiliteit	19,00%	14,60%
Risicovrije rentevoet	4,00%	3,41%

De actieve bestuurder, N.E. Blom, houdt 400 (2007 400) certificaten van aandelen in de vennootschap.

Optieregeling en verbonden partijen

Optieregeling (tot en met 31 december 2006)

In het volgende overzicht is informatie opgenomen over het verloop en de ultimo jaar openstaande aantallen opties van (voormalige) leden van de Raad van Bestuur.

	Einddatum	Uitoefenprijs	Openstaand per 31-12- 2007	Uitgeoefend/ vervallen in 2008	Openstaand per 31-12-2008
A.A. Röell	maart 2010	17,10	813		813
	maart 2012	17,10	407		407
	maart 2011	20,74	9.760		9.760
	maart 2013	20,74	4.880		4.880
	maart 2012	22,89	9.760		9.760
	maart 2014	22,89	4.880		4.880
			30.500	0	30.500
J.S.A. van Scheijndel	maart 2008	14,35	5.000	5.000	0
	maart 2009	15,32	4.750		4.750
	maart 2010	17,10	4.560		4.560
	maart 2012	17,10	2.280		2.280
	maart 2011	20,74	7.813		7.813
	maart 2013	20,74	3.907		3.907
	maart 2012	22,89	7.813		7.813
	maart 2014	22,89	3.907		3.907
			40.030	5.000	35.030
N.E. Blom	maart 2008	14,35	550	550	0
	maart 2009	15,32	3.000		3.000
	maart 2010	17,10	3.000		3.000
	maart 2011	20,74	2.667		2.667
	maart 2013	20,74	1.333		1.333
	maart 2012	22,89	7.813		7.813
	maart 2014	22,89	3.907		3.907
			22.270	550	21.720
Totaal			92.800	5.550	87.250

Optieregeling en verbonden partijen

Opbrengst uitgeoefende optierechten 2008

	Uitoefenprijs	Koers	Aantal	Resultaat €
J.S.A. van Scheijndel	14,35	25,85	5.000	57.497
N.E. Blom	14,35	25,85	550	6.320

Conform zijn vertrekregeling blijven ten aanzien van de door de heer Van Scheijndel verkregen aandelen en opties uit hoofde van de tot en met 31 december 2006 geldende regeling de rechten onverkort gelden. De verkregen opties en aandelen uit hoofde van de vanaf 1 januari 2007 geldende regeling worden gefixeerd op 'at target performance', tenzij in 2010 blijkt dat het percentage onder 100% uitkomt. In dat laatste geval zal de heer J.S.A. van Scheijndel hetzelfde lagere percentage ontvangen als de overige leden van de Raad van Bestuur.

Leningen

De actieve leden van de Raad van Bestuur houden geen (2007 geen) kredieten, leningen en garanties aan. Indien leden van de Raad van Bestuur gebruikmaken van de kredietfaciliteiten van de bank gelden dezelfde condities als voor het overige personeel. Deze condities zijn marktconform.

52. Bezoldiging Raad van Commissarissen

Het aantal commissarissen ultimo 2008 is zes (2007 zes). De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen afzonderlijk, inclusief de vergoeding voor de subcommissies van de Raad, is in 2008 als volgt (in duizenden euro's).

	2008	2007
P. Ribourdouille (tot 23-04-2008)	14	40
D.J.M.G. Baron van Slingelandt (vanaf 25-04-2007)	42	23
D.J. de Beus (tot 25-04-2007)	0	11
C. Griffioen	33	30
A.H. Lundqvist	35	30
R.A.H. van der Meer	37	34
H. Donkervoort	36	36
J.M.G. Frijns (vanaf 23-04-2008)	26	0
	223	204

De leden van de Raad van Commissarissen houden geen (2007 nihil) leningen en garanties aan bij KAS BANK en bezitten geen aandelen KAS BANK.

Honorarium controlerend accountant

53. Honorarium controlerend accountant

Hieronder volgt een overzicht van de kosten zoals verantwoord in de winst- en verliesrekening van KPMG Accountants N.V. (externe accountant KAS BANK) voor de geleverde diensten (in duizenden euro's).

	2008	2007
KPMG Accountants N.V.:		
Controle van de jaarrekening	515	517
Andere controleopdrachten	64	24
Overig KPMG-netwerk:		
Fiscale adviesdiensten	88	163
Andere niet-controleopdrachten	389	426
	1.056	1.130

Bovengenoemde bedragen zijn inclusief niet-terugvorderbare btw ter hoogte van € 176.000.- (2007 € 196.000,-).

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

<i>In duizenden euro's</i>	2008	2007
Baten		
Rentebaten	311.040	318.557
Rentelasten	282.372	297.015
Rente	28.668	21.542
Provisiebaten	104.559	112.354
Provisielasten	16.804	18.950
Provisie	87.755	93.404
Resultaat dochtermaatschappijen	-6.616	1.452
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	9.071	16.087
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	1.888	15.005
Resultaat beleggingen	10.959	31.092
Overige baten	572	26.199
Totaal baten	121.338	173.689
Bedrijfslasten		
Personeelskosten	68.859	63.308
Andere beheerskosten	29.063	29.702
Afschrijvingen	7.473	9.075
Operationele bedrijfslasten	105.395	102.085
Bijzondere waardeverminderingen	67.184	4.702
Totaal bedrijfslasten	172.579	106.787
Resultaat over de verslagperiode voor belastingen	-51.241	66.902
Belastingen	-11.308	15.966
Resultaat over de verslagperiode	-39.933	50.936

Vennootschappelijke balans

In duizenden euro's

2008

2007

Activa

Geldmiddelen en tegoeden bij de centrale bank	1.247.447	934.740
Bankiers	1.691.618	2.023.142
Kredieten	2.441.312	2.361.653
Reverse repurchase agreements	732.641	1.402.608
Afgeleide financiële instrumenten	386.095	169.273
Beleggingen tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening		
• Beleggingen voor handelsdoeleinden	5.583	0
• Beleggingen geclassificeerd als activa tegen reële waarde met waardemutaties door de winst- en verliesrekening	26.893	0
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	678.891	1.368.193
Financiële vaste activa	43.832	33.131
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	50.531	51.439
Immateriële activa	7.688	6.744
Uitgestelde belastingvorderingen	2.420	8.736
Acute belastingvorderingen	35.570	9.805
Overige activa	23.921	27.497
Overlopende activa	19.134	13.682
Totaal activa	7.393.576	8.410.643

Passiva

Bankiers	1.217.131	1.981.458
Toevertrouwde middelen	5.563.024	5.903.086
Afgeleide financiële instrumenten	395.689	152.326
Uitgestelde belastingverplichtingen	8.623	12.446
Acute belastingverplichtingen	1.233	2.507
Voorzieningen	906	1.000
Overige schulden	10.026	53.540
Overlopende passiva	26.381	30.862
Langlopende personeelsverplichtingen	3.055	7.137
Achtergestelde schulden	0	11.344
Totaal verplichtingen	7.226.068	8.155.706

Aandelenkapitaal	15.699	15.699
Reserve ingekochte eigen aandelen	-25.417	-14.675
Agioreserve	21.569	21.569
Herwaarderingsreserve	19.937	18.890
Wettelijke reserve	4.827	2.214
Overige reserves	170.826	167.368
Onverdeelde winst	-39.933	43.872

Totaal Eigen vermogen toekomend aan de aandeelhouders van de bank	167.508	254.937
Totaal passiva	7.393.576	8.410.643

Voorwaardelijke verplichtingen	74.615	150.908
--------------------------------	--------	---------

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Samenvatting van de waarderingsgrondslagen

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW met toepassing van de waarderingsgrondslagen die zijn toegepast in de geconsolideerde jaarrekening. Uitzondering hierop vormen de waarderingsgrondslagen ten aanzien van Financiële vaste activa en Wettelijke reserve.

Financiële vaste activa

De geconsolideerde dochtermaatschappijen en deelnemingen waarin KAS BANK invloed van betekenis op het zakelijk en financieel belang kan uitoefenen, worden in de vennootschappelijke jaarrekening gewaardeerd op de netto-vermogenswaarde conform de waarderingsgrondslagen van KAS BANK, rekening houdend met de omvang van het door KAS BANK aangehouden belang.

Financiële vaste activa (in duizenden euro's)	Groeps- Vordering op groeps-		Totaal
	maatschappijen	maatschappijen	
Stand per 1 januari 2008	27.590	5.541	33.131
Verstrekke lening	0	13.113	13.113
Uitkering winst vorig boekjaar	-1.452	0	-1.452
Resultaat over de verslagperiode	-6.616	0	-6.616
Aankopen	5.287	0	5.287
Mutatie herwaarderingsreserve	369	0	369
Stand per 31 december 2008	25.178	18.654	43.832

Tot de belangrijkste dochtermaatschappijen per 31 december 2008 behoren:

- Amsterdam Depositary Company N.V. Amsterdam
- KAS Derivaten Clearing N.V. Amsterdam
- KAS Fondsbeheer B.V. Amsterdam
- KAS BANK Effectenbewaarbedrijf N.V. Amsterdam
- KAS Trust B.V. Amsterdam
- KAS Servicing B.V. Amsterdam
- KAS Participatiemaatschappij B.V. Amsterdam
- Centrum voor Fondsenadministratie B.V. Amsterdam
- Addition Knowledge House B.V. (per 1 januari 2008) Amsterdam
- KAS Europe BVBA (per 19 mei 2008) Brussel
- KB Deutschland Holding GmbH (per 16 mei 2008) Wiesbaden
 - KAS Investment Servicing GmbH (per 1 juli 2008) Wiesbaden

Een volledige lijst met dochtermaatschappijen is gedeponeerd bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam. Behoudens een belang van 50% plus één aandeel in Addition Knowledge House B.V. houdt KAS BANK in alle dochtermaatschappijen een 100%-belang.

Wettelijke reserve

De wettelijke reserve is gevormd vanuit de overige reserves en betreft de geactiveerde eigen ontwikkelde software.

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Niet in balans opgenomen financiële verplichtingen

De vennootschap heeft zich op grond van artikel 403 lid 1 sub f van het Burgerlijk Wetboek, Boek 2, Titel 9 hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de schulden die voortvloeien uit de rechtshandelingen van bovengenoemde dochtermaatschappijen behalve Addition Knowledge House B.V., KAS Europe BVBA en KB Deutschland Holding GmbH.

Belastingen

Bovengenoemde vennootschappen zijn onderdeel van de fiscale eenheid van KAS BANK, behoudens Amsterdam Depositary Company N.V., KAS Derivaten Clearing N.V., KAS BANK Effectenbewaarbedrijf N.V., Addition Knowledge House B.V., KAS Europe BVBA, KB Deutschland Holding GmbH en KAS Investment Servicing GmbH. KAS BANK is hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Bestuursverklaring en ondertekening

Bestuursverklaring

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van KAS BANK verklaren hierbij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de uitgevende instelling en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

Amsterdam, 20 maart 2009

De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van KAS BANK

Raad van Bestuur

A.A. Röell
N.E. Blom
H. Kadiks

Raad van Commissarissen

D.J.M.G. Baron van Slingelandt
C. Griffioen
A.H. Lundqvist
R.A.H. van der Meer
H. Donkervoort
J.M.G. Frijns

Overige gegevens

Resultaatbestemming 2008

De statutaire bepalingen dienaangaande luiden:

Artikel 25 Uitkeringen, reserves, verliezen

1. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts dividenden en andere uitkeringen doen voor zover haar eigen vermogen groter is dan het bedrag van het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal, vermeerderd met de reserves die krachtens de Wet moeten worden aangehouden.
2. Uit de winst, die in het laatst verstreken boekjaar is behaald, wordt allereerst, zo mogelijk, op de preferente aandelen een dividend uitgekeerd, zijnde een percentage van het op die aandelen gestorte bedrag, welk percentage is gerelateerd aan het gemiddelde rendement op de vijf langstlopende staatsleningen, berekend op de wijze als hierna bepaald. De berekening van het percentage van het op de preferente aandelen uit te keren dividend geschiedt door het rekenkundig gemiddelde te nemen van het gemiddelde effectieve rendement van de leningen, als hiervoor bedoeld, zoals opgemaakt door het Centraal Bureau voor de Statistiek en gepubliceerd in de Officiële Prijscourant van NYSE Euronext Amsterdam N.V. berekend over de eerste twintig beursdagen van de laatste tweeëntwintig beursdagen, voorafgaande aan de dag van eerste uitgifte van preferente aandelen, verhoogd met een door de Raad van Bestuur vastgesteld en door de Raad van Commissarissen goedgekeurd percentage ter grootte van maximaal een half procentpunt afhankelijk van de dan geldende marktomstandigheden. Indien en voor zover de winst niet voldoende is om de hiervoor in dit lid bedoelde uitkering volledig te doen, zal het tekort worden uitgekeerd ten laste van de reserves.
3. In geval van intrekking met terugbetaling van preferente aandelen wordt op de dag van terugbetaling een uitkering gedaan op de ingetrokken preferente aandelen, welke uitkering berekend wordt zoveel mogelijk in overeenstemming met het bepaalde in lid 2 en lid 4 en wel naar tijdsgelang te berekenen over de periode vanaf de dag waarover voor het laatst een uitkering als bedoeld in lid 2 en lid 4 werd gedaan – dan wel indien de preferente aandelen na een zodanige dag zijn geplaatst: vanaf de dag van plaatsing – tot aan de dag van terugbetaling.
4. Indien in enig boekjaar de winst casu quo de uitkeerbare reserves niet toereikend zijn om de hiervoor in dit artikel bedoelde uitkeringen te doen, vindt in de daarop volgende boekjaren het hiervoor in lid 2, eerste twee zinnen, bepaalde en het bepaalde in lid 5 tot en met lid 6 eerst toepassing nadat het tekort is ingehaald.
5. De Raad van Bestuur is bevoegd met voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen de na toepassing van de vorige leden overblijvende winst geheel of gedeeltelijk toe te voegen aan de reserves.
6. De na reservering als bedoeld in het vorige lid eventueel resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering. Besluit de Algemene Vergadering tot uitkering, dan geschiedt deze aan de houders van gewone aandelen in verhouding van hun bezit aan gewone aandelen.
7. Voor zover de Algemene Vergadering niet besluit tot uitkering van winst over enig boekjaar, wordt die winst bij de reserves gevoegd.
8. De Raad van Bestuur kan, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, besluiten tot uitkering van een interim-dividend indien aan het vereiste van lid 1 en lid 13 van dit artikel is voldaan. Op de uitbetaling van het interim-dividend is het bepaalde in lid 10 van dit artikel van overeenkomstige toepassing.
9. De Algemene Vergadering kan uitsluitend op grond van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd voorstel van de Raad van Bestuur besluiten tot winstuitkering ten laste van een voor uitkering vatbare reserve.

Overige gegevens

10. De Algemene Vergadering kan op grond van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd voorstel van de Raad van Bestuur besluiten tot uitkeringen van winst – of ook ten laste van een voor uitkering vatbare reserve – in aandelen van de vennootschap of in certificaten daarvan, zulks onverminderd het in artikel 4 van deze statuten bepaalde.
11. Winstuitkeringen vinden plaats ter plaatse en ten tijde als door de Raad van Bestuur te bepalen, doch uiterlijk binnen één maand na het daartoe door de Algemene Vergadering genomen besluit. Winstuitkeringen worden aangekondigd per brief aan aandeelhouders en tevens bij advertentie in een landelijk verschijnend dagblad en in de Officiële Prijscourant van NYSE Euronext Amsterdam N.V.
12. Winstuitkeringen waarover binnen vijf jaar na de dag waarop zij opeisbaar zijn niet is beschikt, vervallen ten bate van de vennootschap.
13. Tussentijdse uitkeringen geschieden met inachtneming van artikel 2:105, lid 4, Burgerlijk Wetboek.

Overige gegevens

Voorgestelde resultaatbestemming 2008 (in duizenden euro's)

De Raad van Bestuur stelt aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, na goedkeuring door de Raad van Commissarissen, de volgende resultaatverdeling voor:

Bestemming van het resultaat volgens de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2008

Resultaat over de verslagperiode	-39.933
Interim-dividend	-7.065
Slotdividend	0
Totaal te onttrekken aan de overige reserves	-46.998

Op basis van resultaat over het eerste halfjaar 2008 is een interim-dividend uitbetaald van € 7,1 mln (2007 € 7,1 mln). In de tweede helft is het totaalresultaat over 2008 in een verlies omgeslagen. Als gevolg hiervan zal de Raad van Commissarissen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, te houden op 22 april 2009, adviseren KAS BANK het dividend over 2008 te laten vaststellen op € 0,45 (2007 € 2,60) per aandeel, zijnde het reeds uitgekeerde interim-dividend. Indien hiervoor goedkeuring wordt verleend, zal het slotdividend op nihil (2007 € 2,15) worden gesteld.

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van KAS BANK N.V.**Verklaring betreffende de jaarrekening**

Wij hebben de in dit jaarverslag in pagina 30 tot en met pagina 111 opgenomen jaarrekening 2008 van KAS BANK N.V. te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de vennootschappelijke jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2008, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2008 en uit een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De vennootschappelijke jaarrekening bestaat uit de vennootschappelijke balans per 31 december 2008 en de vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2008 met de toelichting.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Accountantsverklaring

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van KAS BANK N.V. per 31 december 2008 en van het resultaat en de kasstromen over 2008 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van KAS BANK N.V. per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 20 maart 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

D. Korf RA

Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK

Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK ('de Stichting') beheert en administreert een aanzienlijk deel van de gewone aandelen in het geplaatste kapitaal in de vennootschap. De Stichting geeft daartegenover met medewerking van de vennootschap beperkt royeerbare certificaten uit. De Stichting oefent alleen zelf het stemrecht uit op de aandelen waarvoor geen stemvolmacht aan de certificaathouders is afgegeven of waarvoor geen steminstructie is ontvangen. Op deze wijze wordt de continuïteit in de besluitvorming binnen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bevorderd en kan er sprake zijn van een volwaardige vergadering, waarin niet een toevallige minderheid van stemgerechtigden het besluitvormingsproces in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan bepalen.

Conform artikel 18 van de administratievoorwaarden van de Stichting brengt het bestuur hierbij verslag uit van zijn werkzaamheden in het verslagjaar.

Het bestuur heeft in 2008 tweemaal vergaderd ten kantore van de vennootschap. Daarnaast heeft het bestuur in het verslagjaar enkele malen telefonisch, schriftelijk en per e-mail contact onderhouden. Het bestuur was ook vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 april 2008 en bij de vergadering van certificaathouders op 13 oktober 2008.

In 2008 is voor het eerst een vergadering van certificaathouders van KAS BANK gehouden. In deze informatieve vergadering heeft het bestuur van de Stichting de corporategovernanceontwikkelingen binnen de vennootschap toegelicht en hebben de certificaathouders volop de gelegenheid gekregen hun opvattingen kenbaar te maken. Aan de orde is geweest de aanpassing van de doelomschrijving van de Stichting. De doelomschrijving is aangescherpt in die zin dat het behartigen van de belangen van de certificaathouders centraal staat, waarbij ook de belangen van de vennootschap, de daarmee verbonden onderneming en alle stakeholders worden betrokken. Ook de benoeming van de bestuursleden van de Stichting is besproken. De bestuursleden worden voortaan benoemd door het bestuur zelf zonder enige invloed van de vennootschap. Inmiddels zijn de statuten van de Stichting in deze zin aangepast.

Voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 23 april 2008 heeft de Stichting aan 52 certificaathouders en/of hun gevolmachtigden stemvolmachten verleend, tegenover 40 het jaar ervoor. De Stichting heeft van twee certificaathouders steminstructie ontvangen. De aanwezige aandeelhouders en certificaathouders vertegenwoordigden circa 51,3% van het stemgerechtigde kapitaal in de vergadering. De Stichting vertegenwoordigde daarmee circa 48,7% van het stemrecht.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de agenda voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 23 april 2008 en van de daarin opgenomen voorstellen van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur vragen gesteld aan de Raad van Bestuur van de vennootschap en uitleg op een aantal van de punten laten geven. Op basis hiervan en het belang van de vennootschap, de daarmee verbonden onderneming en alle daarbij betrokkenen afwegende, heeft de Stichting besloten om op alle punten van de agenda vóór te stemmen.

In 2008 is het totaal aantal gewone aandelen in het geplaatste kapitaal van de vennootschap ongewijzigd gebleven op 15.699.017. De Stichting administreerde hiervan aan het einde van het jaar 15.613.737 gewone aandelen, waartegenover evenzoveel certificaten zijn uitgegeven. Daarmee is circa 99,5% van het totaal uitstaande aandelenkapitaal gecertificeerd. De toename van het aantal door de Stichting geadmistreerde

aandelen ten opzichte van het jaar ervoor (circa 94%) is het gevolg van certificering door een houder van aandelen op naam.

De werkzaamheden verbonden aan de feitelijke administratie worden verricht door de vennootschap. De kosten van de Stichting over 2008 bedroegen circa € 20.000 en hadden met name betrekking op de vergoeding van de bestuurders en de CF-omslag van het Centrum voor Fondsenadministratie. De vennootschap heeft zich verbonden om jaarlijks aan de Stichting een bedrag ter beschikking te stellen, waaruit de Stichting deze kosten kan voldoen.

In 2008 was volgens rooster aan de beurt om als lid van het bestuur af te treden de heer drs. A. Baan. De heer Baan werd, overeenkomstig de aanbeveling van het bestuur, door de Raad van Commissarissen van KAS BANK met ingang van 1 juli 2008 herbenoemd als onafhankelijk bestuurder van de Stichting voor een termijn van drie jaar. In 2009 is volgens rooster de heer Zwarts aan de beurt om af te treden en in 2010 de heer Tesselhoff.

De bestuursleden ontvangen voor hun bestuursfunctie ieder een bezoldiging van € 6.000 per jaar. De genoemde onafhankelijke leden van het bestuur zijn geen met de vennootschap verbonden personen als bedoeld in artikel 4 lid 1 van de statuten van de Stichting. Een overzicht van de functies van de bestuurders van de Stichting ligt ter inzage bij de vennootschap.

Amsterdam, 20 maart 2009

Het Bestuur:

Drs. A. Baan, voorzitter

Drs. Chr.H. Tesselhoff

H. Zwarts

Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK Effectenbewaarbedrijf

Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK Effectenbewaarbedrijf ('de Stichting') houdt alle aandelen in KAS BANK Effectenbewaarbedrijf N.V. ('KASEB') en heeft daartegenover aan KAS BANK niet-royeerbare certificaten van aandeel uitgegeven. KASEB treedt ten behoeve van KAS BANK op als bewaarder van effecten voor cliënten van KAS BANK, voor zover dergelijke effecten door bewaring door KAS BANK tot het vermogen van KAS BANK zouden behoren. Iedere andere bedrijfsuitoefening dan de bewaring van effecten, die commercieel risico met zich meebrengt, is van het doel van KASEB uitdrukkelijk uitgesloten. De bewaring door KASEB vindt plaats onder toepassing van de 'Bepalingen betreffende de bewaarneming van effecten' ('Bepalingen'), waarin KAS BANK ten behoeve van haar cliënten de juiste nakoming van alle verplichtingen van KASEB jegens hen garandeert.

De werkzaamheden verbonden aan de bewaring worden verricht door KAS BANK, die tevens als directie van KASEB optreedt. De Bepalingen kunnen door KAS BANK en KASEB tezamen worden gewijzigd en aangevuld, mits daarvoor de voorafgaande goedkeuring van de Stichting is verkregen. In de Statuten van de Stichting is bepaald dat ten minste de helft van het aantal bestuursleden dient te bestaan uit anderen dan personen in dienst van KAS BANK of van met haar gelieerde instellingen. Aan dat vereiste wordt voldaan.

Op 5 februari 2009 heeft het bestuur van de Stichting vergaderd over de jaarrekening van KASEB over 2008. Het bestuur heeft kennisgenomen van de rapportage van KPMG Accountants N.V. betreffende zijn onderzoek naar opzet en bestaan van de door KAS BANK getroffen regelingen ten aanzien van vermogensscheiding per 31 december 2008. KPMG Accountants N.V. heeft vastgesteld dat de door KAS BANK getroffen regelingen ten aanzien van vermogensscheiding in opzet en bestaan in overeenstemming zijn met de wettelijke bepalingen hierover. Na goedkeuring en vaststelling van de jaarrekening werd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van KASEB de directie van de vennootschap decharge verleend voor het door haar in 2008 gevoerde beleid.

In 2008 was de heer mr. D.H. Cross volgens rooster aan de beurt om af te treden als lid van het bestuur. De heer Cross werd door het bestuur herbenoemd, nadat de Raad van Commissarissen van KAS BANK de herbenoeming had goedgekeurd. In 2009 is de heer Voogd aan de beurt om af te treden als lid van het bestuur. De heer Voogd is door het bestuur herbenoemd onder de voorwaarde van goedkeuring van de benoeming door de Raad van Commissarissen van KAS BANK.

In 2008 is de heer drs. J.S.A. van Scheijndel afgetreden als lid van het bestuur. Als zijn opvolger in het bestuur is benoemd de heer R.J. Kooijman RA, CFO en met ingang van 22 april 2009 lid van de Raad van Bestuur van KAS BANK, zulks voor de periode die de heer Van Scheijndel nog te vervullen had.

Amsterdam, 5 februari 2009

Het Bestuur:

Mr. D.H. Cross, voorzitter (2011)

Mr. R.P. Voogd (2009)

R.J. Kooijman RA (2010)

Verslag van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS Derivaten Clearing

Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS Derivaten Clearing ('de Stichting') houdt alle aandelen in KAS Derivaten Clearing N.V. ('KASDC') en heeft daartegenover aan KAS BANK niet-royeerbare certificaten van aandeel uitgegeven. KASDC treedt ten behoeve van KAS BANK op als clearing member en als houder van de derivatenposities van de cliënten van KAS BANK. Iedere andere bedrijfsuitoefening die commercieel risico met zich meebrengt, is van het doel van KASDC uitdrukkelijk uitgesloten. Het aanhouden door KASDC van posities van cliënten vindt plaats onder toepassing van de 'Bepalingen betreffende het aanhouden van afgeleide rechten (derivaten)' ('Bepalingen'), waarin KAS BANK ten behoeve van haar cliënten de juiste nakoming van alle verplichtingen van KASDC jegens hen garandeert. De administratie van de posities wordt verricht door KAS BANK, die tot 1 september 2007 tevens als enig bestuurder van KASDC is opgetreden. De Bepalingen kunnen door KAS BANK en KASDC tezamen worden gewijzigd en aangevuld, mits daarvoor de voorafgaande goedkeuring van de Stichting is verkregen. In de Statuten van de Stichting is bepaald dat ten minste de helft van haar bestuur dient te bestaan uit anderen dan personen in dienst van KAS BANK of van met haar gelieerde instellingen. Aan dat vereiste wordt voldaan.

Op 5 februari 2009 heeft het bestuur van de Stichting vergaderd over de jaarrekening van KASDC over 2008. Het bestuur heeft kennisgenomen van de rapportage van KPMG Accountants N.V. betreffende zijn onderzoek naar opzet en bestaan van de door KAS BANK getroffen regelingen ten aanzien van vermogensscheiding per 31 december 2008. KPMG Accountants N.V. heeft vastgesteld dat de door KAS BANK getroffen regelingen ten aanzien van vermogensscheiding in opzet en bestaan in overeenstemming zijn met de wettelijke bepalingen hierover. Na goedkeuring en vaststelling van de jaarrekening werd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van KASDC de directie van de vennootschap decharge verleend voor het door haar in 2008 gevoerde beleid.

In 2008 was de heer mr. D.H. Cross volgens rooster aan de beurt om af te treden als lid van het bestuur. De heer Cross werd door het bestuur herbenoemd, nadat de Raad van Commissarissen van KAS BANK de herbenoeming had goedgekeurd. In 2009 is de heer Voogd aan de beurt om af te treden als lid van het bestuur. De heer Voogd is door het bestuur herbenoemd onder de voorwaarde van goedkeuring van de benoeming door de Raad van Commissarissen van KAS BANK.

In 2008 is de heer drs. J.S.A. van Scheijndel afgetreden als lid van het bestuur. Als zijn opvolger in het bestuur is benoemd de heer R.J. Kooijman RA, CFO en met ingang van 22 april 2009 lid van de Raad van Bestuur van KAS BANK, zulks voor de periode die de heer Van Scheijndel nog te vervullen had.

Amsterdam, 5 februari 2009

Het Bestuur:

Mr. D.H. Cross, voorzitter	(2011)
Mr. R.P. Voogd	(2009)
R.J. Kooijman RA	(2010)

Corporate governance

Op 1 januari 2004 is de Nederlandse corporategovernancecode ('code') van de Commissie Tabaksblad in werking getreden. Deze code bevat beginselen en bestpracticebepalingen van goed ondernemingsbestuur in Nederland. In een gedetailleerd overzicht heeft de vennootschap beschreven in hoeverre en op welke wijze zij aan de bestpracticebepalingen van de code voldoet ('apply or explain'). Dit overzicht is te vinden op de website van KAS BANK (www.kasbank.com) onder corporate governance. Onder iedere bestpracticebepaling is aldaar de toelichting van KAS BANK opgenomen.

Hoofdpijnen corporategovernancestructuur

Hieronder volgen de hoofdpijnen van de corporategovernancestructuur van de vennootschap waarin het stelsel van het bestuur door de Raad van Bestuur, van het toezicht daarop door de Raad van Commissarissen, van de verantwoording daarover aan de kapitaalverschaffers en van de zeggenschap van de kapitaalverschaffers uiteengezet wordt. De beschrijving is onder meer gebaseerd op de statuten zoals deze luiden per 6 juni 2006.

Raad van Bestuur

KAS BANK is een structuurvennootschap. Dat betekent dat de bepalingen van Titel 4, afdeling 6 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op haar van toepassing zijn. De vennootschap wordt bestuurd door een Raad van Bestuur bestaande uit twee of meer bestuurders. De Raad van Bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de bij de vennootschap betrokkenen af. De werkwijze van de Raad van Bestuur ligt vast in de statuten van de vennootschap en in het reglement Raad van Bestuur. De statuten en het reglement zijn op de website van de vennootschap beschikbaar.

De bestuurders worden benoemd door de Raad van Commissarissen en kunnen door hem worden ontslagen. De Raad van Commissarissen geeft kennis aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van een voorgenomen benoeming van een bestuurder. De Ondernemingsraad wordt in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over een voorgenomen besluit tot benoeming of ontslag van een bestuurder van de vennootschap. Over een voorgenomen ontslag van een bestuurder hoort de Raad van Commissarissen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Een aantal bestuursbesluiten is onderworpen aan voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen respectievelijk van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Krachtens aanwijzing door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is de Raad van Bestuur bevoegd onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen te besluiten tot uitgifte van aandelen tot een maximum van 10% van het geplaatste kapitaal van de vennootschap. Krachtens machtiging door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is de Raad van Bestuur voorts bevoegd onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen tot inkoop van eigen aandelen. Deze aanwijzing c.q. machtiging wordt jaarlijks aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gevraagd voor de daarin gespecificeerde aantallen en geldt steeds voor 18 maanden.

Elke vorm van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en bestuurders wordt vermeden. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders spelen, die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of de betreffende bestuurders, behoeven voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen. In voorkomende gevallen van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en bestuurders zullen de bestpracticebepalingen van de corporategovernancecode (II.3.2-II.3.4)

worden nageleefd. In het verslagjaar is geen sprake geweest van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en bestuurders.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van KAS BANK heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en staat de Raad van Bestuur met raad terzijde. Bij ontstentenis van alle bestuurders berust het bestuur van de vennootschap tijdelijk bij de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de bij de vennootschap betrokkenen af. De werkwijze van de Raad van Commissarissen ligt vast in de statuten van de vennootschap en in het reglement Raad van Commissarissen. Daarnaast heeft de Raad van Commissarissen een profielschets vastgesteld voor zijn omvang en samenstelling. De Raad van Commissarissen is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, de Raad van Bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Het reglement en de profielschets zijn op de website van de vennootschap beschikbaar.

De leden van de Raad van Commissarissen worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Bestuur, de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Ondernemingsraad kunnen aan de Raad van Commissarissen personen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. De Ondernemingsraad heeft recht van bezwaar tegen een door de Raad van Commissarissen voorgenomen voordracht. De Ondernemingsraad heeft daarnaast een versterkt aanbevelingsrecht ten aanzien van de commissaris met sociaal beleid in de portefeuille.

Elke vorm van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en commissarissen wordt vermeden. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen, die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of de betreffende commissarissen, behoeven voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen. In voorkomende gevallen van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en commissarissen zullen de bestpracticebepalingen van de corporategovernancecode (III.6.1-III.6.4) worden nageleefd. In het verslagjaar is geen sprake geweest van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en commissarissen.

Een commissaris kan maximaal driemaal voor een periode van vier jaar zitting hebben in de Raad van Commissarissen. Een commissaris treedt af op de leeftijd van 72 jaar. Een commissaris kan onder bepaalde omstandigheden (bijvoorbeeld bij verwaarlozing van zijn taak of ingrijpende wijziging van omstandigheden) op verzoek van de Raad van Commissarissen worden geschorst of ontslagen door de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

KAS BANK stimuleert een volwaardige deelname van aandeelhouders aan de besluitvorming in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door zo veel mogelijk aandeelhouders en certificaathouders actief uit te nodigen en beperking van het stemrecht zo veel mogelijk te elimineren. Een houder van aandelen of certificaten die één procent (1%) van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigt kan onder bepaalde voorwaarden een onderwerp op de agenda laten plaatsen. Het uitgangspunt dat in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de aandeelhouder stemrecht heeft en de certificaathouder alleen het woord kan voeren wordt steeds meer verlaten. Jaarlijks wordt ten minste één Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden.

De certificaathouder die in persoon of via een gemachtigde aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders deelneemt, krijgt desverzocht van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK ('Administratiekantoor') onbeperkt en onvoorwaardelijk volmacht om in die vergadering stemrecht uit te oefenen. Dus ook in situaties die wel omschreven worden als 'oorlogstijd' (dreigend vijandig bod, één partij met een 25%-belang of het belang van de vennootschap is in het geding) wordt stemvolmacht verleend. De certificaathouder kan zijn stemrecht naar eigen inzicht uitoefenen. De certificaathouder kan ook een bindende steminstructie aan het Administratiekantoor geven.

De bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zijn in wet en statuten vastgelegd.

De belangrijkste bevoegdheden zijn hieronder zakelijk weergegeven:

- goedkeuring van besluiten die een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van KAS BANK of haar onderneming met zich meebrengen;
- vaststelling van het bezoldigingsbeleid en goedkeuring van de aandelen- en optieregeling Raad van Bestuur;
- benoeming en bezoldiging leden Raad van Commissarissen;
- opzeggen van het vertrouwen in de Raad van Commissarissen;
- vaststelling van de jaarrekening;
- uitkering van de na reservering resterende winst aan de aandeelhouders of toevoeging aan de reserves;
- dechargeverlening Raad van Bestuur;
- dechargeverlening Raad van Commissarissen;
- verlenen van de bevoegdheid aan de Raad van Bestuur tot uitgifte van aandelen en machtigen van de Raad van Bestuur tot inkoop eigen aandelen;
- besluit tot wijziging van de statuten van de vennootschap, tot het aangaan van een juridische fusie of splitsing dan wel tot ontbinding van de vennootschap (op gezamenlijk voorstel van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen).

De overdracht van gewone aandelen en de overdracht van met medewerking van de vennootschap uitgegeven certificaten van aandelen, alsmede het omwisselen van certificaten in gewone aandelen in de vennootschap kan zonder statutaire beperking plaatsvinden.

Bezoldigingsbeleid

Het bezoldigingsbeleid van de Raad van Bestuur wordt op voorstel van de Raad van Commissarissen vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Binnen het vastgesteld bezoldigingsbeleid wordt de beloning van de individuele bestuurders en het toekennen van de korte en lange termijn variabele beloning bepaald door de Raad van Commissarissen op voorstel van de Commissie voor Benoemingen en Beloningen. Het remuneratierapport van de Raad van Commissarissen bevat een verslag van de wijze waarop het bezoldigingsbeleid in het afgelopen boekjaar in de praktijk is gebracht. Het remuneratierapport en de hoofdlijnen van het bezoldigingsbeleid, alsmede van de vastgestelde verschillende salariscomponenten van de individuele bestuurders zijn opgenomen in het bericht van de Raad van Commissarissen. Het bezoldigingsbeleid en het remuneratierapport zijn ook op de website van de vennootschap te raadplegen.

Kapitaalstructuur

Het aandelenkapitaal van de vennootschap bestaat uit gewone aandelen en cumulatief preferente aandelen. Alle aandelen staan op naam. Bewijzen van aandelen worden niet uitgegeven. Per eind 2008 bedraagt het aantal uitstaande gewone aandelen KAS BANK 15.699.017 (gelijk aan ultimo 2007). Daarnaast zijn 25 cumulatief preferente aandelen uitgegeven aan Stichting Preferente Aandelen KAS BANK. Het grootste gedeelte van de gewone aandelen in het geplaatste kapitaal van de vennootschap (circa 99,5% per ultimo 2008) wordt beheerd en geadministreerd door Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK, die daartegenover

eenzelfde aantal certificaten van aandelen heeft uitgegeven. De nominale waarde van de aandelen en certificaten KAS BANK is één euro (€ 1,00). Ieder aandeel en ieder certificaat geven recht op het uitbrengen van één stem. Er zijn geen bijzondere zeggenschapsrechten verbonden aan de aandelen of certificaten. Er is geen stemrecht op door de vennootschap zelf gehouden aandelen of certificaten KAS BANK.

Financiële verslaglegging

In opdracht van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden de jaarstukken van de vennootschap door een externe accountant gecontroleerd. De jaarrekening van de vennootschap wordt door de Raad van Bestuur opgesteld en, na voornoemde controle en bespreking met de Raad van Commissarissen, ter vaststelling aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en ter bespreking aan de Ondernemingsraad voorgelegd. Tegelijk met de aanbieding van de jaarrekening aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders brengt de Raad van Bestuur schriftelijk verslag uit over de zaken van de vennootschap en het gevoerde bestuur. De externe accountant woont de vergadering van de Raad van Commissarissen bij waarin de jaarrekening wordt besproken.

In de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders legt de Raad van Bestuur verantwoording af aan de kapitaalverschaffers over het in het afgelopen boekjaar gevoerde bestuur en legt de Raad van Commissarissen aan hen verantwoording af over het daarop uitgeoefende toezicht.

Na het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening komt in de jaarvergadering een voorstel aan de orde om, in verband met de jaarrekening en hetgeen daaromtrent in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan de orde is gekomen, decharge te verlenen aan de bestuurders voor hun bestuur. Vervolgens komt het voorstel aan de orde om decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Commissarissen voor hun toezicht in het afgelopen boekjaar.

Recente ontwikkelingen

In het najaar van 2008 zijn de corporategovernanceontwikkelingen bij KAS BANK met de certificaathouders besproken in een vergadering van certificaathouders van KAS BANK. In die vergadering is onder meer aan de orde geweest de aanpassing van de doelomschrijving van Stichting Administratiekantoor Aandelen KAS BANK. De doelomschrijving is aangescherpt in die zin dat het behartigen van de belangen van de certificaathouders centraal staat, waarbij ook de belangen van de vennootschap, de daarmee verbonden onderneming en alle stakeholders worden betrokken. Ook de benoeming van de bestuursleden van het Administratiekantoor is besproken. De bestuursleden worden voortaan benoemd door het bestuur zelf zonder enige invloed van de vennootschap. Inmiddels zijn de statuten van de Stichting in deze zin aangepast.

De vennootschap heeft kennisgenomen van de aangepaste Nederlandse Corporate Governance code van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code. De aangepaste code treedt in werking vanaf 1 januari 2009. In het jaarverslag over 2009 zullen de hoofdlijnen van de corporategovernancestructuur van KAS BANK en de naleving van de aangepaste code worden verantwoord. Dit zal ook als apart punt op de agenda van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2010 worden geagendeerd. Corporate governance blijft ook in de komende jaren een belangrijk aandachtsgebied van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen.

Beschrijving van de beschermingsconstructies van KAS BANK

Stichting Preferente Aandelen KAS BANK

Stichting Preferente Aandelen KAS BANK ('Stichting') heeft ten doel het waarborgen van de belangen van de vennootschap, de met haar verbonden onderneming en alle daarbij betrokkenen, onder meer ter bescherming

tegen invloeden die de zelfstandigheid, continuïteit en/of identiteit van de vennootschap en de onderneming zouden kunnen aantasten. Aan de Stichting is een recht verleend tot het nemen van cumulatief preferente aandelen in het kapitaal van de vennootschap tot een nominaal bedrag dat overeenkomt met 50% van het ten tijde van het nemen van die aandelen, in de vorm van gewone aandelen nominaal geplaatste kapitaal. De Stichting zal van het optierecht gebruikmaken wanneer het bestuur van de Stichting daartoe besluit. Het criterium hierbij kan onder meer zijn of er sprake is van een (dreigende) vijandige intentie of een bedreiging van de zelfstandigheid, continuïteit of identiteit van de vennootschap. De Stichting kan niet worden verplicht tot het nemen van preferente aandelen (geen 'put-optie').

Het bestuur van de Stichting wordt gevormd door drie onafhankelijke leden: de heren prof. dr. H.G. Eijgenhuijsen (voorzitter), drs. R.A.L. Verstraeten en dr. A.H.G. Rinnooy Kan. De bestuursleden worden benoemd door het bestuur zelf. Benoeming vindt plaats na overleg met de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van de vennootschap.

Ten kantore van de vennootschap is voor aandeelhouders en certificaathouders een lijst ter inzage neergelegd, waarop worden vermeld de functies die de bestuursleden van de Stichting bekleden of hebben bekleed, voor zover deze van belang zijn in verband met de vervulling van hun taak.

KAS BANK AMSTERDAM

P.O. Box 24001

1000 DB Amsterdam

The Netherlands

Spuistraat 172

1012 VT Amsterdam

The Netherlands

T: +31 20 557 59 11

KAS BANK LONDON

5th Floor

10 Old Broad Street

London EC2N 1AA

United Kingdom

T: +44 20 7153 36 00

KAS BANK WIESBADEN

Biebricher Allee 2

65187 Wiesbaden

Germany

T: +49 611 1865 38 00

www.kasbank.com